

Bányai ker
 Annuaire Visitatio
 Bányai keressék
 1836. június

1836. jun. 2 TÓTARADÁCZ SZEBERENYI JÁNOS püsp^{1-9 lot}

1836. jun. 3 NAGY / BECSHERÉK SZEBERENYI JÁNOS püspök
~~1-9 lot~~

— jun. 4. ANTALFALVA Szeberenyi J. 10-14 lot
 15-17 lot

— jun. 5. FRANCZFELDEN (FERENCIALOH) Szeberenyi J. 19-28 lot

— jun. 7. HOMOKOS (MARAMORAK) SZEBERENYI J. 29-30

— jun. 8. /NAGYLADOSFALVA — " — 31-37

— jun. 9. ISTVÁNFALU — " — 38-39

— jun. 10. TEMESBÉNYI (BÖTTYIN) — " — 41-45

— jun. 11. VARSÓHLYÓ (KISSEMLAK) — " — 46-50

— jun. 12. LIEBLING — " — 51-55

— jun. 13. TEMESVÁROVÁR (VUNOVA) — " — 56-60

— jun. 16. TEMESVÁR — " — 62-66

K

Ordo Visitationis Canonice Ecclesiarum Senioratum B'kefienfis, Bana
lici per Reverendissimum Dominum Johannem Szepesinym Mensibus Junio, et Julio 1756
peragenda: Factus de 30 Maji in Nagy-S. Miklos tempore meridiei.

- Die 30^a Maji iter ad Kikindam
31^a ~ iter ad Aradab
1^a Junii quies in Aradab
2^a ~ Visitatio in Aradab et pro nocte ad G. Betskerch
3^a ~ Visitatio in G. Betskerch pro nocte ad Antalpalvam
4^a ~ Visitatio Antalpalva, et iter Franzfeldam
5^a ~ Visitatio Franzfelda
6^a ~ Quies Franzfelda et pro nocte ad Mramorab
7^a ~ Visitatio in Mramorab iterque ad Padinam
8^a ~ Visitatio in Padina et iter ad Hlvanyfalvam
9^a Junii Visitatio Hlvanyfalva, pro nocte ad Butyin
10^a ~ Visitatio in Butyin iterque ad K. Schemlak
11^a ~ Visitatio in K. Schemlak pro nocte ad Liebling
12^a ~ Visitatio in Liebling
13 ~ Iter ad Vukovar visitatio ibidem et reditus ad Liebling.
14 ~ Quies in Liebling
15 ~ Iter ad Temesvar
16 ~ Visitatio in Temesvar
17 Junii Mansio in Temesvar [ordinatio]
18 ~ Pro prandio ad Lowrin pro nocte ad N. Sz. Miklos.
19 ~ Visitatio in N. Sz. Miklos, pro nocte v^o ad N. Lak.
20 ~ Visitatio in N. Lak.
21 ~ Visitatio in Szemlak et pro nocte ad N. Lak
22 ~ Visitatio in Pitvaras, pro nocte ad Komlas
23 Junii Visitatio in Komlas
24 ~ Quies in Komlas et Mezöhegyes
25 ~ Iter Orashazam
26 ~ Visitatio Orashaza
27 ~ Iter ad Szarvas per filias Sz. Tornya et Szinav
28, 29, 30 Examina Szarvasini
1^a Julii Visitatio Szarvasini
2^a ~ Iter ad Mezötereny per filiam Ecclie Matris Wer
nyirasio Gyomam.

3^a Julii Vigilatio in Muzo Wereng Eccl^a Slavica

4^a ~ ~ ~ ~ ~ Eccl^a Germanica

pro nocte v^o Csabam.

5 Julii Vigilatio Csaba.

6 ~ ~ ~ ~ ~ Luceo Csaba

7 ~ ~ ~ ~ ~ tota die iter ad Varsang

8 ~ ~ ~ ~ ~ Vigilatio in Varsang

9 Julii iter ad Molva et vigilatio ibidem, et reditus ad Varsang

10 ~ ~ ~ ~ ~ iter per Komlos ad Varsahely

11 ~ ~ ~ ~ ~ Vigilatio in Varsahely pro nocte ad Szentes

12 Julii Vigilatio in Szentes

13, ~ ~ ~ ~ ~ iter ad Tiszaöldvár

14 ~ ~ ~ ~ ~ Vigilatio in Tiszaöldvár.

15 Reditus versus Bilioch Maglod Pestinum Vahium, Schemnitium.

Protocolla
visitationis Canonicae Ecclesiarum Episcopatus Al.
in Senioratu Banatico,
instituta anno 1836to mense Junio.

Verbi Dei Ministerii sacris operati fuere ab anno 1786 us-
 que 1798 Paulus Kovács, sub quo parochia pessime edifi-
 ficata est, et templi, cui ex parte tantum novum ~~bas~~ pro-
 sens, basi turris eadem remanente, superedificatur, fun-
 damenta iacta anno 1796 d. 14 Aprilis dominica Subi-
 late; Joannes Rakosicz ab a. 1798 25 Junii
 usque 1820, die 27. Octobris sepultus, simul munere
 Consenioris Békésbanaticii functus, sub quo templum
 consummatum, parochiaque honestior, cui moderna super-
 edificata est, exstructa fuit; organum novum idemque
 opus artificiosum compactum, item calix argenteus in-
 auratus comparatus. Annis dein 1821 et 22 opera-
 batur Michael Boszy, nunc eccl^a ~~Abbrerowiensis~~ ^{Pinnab} ~~Abbrerowiensis~~
 apud Kishonthanos presul, qui parochia veteri 1. novum
 cubile addidit, alterum renovavit, cellarium illi sub-
 struxit, hortum gratuito ecclesie relicto arboribus nobi-
 lioribus ditavit. Ab anni 1822 4. Novemb. operatur
 modernus P. D. Minister, sub quo turris 1823? in mo-
 dernam altitudinem erecta; parochia in continuo cum neo-
 edificatis cubilibus, veteri superstructa ad presentem
 modum anno 1825to; templum consecratum a. 1826
 die 22. Octobris; Classis Scholastica exstructa gleba
 exstructa a. 1830; & hoc anno novum templum edifi-
 ficari coeptum.

- 3, Numerus animarum - cum Elemér - a. 1835 = 1738,
 masculini sexus = 804, feminini = 934; confessionis
 capaces = 1110; parva coniugata Evangelicorum = 371,
 mixtorum 7; a. 1835 nati 84, mortui 67, copulati
 26, confirmati 56, pueri 26, puella 30.
- 4, Templum novum hoc a. 1835 proci coeptum, longum 16
 orgias, 2 pedes, cum turri antiqua reparata inclusive,
 latum 7 orgias, 4 pedes et 9 digitos, utrobique cum mu-
 ris inclusive, sacram cathedram gypso exornatam, muro
 instructam ad Dextram habebit; de altari, uti etiam
 de baptisterio necdum consentum; chori columnis lapi-
 deis incumbent staturatori; organum cum pedali 11 mu-
 tationum nunc discompositum; de inscriptionibus nil
 adhuc definitum. Fornix templi 10 columnis extrinse-
 cus muro instructis doricis, ^{infect} tectum ex ustis regulis;
 ianua 3. fenestrae 12.
- 5, Candelabra ecclesie: Duplex calix, alter argenteus inau-

inauratus, alter vero ex orichalco pro moribundis providen-
dis, cum patellis, cibarium unum ex orichalco, unum tinti-
nabulum, cantharus unus ex stanno, patina ex orichalco
albo baptizandis apta; candelabra 4 lignea, maffa pelu-
cida viridi obducta, cum inauratis ornamentis; manti-
lia fericea 4, ex gossypio 2; tegumenta altaris et ca-
thedra sacra: 2. parva fericeorum, alterum rubrum, alte-
rum viride, fimbriis aureis circumfutum; tegumentum alta-
ris unum ex gossypio distinctum; tegumenta cathedrae 2. lin-
tea, quorum alterum distinctum, alterum nigrum; alba
una ex tenui linteo

Ferramentum pro hostiis pinendis unum, statim cum
exordio ecclesiae comparatum

Libri usui templi dicati: Kreuzperger et Palum-
bini.

6. Turris 20 orgias alta. Campanae tres, sepe prae-
rite visitationis canonicae Schemate: maxima 300,
minor 180, & minima 68 pondo, sumptibus ecclesiae
procurate, cum sequentibus inscriptionibus:

prima: COS MICH IOSEP EGARDNER ZU TEMES-
VAR 1814. ECL EVANG. A. C. A. T. ARADATZ 1814.

secunda: COSSEN IN DER FABRITEN. 1800.

tertia: COSSEN IN DER FABRITEN 1799.

7. Reditus Ecclesiae colliguntur ex tintinabulo
offertorius, oblationibus benivolis, pulsu funebri ab animabus
ingruente maiori necessitate ex civitate ad singula 2
tenutum, parva conjugata, capita, domum, symbolis 7 grossi W.
nulla nobilitatis ratione habita, nisi sint praedicti
honoratiores

Fundos ecclesia nullos habet. Debet nemini.
Neque debitum activum quodquam habet.

Anni praeteriti proventus floreni 343, gros-
si 15; erogatio pliorum 337, grossorum 7, strom 2;
remanentia in arario: 5 plni, 7 grossi salutales;
ratiocinatione pro novo templo huc non inclusa
quippe necdum conclusa

Administratio reddituum eccleae fit per cura-
torem, et alios, ingruente ne forte maiori fruendi neq.

necessitate electos incassatores, veluti nunc penes nos
vnum templum. Cassa conservatur in parochia. Redi-
tus erogationesque inscribit V. D. Minister peculiari
libro rationum. Rationes quotannis occasione sic dicti
computus redduntur per Curatorem, legense V. D. Mi-
nistro magistratui locali civili congregatisque ecclesi-
anis, contrascribente quasi loci Notario. Influxus
V. D. Ministeri in cassalia est non nisi inspectorius. In li-
se ecclesia propter fundos vel capitalia, cum nulla ha-
beat, etiam cum nullo est.

8. Archivum ecclesie. Libri ecclesie
- a. Documenta antiqua nominari potest Protocol-
lum intimatorum, currentalium, conventuum etc.
statim cum exordio ecclesie a Paulo Kovács
V. D. Ministro quam diligentissime scribi coeptum; et
fasciculus scripturificorum variorum ecclesiam
tangentium
  - b. Matricula: Matrica Copulatorum, natorum
et mortuorum ab anno 1788 antiquior; et re-
centior natorum et mortuorum ab anni 1811 et
1826
  - c. Protocolla intimatorum, currentalium, conventu-
um recentiora duo: primum incipiens ab anno 1816
secundum ab anno 1827.
  - d. Liber rationum.
  - e. Protocolum pro inscribendis contractibus matri-
monialibus seu stipulationibus maritorum mo-
ring dictis.
  - f. Protocolum Scholasticum
  - g. Inventarium rerum ecclesiasticarum et parochi-
alium factum est tempore introductionis in prescrip-
ti, contentum in protocollo eccle. sub dato 11. Dec.
1822.
  - h. Coemeterium est extra possessionem a parte
septentrionali antiquum et recentius in contigu-
quadratas orgias continens: in longum 80, in la-
tum 60, 4800. Pecus arcetur, et usus graminis
ludirectori destinatus.

Pz. Filiales stricto sensu sunt nullae, siquidem
docente carentes; notabiliorem tamen numerum
fidei

fidei consortium complectuntur Törökbece - Franyowa
circ. 50, Melencze 20, Elemér 20. - Törökbece - Fra-
nyosienses eisdem V. D. Ministrum pro administranda
sibi sacra coena advocant.

II^{do} Regimen ecclesiae politico-oeconomicum
Inspector nullus.

Curator nunc est Georgius Litavsky colonus,
instructione, ^{ea} quae argumentum eius iuramenti
efficiebat, instructus. Salarium nullum, praeter
calceorum par habet.

Aditus est Stephanus Mucsay, etiam tempo-
re depositi iuramenti officii pio adstrictus. Sala-
rium eque praeter par calceorum nullum habet.

Presbyterium est ipse magistratus loci civilis
ecclesiae quippe puro evangelicae. Sunt tamen
Senatoribus fidei civilibus 3. etiam adiecti
Senatores ecclesiastici seu stricte sic dicti Pres-
byteri, quo et laboribus ecclesiasticis inspicere et
matrimonium tum contrahendis tum reconciliandis
tanquam repositi, consiliarii et arbitri, uti etiam aliis
consiliis circa ecclesiam capiendis facilius adesse
possint: quippe quae eorum sunt officia.

III^{is} Status ecclesiae internus, moralis, religiosus.
Zelus in frequentando cultu divino dominicali lau-
dari meretur, at in quotidiano laborum publicorum
et domesticorum, hominum quippe laboriosorum cedere
videtur necessitati.

Dies dominici profanari dici haud possunt
laboribus, quos post meridiem in funa vel calamitatis
vel fertilitatis necessitate, sive Hortus sive Insi-
tum Dominium indulget. Saltibus etiam non nisi
post meridiem iuventus vacat, ob quales tamen
eadem eisdem catechisationes negligit. Mani-
festi contemptores cultus divini publici et specia-
tim sacra Domini coena nulli constant.

Lectura plures sunt gnari quam ignari; non
item scriptura

Liberi mittuntur satis diligenter hiemali tempo-
re

tempore in Scholam, nisi paupertas in vestendis
ponat obicem.

Felux. libros sacros et devotionem alentes com-
parandi patet ex eo, quod universi legere gnari Tra-
noscium comparare flagrent. Biblia rara. At no-
vum Testamentum in omni fere domo legere gnara
reperias. Ceteros libros, etsi exstimulatio non defue-
rit, emisse aliquem, praeter 1. duosve opifices, quibus ra-
men paupertas est impedimento, rarum exstat exemplum.

Mores in ecclesia universe exprimi ita possunt,
quod sint homines patientes, probi et laboriosi, quod
testimonium us comitatus, dominium atque civitas
vicina certatim exhibent. Vicia aliqua vigere in-
frascriptus pro conscientia adfirmare haud potest, ni-
si forte occasionem spirituali potu in vicina civita-
te utendi & maledictoria aliquorum excipiat.

Speciatim multane matrimonia infelicia?
an multi coniuges dissociatis, separatim viventes?

Malo, quod aliquantisper hactenus apparuit, magistra-
tus localis tanquam presbyterium una cum S^d Ministro
tam feliciter tum monitis, tum precibus, tum minis et poe-
nis occurrisse videtur, ut tantum unum par dissociato-
rum coniugum et separatim viventium in ecclesia repe-
riatur. — Liben praeterito anno extra matrimonium
nati nulli. Ob ex vitas ponitur per S^d Ministrum et
presbyterium ita, ut rei coram admoneantur, non pa-
rentes, aut gravius et manifeste peccantes mulctis
pecuniariis in ecclesia comodum, vel poenis corpora-
libus per magistratum civilem dictandis officiantur.

In carceribus publicis e sinu ecclesiae sunt nulli.
Superstitionis species maxime conspicuae eo, quod
universim vulgo communes sunt: spectra, pides infasinatione
nibus dari solita, similia.

Per oblationes ecclesiae aliqui benefaciunt. Per
testamentum unus non nisi, infrascripto hic operanti intuit.
benefactor.

N^o Verbi Dei Minister est Daniel Abaffy natus
anno 1790 t. 6. Maji tenore baptismalium, in Bagyan
poone Horvati Monthenfi ingremiata, patre aequo S^d mi-
nistro Kossia. Absoluit vernaculis studiis, Novifolii

etiam in instituto, Meröberényü, Debrecini, Pöfonyü studiis
humanioribus, philosophicis et theologicis operam navavit et
post consummatum in pedagogia unum, publici vero docentis pro-
vincia sequi animum, Universitatem Ferensem petiit, lecturis
que theologicas et philologicas Fäblen, Schotti, Danxi et
Eichstädi per annum audivit. Rediit primum Comaromü
per annum et in Agroberényienfi Gymnasio prope per annum
professoris munere functus, Ludovicofalva Sacrum munus
medii quinto año gessit, inde Tótaraadaczinum evocatus, ubi
munere sacro fungitur ab año adventus sui 1822 4. Novemb.
in universum 19 administrandi annum agit. Linguae gallicae et gal-
licam.

A. Muneris sacri administratio

1. Auditores visitare solet solemni in hac ecclia
sic dicta Coledda, qua animarum conscriptio instituitur
occasione, et alias pro viribus. Quantum fecit in
pace vivit cum ecclesia. Sermones sacros
scribit dicitque memoriter, extraordinaria nisi impe-
ditus necessitate aut legendi aut ex tempore dicen-
di. - Textus evangelicos et epistolicos mutat.
A vitis tum universis, tum crassissimis, veluti fur-
tis, ebrietate et c. uti argumentum sextus, sive
proprium et grammaticum, sive sublimius secum fert
dehortatur, praesertim etiam in catechisationibus
2. Catechisationes instituit continuas dominicas post
Trinitatem, auctorem sequitur minorem Catechesin
Lutheri. Quas iuventus tum scholastica, tum adul-
tior ab initio, quam messis et adpropinquantis vinde-
mia tempore, et sexus femininus quam masculinus
quippe pecori pascendo occupatus frequentat diligentius.
Catechumeni instituuntur tempore Quadragesimae
in qua institutione ante et post meridiem generatim lo-
gum sive consequentem notionum religionem completen-
tium nexum menti iuventutis imprimere, aut potius
ex hac evolvere intendit; speciatim sensum moralem
in deum fiduciam, Christo logiam, et haec omnia in uno
quasi foco - in institutione de sacra domini coena
concentrare, intertextis vivis vitarum Moyses, patriarcha-
rum, Davidis, Lutheri, Christi et. mentorumque de
religione descriptionibus. Solemnis sic dicta con-
firmatio die iouis viridivm est in usu.
Neogami, siquidem alio tempore ob labores cam-
pestres non succedit, occasione de sponsationis et ipsi
us copula summam instituuntur, officiorumque
commonentur.

3, Cultus divinus die Domini mane peragitur secundum Agenda Hamaliariana & morem Slavorum fere uniformem, cum 5^a festis vero anniversariis cum 7 cantilenis ante sermonem et hoc durante. P. D. Minister durantibus 3 et 4 cantilenis ante sermonem, et post per decantatum 1. cantilena versum antecaram stat, flexo poplite orat, antiphonas et sextum intonando prolegit, peraque etiam benedictionem. — Post meridiem decantatis 2. cantilenis aut pericopam explicat, ex qua sermo non erat mane dictus, aut catechizat. — Quotidie preces peragit, aut numerosiori auditorio Kreuzbergerum cum grandis prolegit, decantatis 2. cantilenis. — Illentus ventus similis sub Cultu crebrionibus, ut affolent admonitionibus, rarissime poenis parere solet, ut composita sit. Haudum in veteri templo masculina iuventuti angustia chori occasionem insolentia suppeditabat. — Tempore Quadragesima solet prolegi historia passionis secundum Kreuzbergerum cum seculo. In Liturgiis nil arbitrarie mutatur.

4 Sacramenta. Baptismus administratur semper in templo, exceptis baptismis sic dicta necessitatis infantum debiliū, qui noctu in parochia etiam baptizantur. Compadres nisi absentes convectionis tempore, aut labore publico vel morbo impediti veniunt, commatres vero complures. Termini Domini Coena administranda designantur 4: utpote festo Natalitiorum, Paschatos, Joannatis et Michaelis, quolibetque termino nis baptisus et Michaelis, quolibetque termino quinque celebrari solet. Confidentes hoc anno ecclesiastico per 2. terminos 1395 fuerunt, anno vero 1830 toto: 2251.

5, Morbidorum provisio. Uti expicatis, ducto pone Tibisum aggere, huius exundatione factitatis paludibus sanitas incolarum reparata, ita etiam numerus morbidorum decrevit et necessitas uberior P. D. Ministerum vocandi. Medicis in vicinia habitantibus aliqui utuntur, et P. D. Minister, prout prudentia suadet, etiam in societate medici morbos pro intelligentia sua etiam non vocatus adit.

6, Vaccinatio est in usu, posteaquam et Incl. Cottus medici eam diligenter procurare perexissent et P. D. Minister

VDMinister etiam pro officio suo necessitatem vixque be-
neficam eius omni ratione ex cathedra sepius demonstret.

7, Scholam VDMinister pro viribus visitat. Docens
veteranus compluribusque Decanorum suorum encomiis
ornatus ad harmoniam docendi cum VDMinistro se compo-
nere nititur.

8, Circa matrimonia secundum Benign. Patentales
trina promulgatio diversis vicibus observatur. Item
observatur etiam formula iurandi. Tantum matu-
ra etatis, utpote masculi 18. virgines 16. annum agentes
copulantur. Reconciliatio discordium vel separatim
viventium coniugum per VDMinistram monendo et ro-
gando, per presbyterium magistratumve item etiam
animadvertendo puniendoque tentatur.

9, Funera ducuntur cum 2. cantilenis in aula mor-
tui decantatis, cum antiphonis, oratione 5. precibus
& prolezione textus intonatis, in ductu per intervalla
versu alterum sequente decantato, in coemeterio cum
oratione, benedictione et cantilena valedictoria.
Cum sermonibus, qui in templo decantata 1. can-
tilena dicuntur, non nisi adultiores, qui volunt vel pos-
sunt, sepeliri consueverunt. Absente vel egre de-
cumbente VDMinistro Scholae rector sepelit.

10, Matricula, Protocolla, Rationes. Haec pro
ratione indictationis per curatorem faciendae,
per VDMinistram pro conscientia ducuntur.

B, Character moralis Verbi Dei Ministri.

Vir solide doctus; orator bonus & pius; in munere fidelis,
sed visus est mihi facile affectu abripi.

C, Bibliotheca eius

Sermonum curricula ex 5. posterioribus annis praesto
sunt digesta, ex anterioribus indigesta.

D, Habitatio est comodissima, quippe 5. cubilibus, tecto
capaci, camera, culina, cellaris, porticu constans, ex
bonis, ut dicunt, materialibus structa.

E, Reditus VDMinistri ex hic adnexa copia authen-
tica Vocatorialium sub 1. 1.

Promissa sat libere et iusto tempore praestantur.
Restare pauci solent. Reditus augeri possent, ut
dignius vivat VDMinister, si, quod plures evangelicae
ecclesiae ^{VDMinistri} habent, aliqua habere enitentur, hic etiam
duntaxat stolares solutiones in argentea moneta
solverentur auctoritate altissimi magistratus.

V¹⁰ Schola

A, Rector Scholae modernus Alexander Bako natus Cibinü in Hüttu Sárosiensis año 1792 d. 6. Januarii, ubi grammatica institutione formatus, Trago-
polim dein humaniorum discendorum causa delatus, et
illinc Mezöberényium, ubi in Gymnasio sub clariss. Re-
ctore Andrea Skolka, Venerandis item DD. Zacharia
Oertel et Georgio Kuvrian sic dictam primam finit,
denique ad latus senescentis genitoris sui Aradaurensij
Scholae rectoris accitus, eidem defuncto 1874 d. 6. Febr.
actu successit eodemque anno nactus senioraliter sibi
submissam baptifandi et introducendi facultatem.

a, Character doctrinalis et moralis. Tam in Schola
quam domi solers, diligens, intelligens, officiosus dici
potest; cum S^dministrö et Ecclesia semper adhuc in
optabili pace et harmonia vidit.

b, Fidelis adeo in docenda iuventute est, ut officio plus
prestare eum, adpareat. Floris se adligare, si vellet,
haud potest ob horologij publici defectum et privatorum
imperfectiorem. Docet omnino tantum, loca scripturae
sacrae classica, in catechesi utitur pro basi catechesi
Lutheri & admixculis opusculis Schulekij, anonymi nün
in Patnyntinfnu fraynu nntrospnuna Vnturrist (Seilen)
Herderi, Starkü, Fockü, habita simul ratione Dogmaticet
et Moralit et ceterorum huc spectantium; eodem Lutheri
catechismo cum S^dministrö in catechisationibus utitur,
verum sensum pietatis religionisque venerorum animis
infundere pro posse admittitur, et ad familiaritatem cum
bibliis saltem cum Novo Testamento sane explicativet
am pericopis memoriae mandatis, historisque bibliis
ducit.

c, Obiecta institutionis reliqua sunt: historia biblica,
naturalis historia occasionaliter habita ratione Physi-
ces, Anthropologia, Psychologia etc; Geographia con-
iunctim cum memorabilioribus ex historia patria, arith-
metica, Orthographia cum Calligraphia. — Methodus do-
cendi maxime analytica.

d, Libri, quibus in docendis his utitur, sunt:
in historia biblica: Hübner, Stark, Loffoncrü Ky tükör
in historia naturali: Bartholomeidis, Raffü, Marronü,
Schmalingü, Koláru, Helmuthüque elementa
in geographia opuscula Palhovicü, Marronü, Loffoncrü
in arithmetica opusculum: Püföb pravidelného socto-
mánj & püjdavtem Korvensté' Dobropjebnosti, item Ko-
lárre Grantá.

B, Numerus discipulorum = simul 136 hoc ano.
Maxime per hiemem solent frequentare Scholam.
Aperitur finita vindemia. Tentamina publica habentur post Pascha secundum decretum Seniorale. Impedimenta non missionis in Scholam, ut ipsi fatentur, sunt paupertas liberos vestendi pro hieme, vel horum aliquorum naturalis incapacitas discendi; infrascripti iudicio tamen parentibus per labores externos evocati enata necessitas pubem domi relinquendi, cum familiis nimium quantum per seorsivas domos divisis, prater liberos proprios neminem, qui vel domum custodiat, habeant.

C, Aedificium Scholasticum. Habitatio docentes scholae iam ruina proxima, posteaquam ligna de vetere templo desumpta ei regenda apta praesto sunt, primo quoque tempore, amplior et comodior ex fundamento renovabitur, contentura, uti nunt, 2. at comodiora cubilia, cameram, culinam et ne forte etiam cellarium. Classis est una satis ampla, ano 1830 exstipata gleba rite adjuvata in qua in praesens cultus etiam divinus peragitur.

D, Reditus Scholae Rectoris = copia reddituum sub 1/2. Ecclesiani stricte tenori vocatorialium inhaerent, quibus didactra satis heterogenea & merita cantationum conditionata sunt. Restant aequae, uti & D. Minipro, docenti etiam Scholae pauci.

E, Fundatio pro Schola nulla est

F, Inspector scholae est nonnisi naturalis, D. Minipro.

G, Libri scholastici usui docentes vel discipulorum inservientes sunt Franciscus et liber funebris.

H, Decanus scholam praeterquam tempore anniversariorum examinis post Pascha haud visitat, magisque refert Senioratui quam praescribit docenti lectionum seriem.

III°, Obstetrices sunt duae Panna Bencsik vidua et Maria Jardenk, per chirurgum haud instituta, neque adiurata, tamen sobria, infantibus in casu summo necessitatis sic dictam benedictionem impertunt. Secus infantes debiles quoque tempore ad D. Minipro, vel hoc absente ad Levitam baptizandos adferunt. Solutio nem habent stipulatam, ab uno puerperio 8 grossos et 1. panem.

III°, Vespillones sunt nulli, siquidem vicini et proximi sibi mutuo illud officium prestare solent;

foveas in recentiore coemeterio debito ordine et sat profundas secundum prescriptum fodiunt

VIII^{mo} Instituta pauperum in ecclesia cassaque pauperum est nulla. Pauperes non nisi benivolis oblatis privatorum sustentantur. Orphanorum provisio sit ex parte Domini per Fiscalem dominalem iuxta a hominum memoria

Choralista sunt nulli beneficii alicuius participes. Domicilia pro viduabus ^{et} Ministrorum et Scholae docentium, quemadmodum etiam fundationes pro iis nulla. Secus tamen per ecclesiam adiuta, etsi nunc nulla talis iuvenis necessitatem sentiens in ecclesia reperitur.

IX^{mo} Annua devotiones

Sermo eucharisticus post messem et vindemiam haberi solet. Reformationis necessaria notitia in catechisationibus et catechumenorum institutione quadragesimali animis tenerorum ingeritur. Memoria consecrati templi dominica ante diem vel ipsa die succedat, quippe quo templum consecratum, cum sermone accommodato quotannis recolitur. Iudex et magistratus etiam solent cum allocutione in templo adiurari.

Famulatio officia eius non nisi ferente ita recte argumento proprio aut sublimiore et remotiore commendari solent

X^{mo} Gravamina

XI^{mo} Abusus abrogandi in ecclesia proponuntur non nisi: balneatio feris Paschatis; comestiones tempore baptismi in primis nuptiarum, et turbulenta nonnunquam die Sabbathi resurre a parte iuvenum per plateam suscepta virginum visitatio

Datum 13 Maji 1836

scripsit Daniel Abaffy
Ecclesiae Totaradac, ^{et} Minister

Sub ipso actu visitationis constituta sunt sequentia:

1. Festum Reformationis circa 31. Octobris pleniter esse in cultu divino celebrandum

2. Balneatio ferus Paschatus serio inhibita, ex-
cutioque inhibitionis huius tum locali & Ministrorum,
tum locali magistratui commissa

3. Comestatio tempore baptismi et nuptiarum, ne
iustos limites excedat, potenter commendata.

4. Cum gaudio suscipiebatur presertim Julij Nobilium
Alexandri Stankovics a parte Johannis Torontal ex-
hibitam testimonium de colonij Aradacensibus, quod se bonos
et obediens exhibere consueverint & pro exemplo con-
munitatibus aliorum rituum proponi possint.

5. Spectabilis Dominus Johannes Torontal Ordinarius Geome-
tra Samuel Szathmary Helveticus Confessionis, Minis-
trum Aradacensem protocollo inferere iussit mentem
suam de dependendis Ecclia Aradacensi in adiuva-
men novi templi edificandi centum Florenis; pro qua
testata beneficentia tam ecclesie quam possessionis
Totaradac primores, eidem spectabili Domino, una
cum ipsi Reverendissimo Domino & cunctis honorationi-
bus in Totaradac, occasione positorem, novi templi
fundamentorum congregatis, decentissimas egere
gratias.

Joannes Treberingius
Montanus Imperatoris

Matthias Ambrosy
Ecclia M. B. C. K. C. S. V. D. M.
h. t. Senior Banaticus.

Daniel Blaffy
Senioratus & Actus S. S. S. S.
nalis Notarius

poznámenání Duchádků Kocných Slova Božího
kázatele při Cirkvi Evangelické Förs-
Amälské!

1. Od každého Dezenj Dve, od půl Dezenj jednan,
od čtrvrti půl Prestpuršké Merice nycudeného
Žita.
- 2, Od každého färu zem nemagjenzho Želire
neb Kemešnja pul Prestpuršké Merice
nycudeného Žita.
- 3, Tri Offeri na slavnosti, z kterých třetj část-
ku, galo z zporvedlnjho penjze šesta částku
brati bude Jan Rektor
- 4, Od pohrebu s špervem 18 xr. s parentaci
30 xr. s kázánjm 1 Rfl.
- 5, Od Kobaske s Grostu; od Vrodu mladé nevesti
1 gros, klinovnjel z pecenta; od Vrodu šestone-
delky 1 gros, Chleb z šlepku.
- 6, Od každého Gazdu na Jana Kofuta, a od kaž-
de rodiny wrece.
- 7, šest šgaly dřeva, a slamy neb Erstini na
kurivo kolik treba.
- 8, Vjno po teg lene, gat oni vs čas dävänj vjna
svogé domezu, domesti povinni bädau.
- 9, Na Colledu od každého Cirkovnjla 1 gros

10, Každoročnē

10, Každoročně 24. Prosopuršké Merice zemět.

11, Sessiu Faršku, Eterá celá gest, Každoročně
a na čas zuporit, zorat, pošgat, zežat, zvážat,
zvožit: Luku do statečného vžitku priverst
a Produ zrobit y dorvest; Konopisko zuporit, zó-
rat, zasgat, a Drvur y Zahradu naležitě o-
pravit.

Collatum cum Protocollo
Visitationis Superinten-
dentalis d. 2. Aug.

1818, in quo ad Nrūm
primum adjectum habetur:

„Ab una octava Sessionis
unam quartam metretē
posohiensis Tritici.“

Per Joānem Kebloršky m. p.
Ecclē Nagylakiensis S. Dm.
et H. Venioratus Békés-
Banatici Jur. Notarium.

/:

Copia Vocationalium Tot- Aradacienſium
Rectoralium.

Cyrkeru Ev. Aradacſká svému P. Kantorovu,
Organiſtorovu a Školnímu Včitelovu nasledující
plat ſlibuje :

- 1, Jednu čtvrt šerſy od N. Janſtra vydanu, po-
vyny budeme vhoriti, orati, zaſgati, zežati, a domu
dovéſti
- 2, Zahradu pri dome povyny budeme na gar zorati,
dum, dvur y zahradu vhrarovati, opatrovati.
- 3, Konopniſko vhoriti, y po druhýkrát v orati, Edyž
ſe bude mſti ſemeno ſgati.
- 4, Luky ſkoſyti, vhrabati, y ſeno domu odvéžti.
- 5, Celou šerſy držíjy ſarovati bude jednu Preſpur-
ku Merycy žita; pul šerſy magjy pul Meryce
čvertinár, zelgar a Kemeſnyk jednu čvertáckú,
a ſyce tak, aby to žito bylo čiſté; to geſt: bez praehu
a bez ſmeti, a aby každoročně ſe do Mychala ſneſlo.
- 6, Od vynavčování dſtek a orgánování 25. Rf. ro geſt:
pet a dvadcet Nemeckých zlaty, a od každého dſte
do ſkoly chodjícího 7. xri
- 7, Mčas poſtný jedno každé dſtě povyné bude dati 7 vager;
- 8, Od jedno každého Zgata neb Žáčky jedno kura,
Edyž dſtě do ſkoly pryvedené bude.
- 9, K potrebe kuchynſké tři ſgaby dřeva.
- 10, Chyžu P. Rektorovu povyná bude Cyrkeru po-
trebným kúrivem pres celý rok zaopatřiti, nech
to kúrivu bude ſlama, třtina anebo ſtrniſko. To
ale, že P. Rektor bude mſti ſvau ſlamu, nebude

žadna

žádná dostatečná příčina k stáhnutí tohoto kurisu.

11, Od každého žáka a žáčky bude mít 7. Rektor deset knoží trstiny, kterými se bude kurtit škola.

12, 3 kolleky Ery-králové bude mít třetí částku, z peněz, z s globás, z ze stromy, z obyč, z cveran a t. d.

13, 3 Dffery Wánočný, Welponočný z Šurjčný třetí peněz

14, Kantace čtyry: na Martina, Wánoce, Welku = noc, a Šurjce.

~~15~~ na Blažege a Gregora pošlu se chlapcy.

15, Ze špovednjho penjeze šestý peněz.

16, Od pohrebu ze spjvanjm 3. grolde; s pul kázánjm 4. grolde; a s celjm kázánjm 6. groldj.

17, Od Weršku pohrebných 17. groldj.

18, Drvanact šijl bude Cyrkeru porožná zemleti, obyčegně ale mele se, kolik P. Rektor potrebuje.

Wáno v Aradácy d. 15. Sept. 1807.

Vocationem hanc cum voto felicissimorum successuum rati habet Joanes Simonides Ecclae Orshariensij Parochus atque Eccliarum Ev. per Arch. Sottus Bekes, Arad atque Banatum Senior. (L.S.)

Hanc Vocacionales Ecclae Tot-Aradacy confirmat Joanes Rakovitz V. D. M. et Decanatus Banatij Decanus. (L.S.)

Anno 1836 die 3. Junii peracta est visitatio Canonica Ecclesiae Evangelicae M. Beckere-
rekiensis per Reverendissimum ac Amplissimum Dominum Superattendentem Districti
Montani Joannem Scheberinyi, praesentibus: Admodum Rev. D. Daniele Hoffy
Ecclesiae Totaradacae V. Ministro & Seniorali Notario; Penultimis item Dominis
Joane Tichy Caerum unusque Fori Advocato, Martino Wessling Oppidano Sena-
tore, Michaeli Hoffy Caerum utriusque Fori Advocato, Carolo Septrebingi Op-
pidano Perceptore & Ecclesiae Evang. Magnobeskerek Inspectore, Paulo Travits
Oppidi Magnobeskerek Senatore, Alexandro Bako Sibold Totaradacensi
Rectore, Daniele Kubek Poorn Totaradacae Vicenotario.

Objecta Visitationis fuerunt:

1. Mater Ecclesia M. Beckerek, quae est in ambitu R. Cameralis Priv. oppidi ejusdem nun-
cupationis. Origo ejus, cum coetus hic novus recentissimis solum his, quibus vivimus, tem-
poribus in corpus unum coaluerit, nulla prorsus premitur nube obscuritatis; quarenda
quippe in faustioribus illis annis, Edictum Tolerantiale & legem religionariam 1791
secutis, quibus opifices aliqui sedes hic fixas populerunt, inter quos Szametz, Kútaky, Kon-
koly, Tonházy, Machalek &c. praecipue memorandi. Filiam hanc vicina mater Ecclesia
S. Aradacae sinu suo forebat ad annum usque 1820. quo, aucto jam numero consortium
fidei, intertenendo religionis exercitio pari, ipsa in matrem erecta, primo Ordinario
V. Ministro suo Michaeli Obetko gaudere coepit, posteaquam duplicem fundum domalem
denegato per R. Cameralem Administrationem Temesiensem, ob defectum, legali fundo intra-
villano, are proprio, 4900 utpote val. flnis, a Spectabili tunc, nunc Magnifico Domino
Confiliario Kaszonyi alterum, alterum a Domino Kofatolányi emisset, aedificiumque uni-
eorum superaedificari (strui) coeptum, ex nudis muris sine tecto constans, partim tectis-
set, partim continuasset, partim vero dilataisset, ut adeo & Minister id inhabitare protu-
erit, & in contigua ejus parte sacris faciendis fieret aptum. Sacrificia hic etsi magna,
nec tamen ejus generis fuerunt, ut non ea ferrent animi quam libentissime, salutis suae,
honoris Evangelici, floris proprii, commodique venturae posteritatis ad exempla majo-
rum suorum studiosissimi. Nobili cogitandi ratione idcirco eminuerunt temporibus illis:
Samuel Frombach, Matthias Likavetz, Adamus Ambrozy, Samuel & Joannes Meleghy
Michael Obetko, Georgius Szlezák, Paulus & Nicolaus Tabory, Georgius Schnapps &c.
quorum alii plus vice simplice 400 & ultra, 100. 50. 20. ad laudabilem sanctumque hunc
finem contulerunt alii florenos. Primarius Inspector germinantis coetus illius fuit Sob
de Sancsalyi, quem satis hic suis defunctum in officio hoc non opiparo, sed honorifico
migrans, vices suas D. Samueli Frombach, Civi olim, dum viveret, electorali, officio
pellioni, viro singulari commendavit; qua quidem ille provincia ad annum mortis suae
1832 non sine fructu in Ecclesiam nunc quoque redundante fungebatur. V. Dm Michael
Obetko, exactis hic 4 fere annis, ad Fazekas-Vársánd vocatus concessit, relinquens lo-
cum suum Matthias Ambrozy, ex Bajsa (Ven. Senioratus Bács-Syrmienfis) a. 1825.
tum provehendi problema haud facile solum contigit; jamque praeterlapsa est XI. hyems, qua
et Ecclesiam ejus, & eum ipsum spse venturi latioris veris solatur, officiis non levibus occupatum.
Qui vero a primordiis ad annum 1820. hypostaticum munus docentum gesserunt, fuere: viri S.
Thomas Zaturjky, Theophilus Kovács, & Michael Obetko, quo posteriore ordines sacros adep-
to, Carolus Dobryk, Daniel Kupferschmidt, ac postremo Nobilis D. Emericus Rakányi, inspi-
tutionem juventutis, Chorigue rectoratum curandum habebant, & habent. Omnes hi. variam
hic loci experti sunt fortunam; quam tamen enarrare & longum, & non satis verecundum, & inu-
tile foret. Sufficiat id ad memoriam posteritatis pertulisse, Ecclesiam hanc novellam per ardua
sua initia nec jus in optimos quosque habuisse, nec optimum quemque diu cum forte nover-
ca collectari voluisse.

2. ab ultima Inspectione hujus Ecclesiae, tum filialis, per Reverendissimum olim
Superattendentem Dominum Adamum Lovich canonice facta, id praesertim memorabile
accidit, quod Evangelici aug. Conf. hujates reformatis Fratribus arctius jungi coeperint,
etsi politice magis, causam uniendarum virium materialium, quam dogmaticae; dein, quod Ec-
clesia haec anno 1831. per morbum contagiosum, vulgo Cholera dictum, maximam, si cetera specten-
tur religiones, membrorum suorum fecerit jacturam. Ceciderunt enim amplius 86. nostratum;
qua strages in grege vix 600. fidelium, comparata cum victimis totius hujus oppidi 600. &
quod excurrit, incolarum 14,000 & ultra numerantis, utique nobis maxime sensibili, censenda est.

3. Numerus animarum, secundum recentissimam conscriptionem, quosannis in schola
praesente convocato populo fieri solitam, est 594, huc nequaquam intellectus 122. in Filiabus
Etska ac Lukácsfalva degentibus. Nec tamen calculus earum semper certus duci potest, prop-
ter famulos, ancillas, sodales, colonos, ipsosque lucifugos vinícolas dispersos, etiam ante decem
sum anni continuo emigrantes & imigrantes. Paria conjugum pure Evangelicorum vivunt
86; mares Evangelici uxores Catholicas habentes sunt 27; mulieres Evangelicae maritus
Catholicis nuptae 8; matrimonia vero graeci r. n. u. mixta 2. Proxime elapso anno 1835.
nati tum in matre, tum in Filiabus leguntur 29; mortui utrobique, nec non in Oppidano
Nosocomio, ipsisque Carceribus Comitatenfibus 28; copulati vero, iique tam puri quam
mixti 16. Confirmatorum nomine gavisi sunt pueri 8, puella 7.

4. Oratorii externa longitudo efficit orgias 10; latitudo pariter externa 3 1/2
Numerus sellarum 18. Sacra Cathedra, in nudinis emta, redolet ritum temporum
graecorum non unitorum. Baptisterium est ligneum, interne pelvi cuprea provivum.
Organum duos ante annos a hujate Ecclesia Catholica 500 flnis Val. emtum, partibus
a consage disjunctis sepositum jacet in pavimento templi ejusdem Ecclesiae. Omnipotenti,
hominumque auxiliis confisi templum cum turri adificare coepimus.

5. Inter Ctenodia referenda sunt: calix cum patella inauratus; pixis cuprea
Cantharus e terra porcellana; candelabra stannea 4, ad sensum pulchri Orientalij
Ecclesiae efformata; tegumenta altaris tria, duo quippe alba, tertium nigrum, in serena
maximi pretii id censetur, quod munificentia conjugum Hutteri, & merkeri paravit;
mantilia similiter tria, haecque inter sericeum unum, ornatum fimbriis auro inter-
textili coruscantibus, ab uxore civis hujatis Nicolai Táborj dono acceptum; alba
duo, altera brevis, longa altera; ferramentum hostias pinfens unum; libri autem
usibus templi dicati sequentes: libri agendorum 4. duo quippe trilingues Sinox-
triani, unus Hungaricus Kissianus, numero tertius, quartus Consistorij Wien-
nensis, ambo hi posteriores recentissime editi; praeter hos Postilla Hungarica Kissi-
ana; Slavonica Blahoiiana, sumtibus Joannis Meleghy procurata; Germanica
Palmeriana; Libri item Cationum Slavici duo, Hungarici totidem, germanici
5; Liber precum duplex, Jacobei nemyse, & Palumbinyii, quorum posterior a re Mat-
thia Sikavetz juris communis factus. His addendum Novum Testamentum
Germanicum; Evangelia Hungarica & Slavica; denique Catechismus Luthen-
interprete Herdero.

6. Campanis Ecclesia gaudet duabus, alteri majori 4. Cent. 80th, insigni
liberalitate Joannis Meleghy nacta, minori 3. Cent. alteri, utrique 1831. fundi jussa.

7. Reditus Ecclesiae modici colliguntur: ex offertoriis, benevolis oblationibus,
pulsu Campanarum funebri, interusuriis, atque una Coloniali Sessione terra ara-
bilis, ab Excella Camera erga quosannem de pensionem unius flni Val. a jugero ad incer-
tum tempus gratiose obtenta; insuper annua solutione ratarum, hactenus in Classe
novem ad vires cujusvis in conventu repartitionem subire solitarum. Etiam Caspi-
talia quadam, summa virium contentione collecta, excensuari solita sunt in annum
semper unum; quae quanta fuerint, liber rationum annorum praeritorum docet.
Summa proventuum anni 1835 accrevit ad 4909 fl. 42 xr. Erogationis vero ad 2457.
& 16 xr. manserunt itaque in arario 2458 fl. 26 xr. fini edificandi templi destinati.
Anterit vero ex bonis his Ecclesia fluxis ac mobilibus, incuria nostra, aut temporum
vicissitudinibus nihil, quia pecunia non nisi in annum unum elocatio obinet, quo
decurrente eadem edicatur, repetitur, ac deponi urgetur. Administratio redituum
Ecclesiae fit per ejus Curatorem, conformiter consensui praeve communi. Cassa, ut lo-
corum fere ubique, conservatur in adibus Parochialibus; Minister vero inscribit
tam percepta, quam erogata omnia, reddente cum fine anni desuper in facie Con-
ventus Curatore rationes. Influxus itaque v. d. ministri ad Casalia est magis
passivus, quam activus, suadente id prudentia; nec tamen, inconsulto eo, erogatur
quidquam.

8. Archivum Ecclesiae consistit in indicibus benevolentium olim oblatorum
offertoriorum, annuorum pensorum, litteris item aliquot Emlio-Venditionalibus, non
secus Testimonialibus Hottij Torontaliensij super moribus hujus Ecclesiae. Catalogis illis prius
memoratis suffectum est serius Protocolum rationum; aliud vero, actis Conventuum locali-
um connotandis inserviturum. Matricam natorum, mortuorum ac Copulatorum inve-
nit modernus v. d. m. unicam. adest tamen Protocolum quoque Intimatorum & Curren-
tium, & Actorum Conventuum tam Senioralium, quam Districtualium.

10. Filiales mater hæc numerat duas, Etiskam quippe & Lukácsfalvam, utramque in territorio Inelyti Dominii ab Lázár, Becskerekienfi vicinisfimo. Sunt vero hi coloni Contractuales, cultura agri, ac herba nicotiana dediti Hungari. Cum sint mobiles in annos, oratorio & schola defututi, sacra frequentant nostra oppidana; prolem suam sâmen erudunt in Elemensaribus tum parentes domi, tum exerceri admittunt sub solitis cautelis per eiatem villicum docentem R. Catholicum; confirmantiam demum in doctrina religionis mittunt ad suum animarum Curatorem, cujus officiosa opera tribuent ab hinc conventam mercedem in dupla stola illius, quæ in matre obtinet.

11. Quod attinet regimen Ecclesie Politico-Oeconomicum, gaudet ea Inspectoribus duobus, Perillustribus utpote Dominis, Carolo Tichy, Fiscali, & Carolo Jektrebinyi, Perceptorè oppidano, viris egregiis, quorum uterque partes suas & novit, & agit, ad jura Ecclesie certe vigili animo intentus; rationes Curatoris, nunc Joannis Meleghy, a munificæ liberalitate noti, non exigente solum, sed in Conventu palam examinare quoque conuevit. Huic prælegitur instructio, quotiescunque officio suo sive per jusjurandum, sive publica fidelitatis declaratione coram populo divinis occupato initiatur. alter Curator, huic auxiliarius, est ex Germanorum quoque parte, a multis jam annis communi omnium fiducia ornatus, Stephanus Flutter. Aditui sunt in præsens duo, Carolus Ambrozy, & Paulus Halásk, quorum fatigia reperiuntur immunitate partim a laboribus & servitiis stricte oppidanis, partim vero a solutione pensæ Ecclesiastico-domestici. Interim Presbyteriorum ad ideam Evangelicam practica consuetudo suis præmitur difficultatibus; convocantur attamen, quum in commune consulitur, boni quique, ac a humanitate, sapienti item maturoque judicio notissimi, non exclusis etiam rusticis. Arcessiti in schola plerumque confidens.

111. Status Ecclesie internus, moralis, ac religiosus is est, ut Slavi, & elum in frequentando cultu divino dominicali, uti hæc devoti eorum animi laus jam antiquitatis per crebrescebat, manifestent maximum, in quotidiano opifices minorem; ut dies dominici laboribus, strepitosisque Choreis non facile per nostrates profanentur, sæpius contra per alios; festa tamen stricte Catholica, ad mentem legis patriæ Resolutionumque R. Aulicarum non nisi quoad forum externum observari debere inculcetur. Utrum contemtores cultus divini aut S. D. Coenæ in sinu hujus Ecclesie delitescant, id mortales, ad penetralia præcordiorum impervii, satius numini omnifido dijudicandum relinquunt. Fideles nostri, qui lecturæ ac scripturæ ignari essent, sunt pauci; mittunt enim sat solerter in scholam liberos; qui vero inter Slavos rusticos officium hoc momento suo sanctum jusque deque habent, prætextam paupertatem in pendendo didactro sibi oneroso causantur. Dubitandum attamen est, an domus S. sint universim, libro Cationum carentes; multa instructa sunt Bibliis, alia novo Testamento. Mores in concreto spectati sunt & apud multos culti, & apud plurimos emolliti, & in parte plebis minore rudes. Matrimonia ambigua felicitatis quædam; conjuges separatim viventes 3; in illicito nexu per vineas malis asylum præbentes 4. vel 5. sese hætenus occultabant; de cui morbo contagioso moraliobice ponendo consilia hujus vdm cum locali Parocho R. Catholicico Reverendissimo Domino Joanne Várady, Titulari Canonico, cumque Venerabili gr. r. n. u. hic loci Protopresbytero contulit, utriusque Viri gregem querelâ hæc pari gravitate feriente, ab iis auxiliariarum manuum sollicitationem consecutus circa medelam apud Jurisdictiones quærendam, & ut sperare licet, impetrandam. Minima enim Ecclesie Spirituales Pastor qui auderet solus sese exponere pravorum vindictæ cupiditati? aut qui credat effugere posse in conatibus ad illegales hominum actiones infringendas vergentibus proprii solum lucri augendi tristem suspensionem? Intra tamen decursum xl. annorum duo nisi infantes extra matrimonium geniti leguntur. Monita dehortationes, precesque sunt nobis unicus modus moraliter agros sanandi, ad quod ingrati generis opus sensandum amici, sanguine, affinisare, imo ipsius quotidiana necessitudinis nexu juncti prudenter disponuntur, et ministro aliquo plurimum sudante. Frustra lavati Phryges temporari omnium rerum auctori, ac respicientia providissimo magistro, interim ad frugem reducendi relinquuntur; sæpenumero amplissimo magistratui nostro corrigendi traduntur. Ast in carceribus Inc. nostri Comitatus publicis e medio nostri ad memoriam hominum ob delicta graviora squalescebat nemo, cujus asserti veritate literæ quoque publica, in originali ad altissimum thronum sine commendandæ causæ nostræ dimissa, in sanibus vero authenticis in cista Ecclesie conservari dignæ, testantur luculentissime. Zelus quoque benefaciendi non minimus est.

est, imo dignus, qui laudetur. Sacrificiis enim privatorum tribuenda est maxime ea, qua perfruimus, mediocri fortuna. annis namque superioribus magistri Cehales nostra religionis, praesertim Cothurnarii eam, quam ex mente Altissimarum Resolutionum in capita dividi solitam, retinere suis proferent, magnanimitate Ecclesia usibus dicant obtingentem pecuniam Cehalem, pro statu Casae mox 20. 30. mox 300, imo, veluti praesente vere 500. florum Val. Summam adequantem.

IV. VDM modernus est Matthias Embroz, quem Sxjelnitz, oppidum Cottus Lipsiae viciensis Camerale, genuit Slavum, studiis Grammaticis nutritus Neoplatonice, Rhetorico-Poeticis Esperis inum, Philosophico-Theologicis Schemnitzium & Sopronium. Diuturna illa praedictio Universitatum Germanicarum, jam a^o 1819. publicata, persuasit Reverendissimo olim Domino Superattendenti Adamo Lovici necessitatem meam ad Ecclesiam Neoplatensem ordinari mittendi; unde vix duorum annorum minister ad Baysensem vocatus, gravibus ex causis, consentiente Seniore tu Bais-Syrmienfi, concessi, refusus per hanc illi ordinationis sumptibus; illinc vero duxit me, post ibidem exactos annos prope 5, ad hanc, in qua ab a^o 1825. animos excolam, inperferutabilis Supremi numinis providentia fidelium societatem. Hic pro necessitate populi, triplici nationis generi addicti, curo divina vicibus alternis linguis triplici, Hungarica utpote, Slavica, & Germanica, praeter quas Latinam, & ex parte etiam Gallicam calleo. Pro ratione conditionis valetudinis, temperici coeli, indolisque hominum, antea sapius, nunc parcius invisere solitus sum eos, quibus omnibus placere est durum, imo nemini datum: gloriari tamen audeo sincerissime bonorum quorumque & amore & studij pacis; eorum namque favor compensat, quae mihi difficilis negavit fortuna. Utrum memoriter pro concione dicam, Ecclesia, utrum sermones scribam, libraria supelle, & perhibebit testimonium. Commuto autem praescriptas Pericopas in vices liberis textibus, iisque etiam in annum extensis, temporum tamen vicissitudinibus, locis, personisque accomodis. In dehortationibus a vitis cum me ipsum prius esse oportere judicavi, quem Salvator ac Paulus praecone Evangelii desiderant.

2. Catechisationes pomeridiana dierum dominicalium ad praescriptum hactenus tempore aestivo habebantur; quia vero observatum est, hanc anni partem esse ob labores campestres, ipsaque intensum aestum, quo corpus, animusque languescunt, ingeniiis exercendis, longiorique attentioni acuenda nequaquam opportunissimum: a feriis Paschalibus ad messem usque juventutem tam scholasticam, quam adultiore in doctrina religionis abhinc institutum iri publicavi. Catechumeni, alternis annis sese praecipitis perficiuntur duce Sokio, sicque praeparati confirmantur die viridium solemnitatis. Neogami ob impedimenta in urbibus pene insuperabilia praecipitum insitui nequeunt.

3. Cultus divinus quibuslibet Domini diebus varius est, revertens idem quotibus tertio; apud Slavos & Hungaros semper hora matutina 8; apud Germanos vero 10. inchoari solitus, pomeridianus tamen populo Slavico, quod numero maximus esset, concessus est; cui preces matutina quoque cum meditationibus sacris a festo Sanctorum ad diem usque Georgii, bis intra hebdomadam, maxime usitatae sunt, apud Hungaros frustra sensare. Vigilamus strenue, ne hora devotionis, culpa praesertim juvenilis levitatis, quae ipsam detrimenti capiant, quae observata protinus finito sermone in herba supprimitur. Durante Quadragesima selecta meditationes non unius auctoris ex historia passionis desumptae praeteguntur; hujus vero praecipue argumenti liber Schulekianus, recentissime commendatus, comparabitur. In Lyturgicis essentialia mutantur nunquam.

4. Sacramentum Baptismi, pro ratione adjunctorum, inter cultum et extra, semper tamen in templo, casibus rigidissimi frigoris, aut debilitata valetudinis Ministerii aut urgentis necessitatis, rarissimis exceptis, administratur, adstantibus Susceptorum praesentibus uno, duobus, imo subinde & pluribus. Stata tempora ad eunda S. Coena Domini tria constituta sunt: ut pose ante festa natiuitatis, Pascha, & messem.

5. Cura spiritualis exprobit, ut morbidos, quos tales esse comperit, adeas VDM, sum solatii, tum consilii praebendi causa; ad Nosocomium tamen oppidanum, & Carceres Cornitatenfes non aliter, nisi vocatus ire solet.

5. Vaccina insitio & usu viget, & motivis commendatur quam potentissimis.

6. Scholam non visitat solum VDM, sed & ipse bis per hebdomadam, diebus Mercurii & Sabbathi, praesertim hyberno tempore, quo juvenus est in ea numerosior, in religione insituit.

8. Circa matrimonia VDMrūm conscientia jubet observare ea, quae, lex lata, benignaque Patentales Josephina robur legis fortiter fieri praecipunt; repetiti conatus circa reconciliationem discordiarum conjugum fiunt quidem, nec tamen optatos semper ferunt fructus, quo in casu tempus crudelentia obligat potissimum vulnera efficacissime.

9. Circa funera, nudato capite, excepto, si intervenit, frigore, aut casu pluviae, duci solita, operam dat VDM, ut eadem, servata externa decencia, dignitateque religioni propria, nosstrates comitentur; etsi negari nequeas, silentium sine incondito murmure, occasione exsequiarum apud magistros alienae fidei, iuxta funebria conficientes, fero nisi ac vix prius obtentum iri, quam si vel ceteri animarum curatores viribus unitis ad finis hujus obtentionem contenderint, vel poena in transgressores externi decori in contuberniis lethalibus dictabitur, vel vero nosstrates efficacissimo exemplo praiverint.

10. Quomodo matricae, Protocolla, rationesque scribantur, copia inspiciendi facta est.

B. Character VDMri moralis. Vir doctrina, vita in fide in officio atque humanitate egregius. Merito in hoc novo Senioatu Banatico, qui hoc anno a Betsiensi avulsus surrexit, primus Senior factus.

C. Vires VDMri materiales tenues non permittunt, ut bibliotheca instructa sit ampla ac splendida; discendi tamen cupidus animus ubique fere locorum, invenire tum maxime in urbibus ac oppidis prorsus fontes, sui in literis perficiendi. Sermones scripti numerosi sunt.

D. Habitatio ipsa viro familia stipato non satis commoda quidem; constat namque tribus solum cubilibus angustis: oratorium tamen adificato templo cedens jubet eum sperare duorum cubilium accessionem. Recuperata vires, finito opere templi sumptuoso, tegent domum parochialem fecerunt in laterebus, in praesens minime cura arundine contactam.

E. Reditus VDM sunt mediocres, viribus Ecclesiae exiguis convenientes, praestanda tamen praestantur, nec facile quidquam in debito remanet. Ut vero dignius vivere queant viri Ecclesiastici, recursus ad Inc. Cottum Torontaliensem quoad hujus intercessionem apud Sacratissimam majestatem pro dotatione Ecclesiae in Sesqui Sessione terrarum arabilium impetranda factus, posteaquam duo priores ad Camera Imperialem, non obstante favorabili Resolutione Camera R. H. dulcis, naufragium passi fuissent, eum apud hosce Status ac Ordines iustitia certe studiosissimos produxit effectum, ut hi causam nostram pro aequissima agnitione Clementissimo natura sua Casari ex Generali Congregatione commendandam decreverint; commendatam ille latioris futuri praesagus praecurreret eventus, ut pro opinione danda ad competentia fora rediret libellus uterque supplex, a quorum relatione substernenda pendebit deinde, utrum in numerum fortunatorum digni reputabimur poni, vel minime. In casum nova, quam non ominamur, repulsa, meditatatur Ecclesia de vendendis tribus illis extravillanis jugeris, titulo compensationis fundi legalis intra villani per Exc. Cam. R. Hungaricam nobis excindi ordinatis, eorumque quaestu facile ad 2000 florum excursuro, tenuitatis constitutivis in quantum unquam levamen sortis nostrae commendis. Quam vero Sessionem Colonicalem nunc ab Exc. Camera erga Arenda de pensionem possidet, eam colonis nostris erga certa quantitatis frugum, sagoxyri, & parati aris praestationem subarendat.

IV. Schola. Rector est Praef. D. Emericus Rakcsanyi, qui, etsi pone exiguum salarium praesidia vite impertiendis privatae institutionis horis mereri cogatur, tamen officii sui memor vivis.

objecta institutionis sunt: lectura scripturaeque trilinguis, arithmetica, doctrina religionis, praecptaque morum eorumque etiam cultorum, loca S. Classica, interpretatio historiarum biblicarum sum V. tum N. Testamenti, geographia cum historia patriae, rudimenta physices, historia reformationis, atque cantus, in quibus fere oibus Eclecticus est.

B. Numerus discipulorum diametraliter sumtus 45. circiter est quotannis, in quo tamen etiam gr. v. n. uniti, Iudaeique aliquos comprehenduntur. Hi Scholam toto fere anno, subtractis post singulum semestrale examen, vernale nempe et autumnale, intervenientibus feriarum scholasticarum, duas hebdomadas durantium intervallis, frequentant. Impedimento non missionis aliquorum in scholam liberorum est maxime ex vera, & falsa paupertate.

C. Adificium scholare est novum, duobus cubilibus, classe una, culina, cameraque confary. Cellarii autem adificatio dudum jam in projecto est; non longum amplius differenda.

D. Reditus Schola Docentis exhibet copia fide digna. Didactra plurimi tempore debito solvunt; morosi sunt pauci; quae tamen nunc in fixum ob inopiam mutari nequeunt. Cantatione in usu non sunt, docenti quippe peraeque ac juventuti derivimense.

E. Fundatio pro schola viget nulla; haec tamen ex Cassa oppidana quovannis subsidium 150 florum val. partiicipat.

F. Præter naturalem scholæ Inspectorum, quem localis VDM representat, specialis est nullus; Titulati tamen Inspectores Ecclesiæ ad rem scholasticam quoque influunt ex amini bus pro temporum adjunctis sapissime interesse consueti.

G. Libri scholastici, usui docentis inservientes, quos Ecclesiæ suis sumptibus comparasset, sunt pauci; maxime necessarios cura Ecclesiæ publicæ providet.

H. Decani influxus in scholam est passim exigui momenti; quia scholarum per eum crebrior inspectio, potissimum in Banatu, non levibus obnoxia est impedimentis.

VI. Obstetrix, præter Comisatensem unam, oppidanam secundam, est tertia inter Slavos examinata, ex superioribus Hungariæ partibus advena, ibi adjurata, & formula bap. gnana, cujus solutio a puerpera rustica consistit in 1. flno Val. non computatis alterius generis accidentiunculis, pro ratione ditiorum aut pauperiorum domuum majoribus aut minoribus.

VII. Vespillo est promiscue Catholicus vel Evangelicus, erga mercedem unius floreni (a fovea) obligatus fodere in Coemeterio communi foveas juxta profunditatis ordine debito, serieque nostratibus interrupta. Utinam huic similis alibi quoque locorum animos Evangelicorum laxificaret Catholica tolerantia.

VIII. Instituta Charitativa constituunt duæ pioxides, altera pauperum, & xenodocheo destinata altera, utraque serulâ provisa, cujus clavim cista Ecclesiæ custodit, Curator vero ex priore factas in favorem omnigenorum infelicitum erogationes speciali protocollo consignatas, die, quo conventui rationes suas subsernit revidendas, has quoque inspicere rogat. At posterior, dum plena est, in Sessione templi magistratus nostri referatur, & evacuatur, hæcque tradita sibi insertur. Rationum Nosocomii Protocollo. Orphanorum ac Viduarum provisiō generalis fit per officium Orphano-Viduale oppidanum. Choralis vero sunt nulli, prout nec domicilium pro viduabus & ministrorum, aut Scholarum Docentum; nec fundatio pro iis in tenui Ecclesiæ surgere hæctenus valuerunt.

IX. Inter annuas devotiones referenda gratiarum actio pro anni omnis generis fructibus ac productis circa finem anni Ecclesiastici celebrari solita. Encania nondum vigent; prout nec Reformationis festum ad hanc usque diem vitam nactum est. Quoniam Judex nondum nostras oppidano magistratui præfuit, actuarii autem, ceterique Senatores jurjurandum in facie Confessus deponunt: fit, ut allocutio non obtineat. Famulatio per oppidi omnes angulos dispersa, eique maximam partem ex Aradate in menses solum servitia quandoque per decursum anni offerenti, officia erga heros suos, si modo speciali Dominica indubie ad sacra conveniret, inculcari possent specialissime; quia vero potissimum aliena a nostra fidei domibus utiles operas præstat, quibus non multum cordi est, utrum animi incrementa ad salutem capiant, vel hebetes, rudes ac obcæcati, dum modo manus pedesque moventur ad convenientia negotia, caliginosam vitam premant semitam: famulatio variissime diebus Dominicis gaudenti, horis solum pomeridianis, uti se materies porrigit, commendare ejus partes solet religio. At dies natiuitatis Imperatoris & ei, & nobis facer, cultu solemniori pridie celebrat.

X. Si qua gravamina habet Ecclesiæ, proferet; sin minus, indicio erit certissimo, eam habere nulla. VDM minimis urgetur; CR vero non gravamina, sed desideria solum corde suo recondita portat.

XI. Inter abusus abroganda proponitur sola commensatio profusior apud rusticos Slavos occasione nuptiarum, vires eorum sensibilibiter adterens.

NB. Ecclesiæ hæc eo meruit laudem, quod precibus & Ministri parentis obolum sic dictum Confessionarium, sensui Ministri tenerrimo vehementer adversantem, immutaverit in annuam fixam 24 flnorum Val. compensationem, cujus Docens Scholæ in parte sexta particeps est.

Sig die

Scriptis Matthias Ambrosy
Ecclesiæ M. B. eskerekienfis VDM.

- Sub ipso actu Visitacionis constituta sunt sequentia
1. Festum Reformationis circa 31. Octobris solemniter esse in cultu divino celebrandum
  2. Querelam quidam pauperiores Savi contra Schola Douentem movere, quod contra seniores Vocationalium suarum cogat Scholares lectiones in cunctis tribus Magnobeeskerchiner obtinentibus linguis discere, quasi solutionem pro cuiusvis lingue institutione percipere vellet, ipsi vero solvendo triplo honorario non essent parati. Cui querela ea medela lata est ut in posterum liberam patentibus relinquat, in qua lingua suos liberos erudiri cupiant.

Joannes Seberingius
Notarius

Matthias Ambrosius
Ecclesia M. Beeskere
V. D. M., & Notarius h. t. Senior.
Daniel Hoffmann. Eccles. Aug. Conf.
Notarius V. D. M. & Senioralis
Actusque Vocationalium Notarius.

Specificatio Redituum
 V. D. Ministri Matthiae Ambrosii per Ecclesiam Evangelicam
 M. B. C. S. K. E. K. i. e. n. s. e. m
 stipulatorum:

1. In are parato annui 400 f. Valutales, ad quos ferius, anno nempe 1829 acceperunt 100 $\frac{100}{200} = 500$ f. Val.
2. Quadraginta metreta Pofonienses tritici puri.
3. Octo metreta Pofonienses hordei.
4. Octo metreta Pofonienses Zea Mayo.
5. Quatuor orgya lignorum focalium
6. Quatuor orgya straminis tritici, calefaciendis fornacibus inferientibus.
7. Tria offertoria, tempore festorum anniversariorum Nativitatis Salvatoris, Paschatis, & Pentecostes, semper festo primo.
8. Emolumenta in Siliabus Eiska, & Lukácsfalva convenia (hac confisunt in dupla sola participatione, qua in matre obtinet.)
9. a copula 1 f. 30 sr. Conv. Mones
10. a funere cum cantu 48 sr. Cm. cum sermone 1 f. 48 sr. Cm.
11. a baptismo 24. sr. Cm.
12. Hospitium tribus cubilibus, culina, penu, reclinatorio, & stabulo constans, cum cellario, atque horro domui Parochiali contiguo.
13. Titulo compensationis nummi Confessionarii 20 f. Valut.

Extraxit Matthias Ambrosius
 Ecclesia praefata v. d. m. & h. i. *senior*

Copia.

Proventus tenore Vocationalium
Schola Docenti Ecclesia M. Beckerekiensis Evangelica
P. D. Emerico Rakcsányi annue stipulati:

1. In fixo ab Ecclesia 40 f. Cm. - ex Cassa Oppidana 60 f. Cm. = 100 f. Cm.
2. Viginti quatuor metresa Pofonienses tritici puri.
3. Titulo didactri a tot linguis, in quos liberi inscribuntur, tot 30 sr. Cm.
4. Lignorum focalium organa dua bona qualitates.
5. Straminis pro calefactione fornacis organa tres.
6. Triplex offertorium, videlicet: Dominica Adventus prima, festis item
novi anni, & Ascensionis.
7. Pro funere cum solo cantu 24 sr. Cm; cum versibus 48 sr. Cm.
8. A singulo Copulato pari 24 sr. Cm.
9. Titulo compensari, quia abrogati, nummi Confessionarii annue 1. f. 36 sr. Cm.
10. Habitatio, duobus cubilibus, culina, penne, contiguo Schola horculo,
& reclinatio confans.

Fide digne exscriptis Matthias Ambrosy
in Profasa Ecclesia V. D. M., a quo h. s. s. semel.

Anno 1830. die 4ta Junii, peracta est Visitatio Canonica
 in Ecclesia Antalfalvensi, per Reverendissimum Dominum
 Superadvententem Joannem Seberinij; presentibus ~~Plurimum~~
 Rev. D^{no} Mathia Ambrosi Eccle. Evang. Magnobeskeres D^{no}
 et Seniore Paratico, Daniele Abaffy Eccle. Aug. Conf. Totandaru D^{no}
 et Seniore Novario, Petro Kramar Eccle. Aug. Conf. Ludovicosalvensi
 D^{no} & Decanatu militarij Decano, Spectabilibus item Dⁿⁱ Officialibus
 militarijbus Stanislas Novakovits Cap. Res. Capitanea & Centurio Antalfalvensi
 Commendario Joanne Radics et Nicolao Szivany Cap. Reij Locum-
 tenentibus.

H. Hac constat matre Antalfalva vulgo antiqua ~~prædix~~ Kovacsicza prædium
~~inpopulata~~ & in honorem beate demortui Palatini Josephi Antonii ^{antiquum}
 Antalfalva cognominata.

1. Origo. Incolæ ex possessione Eska Incolæ Cottui Torontz ingremia-
 ta, año 1802 transiverant huc, & sedem stabilem fixerunt.
2. Primus Ecclæ V. D. Minister fuerat Joannes Dafilides, ~~per~~ prius Es-
 ka in Cottu Torontz V. D. Minister, qui postquam Ecclesiam ^{Eska} lo-
 cum habitationis deseruissent, cum iisdem Antalfalvam comigravit.
 Et 4. Decemb. 1813 mortuo, successit Martinus Hamaliur, ante Ludo-
 vicosalvensium V. D. Minister. Is ad annum usque 1825. 13 Sept. cum
 fructu & laude munere sacro fungebatur, qua die casu insperato
 Apoplexia tactus vivere desit. Ab eo tempore ad hanc usque
 diem Ecclæ V. D. Ministro destituitur.
3. Numerus animarum 2160. — Confessionis capaces 1365 —
Paria conjugum Evang. 470 —
Annis 1835 nati sunt 110 — Mortui 107. Copulati 22.
Confirmati 82. pueri 38, puellæ 44.
4. Templum. Extructum 1828 año, cujus longitudo 22, latitudo 9 & 1/2
 orgia. Fornitatura 5 arcibus constans infistis muris firmissimis.
 Ex Sanctuario per medium muri eformatus est ascensus ad cathe-
 dram sacram — Altare medium Sanctuarii tenens ex lateribus coctis
 artificiose extructum, proxime necessariis ornamentis decorabitur.
 Pabisterium nullum — Chori usque medium longitudinis templi in
 utraque parte se extendunt, ex lateribus coctis fructi. In transver-
 sa vero parte templi ~~sub~~ intra columnas quibus turris infistit,
 applicato choro capat Organum decem mutationes continens.
 Frontem templi ornat Chronosichon auctore M. Hamaliar:
 Issa Del's s'Vo gred. Antonda s'Ho honor.
 Fran Cs'Co p'd'Ho. Casare patre p'Ho.
5. Cenodia. Calia cum patella ex argento, auro obducto; pisces pro confer-
 vandis hostiis area; Cantharus unus stanneus; patina aque stan-
 nea una; Candelabra area sex, Mantilia antiqua tria, triplex Alba-
 ris tegumentum, antiquius ex panno, duo vero recentiora alba; fera-
 menta pro hostiis pinfendis tria, sine annorum inscriptione.
 Libri usui templi destinati sunt sequentes: Palumbini liber precum,
 liber cantionum, & meditationes Breutebergii
6. Turris est templo adjuncta, in eaque tres sunt campanæ. Minima
 25 H. cum Inscriptione: Joseph Fischer fab misz yugy'san in Te-
 mesvar 1787.

Major

Major 220 th. Gygoſſin Michael Jacob Jungbauer 1805.
Maxima vero 688 th. Gygoſſin Michael Joſeph Egadner 1810. Cykloro
Ewang. Aug. Wyznanij Antalfalſka, ro hranicy nemetko - banatſke, pod
panowanyj Gzare Frantiſſka prweho.

7. Reditus Eccleſie

a. Illi colliguntur ex lintinabulo, ex quatuor univerſariis oforto-
riis, & benevolis oblationibus. Si quando extraordinaria ex-
penſa occurrant, pro clavi ſolutionis fundi, quos Eccleſiani
poſſident ſumuntur; Inquilini & opifices præſtant taxam co-
loni mediæ ſepionis. — Fundi qui directe ad Eccleſiam ſpec-
tant, & uſui templi excluſive infervirent nulli ſunt, quemad-
modum & capitalia huc ad usque nulla ſunt. — Debitis Ecclē-
ſia non eſt onerata —

b. Adminiſtratio reddituum Ecclēſie fit per Inclyt. Centuriam; In
Cancellaria Inclyt. Centurie Caſa aſervatur, per eam
que redditus conſtantur ita, ut cum exitu cujuſvis anni
rationes Inclyto Legimini exhibeantur. —
Influxus V. D. Miniſteri ad caſalia nullus.

8. Archivum Eccleſie

a. Documenta antiqua nulla.

b. Matricæ tam Eccleſie Eſkenſis, quam & Antalfalvenſis
ab año inſtitutionis ſunt pro Dud.

c. Protocollum intimatorum unum eſt.

d. Inventarium rerum Eccleſiaſticarum, parochialium, & ſcho-
laſticarum nullum.

g. Coemeterium, duorum jugerum capacitate ſoſa cinctum, prof-
ſepioni adjacet, ejuſque uſui, a tempore inſtitutionis in-
ſervit. Gramen poſſeſſio uſuat.

Q. Eccleſia hæc filiales habet nullas

II. Regimen Ecclēſie politico economicum eſt penes Superiorita-
tem militarem, quæ Inſpectoris officio fungitur.

Curator nunc Martinus Sonas & Aditus Martinus Tomar. or-
dini in Templo invigilant, ſolutionemque habent nullam.

Presbyterium conſtitutum non eſt.

III. Status Eccleſie internus moralis, religioſus, Cultui divino domi-
nicali & quotidiano interſunt Eccleſiani frequentes, neque hæte-
nus innotuerunt publici cultus divini contemptores.

Tam lecturæ, quam ſcripturæ plurimi ſunt gnari — Liberi diligen-
ter mituntur in Scholam, & quam plurimi poſſident libros ſacros.

Anno elapſo duo liberi extra matrimonium nati — Maniſeſto ma-
loſque peccatores V. D. Miniſter admonet quidem, ſed Inclyt. quoque
Regimen ſuo jure utitur; ceterum pro nunc in carceribus publi-
cis nulli ſunt.

Delum ^{religionis} ~~beneficentia~~ adeſſe apparet, inde, quod Eccleſia & Templum
& Scholam ſuis viribus ſtruxerit.

IV. Ministerium. A morte V. D. Martini Hamaler 13 Sept 825 nullus

eſt V. D. Miniſter. Ecclēſiam ^{reſp.} huc dum providebat partim vicarius

A. Catechiſationes ſervantur a prima usque ultimam Dominicam
Trinitatis, atque per tempus Adventus; Catechumeni per Quarta-
geſimam inſtituuntur; Die Viridium confirmantur, iſque eodem
die ſacra coena adminiſtratur. Neogami non inſtituuntur.

Cultus

Cultus divinus Dominicus matutinus absolvitur cum sermone, sacro
postmeridianus autem precibus & explicatione Textus biblici;—
Quotidianus vero cum precibus; per Adventum tamen & Quadragesi-
mam praetitione quoque textus biblici.

Baptismus peragitur in templo post cultum divinum, quo tempore
compadres frequentes conveniunt.

Sacra coena quatuor terminis, & singulo termino tribus vicibus ad-
ministratur. — Morbidos V. D. Minister adit si vocetur, ceterum medi-
cum raro adhibere solet — Vaccinatio & est in usu, & serio comen-
datur. — Scholam de lege Minister visitare frequentius obligatur.

Circa matrimonia observatur secundum Benignos patentes tria
promulgatio. Imatura aetatis non copulantur alioquin sine indulta
legiminis — Funera ante efluxum tempus 48. horarum non du-
cantur — Sermones sacri & illi semper in templo dicuntur
illis tantum qui confirmati sunt, necdum confirmati cum can-
tu & precibus sepeliuntur.

Matricula & protocollo rite ducuntur

- B. Character moralis V. D. Ministeri. Anno 1835to mense Septem-
bri Martino Hamaliar apoplexia extincto Ecclesia hucdum pa-
ssore caruit, quia, quem habere optavit, nimirum Judicium Law-
lum Simegh, iurem parum preparatum, removere debui. Sub
ipsa inspectione commendari Carolum Abaffy Rectorem schola seu Verba.
C. Bibliotheca Eccl^{ae} nulla est Sienensis, quem Dein Csaba ordinari.
D. Habitatio V. D. Ministeri est in statu pessimo & probus.
E. Cum Minister nullus sit, proventus ejus consignari ne-
queunt.

V. Schola.

A. Rector Scholae Jacobus Lauf, natus 1808. Pallas Lomnicrii
in Inlyt Cöth. Scepufiensis. — Ufus institutione scholae ejatis, 1818 adacti-
one & sub protectione Spectabilis quondam Domini Gregorii Derzevity
Keszmarkini Donato & Gramatica absoluta S. Palatinum linguae hua-
ganicae condiscipuli gratia se contulit. Unde post annum reversus, re-
liquum Lycei Keszmarkiensis studiorum curriculum ibidem finivit
& absolvit a^o 1827. — Deinde repetitionis & experientiae majoris
causa Sopronium, & inde ad Moxo Derzyniensis se contulit.
Hinc 1831 statalsalvam in Organeum & docentem puellarum evocatus
uno solum a^o hoc munere junctus est. — Post subsequitam scilicet
ano 1832 die 10 Januarii mortem meritisimi Interceptoris sui Joannis
Schimeg; Ecclesia eivem munus plenum utriusque sexus Docentis
& directionem Chori contulit, qua provincia huc ad usque fungitur.
Adjunctus ejus Paulus Delitska, natus 1813 in Inlyt Cöth
Hunoviensi in possessione Seklabina. — Studia philosophica
& quae ea praecedunt absolvit Keszmarkini. Atque hinc per
Rectorem scholae a^o 1833 in suum cooperatorem evocatus &
adfectus est.

Utterque

a. Utterque agit in Schola, quod diligentis & conscientiosi est Lectio, & cum domi quoque Characterem praeferant moralem, pax est inter eos & Ecclesiam.

b. In docenda Juventute fideliter agunt, horis per diem 5. instaurant, eas nisi urgentissimo casu necessitatis interrumpunt; utque sensus pietatis infundatur animis discipulorum, sanctum & loca Scripturae, s. classica docent, quae in genere ad familiaritatem cum Bibliis ducunt.

c. Instituant praeterea methodo catechetica in Historiis biblicis, principibus Religionis Aeternae, praeterea Physica, arithmetica & Scriptura.

d. Libri praescripti non sunt.

D. Numerus discipulorum 265. Frequentant ad annum usque duodecimum -

Initium cursus scholastici est cum initio mensis Decembris. Tentamina sunt duplicia: Vernale post pascha, & autumnale cum fine Augusti. - In illo praesidet Decanus, in hoc Director Scholarum Catholicus.

C. Aedificium scholasticum exstructum est anno 1827. in quo habitatio docentis comoda & classee institutioni intervenientes duae.

Didactra nulla sunt.

Cartationes sunt in usu, proptereaque aboleri, si Ecclia in seculo compensaret.

D. Reditus Scholae Rectoris consignati sunt sub $\frac{1}{2}$.

E. Fundatio pro Schola nulla.

F. Scholae Inspector est Inclit Legio.

G. Libri Scholastici nulli sunt -

H. Siquidem Schola Catholico Directori subest, influxus Decani non est magnus. Ille visitat Scholas post Pascha, nec praescribit seriem lectionum.

V. Obstetrices sunt duae. Pars Chirurgus non examinavit. Sunt adjuratae, & babilant dum opus est. Solutio earum constat in 30 Sr. V. & uno pane.

VII. Vespilones nulli; sed fossae per vicinos vel amicos in coemeterio juxta profunditatis & seriatim fodiantur.

VIII. Instituta pauperum sunt nulla, proat etiam domicilia pro viduabus. V. D. Ministrorum & Scholae Docentium nulla habentur. Chorales non sunt in usu.

IX. Annus devotiones. Haec celebrantur: Eucharisticum post

Contract

Wahnen von der Gemeine Ahtatfalva, mit den Leuten und Onge-
nisten Jacob Lauf folgendenmessen abgepflogen worden ist.

1. Uebereignet Jacob Lauf den Leuten und Ongegenisten Dienst in Ahtatfal-
va auf eine fortwährende Zeit von 1ten Nov. 1835 angefangen gegen
folgende Bedingungen.

- a. Damit ihm die Gemeine fünfzig eine Entlohnung von 120, ferner die
fünftzig zehnzehig Gulden in Conv. Münze, und zwar monatlich mit
zehn Gulden ultramass mit Leubhauy und zehn Monats bezalt.
- b. Eine halbe Sesion Grund bebauen; das heißt: baucken, die
Ländchen bebauen werden und einseuen.
- c. Eine fünf Wiesen bebauen und einseuen.
- d. Von jedem Leubhauy Grund einen halben Farsbüngen Watsen
Laut, von jedem ferscht bebauen, und ein einseuen zu
einseuen Ländchen einen Viertel Farsbüngen Watsen Laut;
Laut von jedem Leubhauy bebauen 6 Ländchen in Wiener Maß;
jeden Ferscht von allen Kirschen bezalt.
- e. Von den fünfzehn Ferschten von jedem Ferscht, so ein von
den Leubhauy den fünfzehn Ferscht.
- f. Von einem Leubhauy mit Kirschen einen Gulden; mit fünf
Laut Kirschen Kirschen; mit Ferscht zehn Ländchen
mit fünfzehn Ferschen Kirschen in M. M. bezalt.
- g. Von den fünfzehn auf jeden fünf König, das so gemacht
Colleda den fünften Ferscht.
- h. Zufällig fünf Ländchen fünf Ländchen.
- i. Von jedem Copulation 6 M. M.
- k. Eine Copulation das Ferscht.
- l. zum Obata Ländchen das verantwortliche Ländchen.
- m. Eine unentgeltliche Wohnung, die in Leubhauy den zehn Ferschten
mit fünf.

2ter Leubhauy verbindet sich den Jacob Lauf den übernehmenden Leuten
und Ongegenisten Dienst auf den Leubhauy bezaltenden ultramass
Gulden gegen und monatlich einseuen zu wollen, und sich angehalten
zu seuen.

3ter Die Gemeine Ahtatfalva willigt in die vorerwähnten Bedingungen ein
sowohl über, dass die Ongegenisten und Leuten Jacob Lauf einseuen den Leubhauy
Zeit von der Leubhauy des National Commando sich einseuen aufseuen, die
Leubhauy Ferschten gegen einseuen; das so die Ferschten Ländchen
den und Leubhauy in den vorerwähnten Leubhauy in allen Leubhauy
angehalten wird in der vorerwähnten Leubhauy in der M.
einseuen. Einseuen mit allen Leubhauy einseuen, den Leubhauy so sich
sich auf den Leubhauy Ferschten Leubhauy einseuen, vorerwähnt
sich über damit so die Leubhauy einseuen, einseuen das ja
den Leubhauy den Leubhauy abgehaltenen Collation so einseuen
und

und damit es sich selbst auf den Religionsgebühren in Lötzen, Tingen
und Angerflüssen verweisen lasse.

4tes Im Falle des Antrags und Befehl Jacob Lauf während der Dienst-
zeit die Arbeiten besorgen, wie eine solche Hauptpflicht begriffen
wird, so sind dieselben nach den Regeln principia für die Befehl
ausgeführt zu sein; - so wie auch wenn die Gemeine Anstalt
gegen den Befehl und Antrags Lauf für die Arbeit nicht
kommen einfallen sollte, so ist die in gegenwärtigen
nach vorerwähnten dem Hauptpflicht auszuführen und der
Arbeit und Wirtschaft zu halten, wobei bemerkt wird;
dies geschieht über die Richtung der Arbeiten der Befehl
Antrags Jacob Lauf als auch die Befehlbesetzung der Pflicht
der Anstalt Gemeine - von Seiten der Lubliner Regi-
ment Commando auszuweisen werden, und den in der
Dienst in Befehl Lauf nach der Befehl Befehligung der Befehl
hat annehmen werden können.

5tes Vorher den Antrags und Befehl Jacob Lauf, als auch die An-
stalt Gemeine annehmen sind, von Befehl Befehligung
zu übernehmen als auch diese Gemeine zu erfüllen.
Unten dieses werden dem gleichlautenden Befehl Befehl
Contractes ausgestellt, und von Befehl Befehligung Befehl
den den Befehl Befehl Gemeine Befehl Befehligung Befehl
Befehl Befehligung Befehligung.

Signe Uchida den 28ten Dec 1835

Jacob Lauf
Befehl in Befehl.

Anno 1836 die 5. Mensis Junii peracta est Visitatio Canonica in Ecclesia Franczfeldensi per Reverendissimum Dominum Superintenden- tem Johannem Heberingyi praesentibus Venerabili D. Matthia Ambrosio Eccle. Evang. Magnabeskerok V. D. Ministro et Seniore Bannatico, Daniele Maffy Sotariaacrensi V. D. Ministro et Seniore Notario, Petro Kramar, Ludovicofalvensi V. D. Ministro et Decano, Andrea Weber Papua Sirmiensis; Spectabilibus Dnij: Superiori Locumtenente Georgio Paclits & Locumtenente Georgio Mitajlics, Wilhelmo Banyasz et Carolo Simegh Theologiae Candidatis.

I. Ecclesia Franczfeld A. Mater; Originem suam cepit Anno Salutis 1793 in Coo-Deo Districtu militari Thento-Bannatico. 1. Viciisitudines ab eo tempore subit varias, praesertim a tempore ultimae Visitations Superintendentalis Centum Septem et decem domibus aucta. Operabantur vero in ea Verbi Dei Ministri, Carolus Ritter Saxonia possessione Auerbach oriundus, per spatium sex annorum, in Ecclesia hujate, vita functus, sepultus est. Alium V. D. M. nactus est Ecclesia haec Adm. Rev. atque Clarissimum Virum Danielem Sontagh Sepusio, qui paucos post annos per Venerabile Consistorium Viennense ad Ecclesiam Sanctae Ruprecht in Ducatu Styriae jacentem promotus exstitit. Tertius V. D. M. Samuel Banyasz Neofolio in hanc Ecclesiam anno 1803 Mense Novembri pervenit, a quo anno huc usque eam providet. 2. Numerus Animarum sub initium sui Adventus reperiebatur in 1115 - ab eo ad Annam ¹⁸³⁶ ascendit ad 1826. e quibus, Sexus Masculini 940 - foeminae autem 879 - inter hos Confessionis Capaces 1114 ac 5 pariter in mixtis matrimoniis viventes de anno praeterito 1835 praesistent. Nati ac baptisati ejusdem anni 107 - mortui ac sepulti 106. Copulati M. Confirma- ti OA. pueri 26. puella 30 sunt adinventi. 4. Quod templi longitudinem ^{attinet est} 17. latitudinem 10, altitudinem 6 Orgiarum. ~~attinet~~ Fuit anno 1815 novum ex toto exstructum, interne Cathedra, Choris, Organo seruis, altari modico, Sillis decoratum. 5. Plenodia quae praesistent, sunt: Calix, patella cuprea deaurata; pyxis; Cantarii Stagni numero tres; candelabra quatuor aenea argento obducta; tegumenta album linteum et pannem coloris cerulei, ferramentum pro hostiis pinsendis unum sine anno. 6. Turris Orgiarum decem alta, horologio de anno 1833.

atque tribus Campanis, maxima 7 Centenariorum cum haic,
Goz mich Joseph Egardner zu Temesvár 1817. Susanna ich
heiß, und Schlag und leit alle Wetter am Himmel vertreib
Inscriptione - Gewidmet der Gemeinde Franzfeld zum
ewigen Andenken im Jahr 1817 vom Leontius Bacsy
gebürtig in Frieckenland; media 400 tt_g in qua le-
gitur: Goz mich Joseph Egardner in Temesvár 1817. Ich
heiß Anna. Notandum, Samuel Bányas Pfarrer, &
Görg Klunovich Oberlieutenant Sculpta nomina visun-
tur: minima 250 tt gravis monstrat sequentem Inscrip-
tionem: Goz mich Joseph Egardner in Temesvár 1817. est
provisa. 7. Reditus Ecclesiae sunt exigui, colliguntur vero tales
cum tintinabulo partim, partim ex offertoris Festis anniver-
sariis, partim per pyxidem in Nuptiis, baptisimatibus ac aliis
Solemnitatibus, et ex elocatis pecuniis, quarum Summa cum hoc
ce anno facit 334 fl in moneta, tute apud Confinarios
elocata praesistente, Ecclesia haec nulla habente Debita.
Errogatio nullum, sine indultu Centuriae obtinet locum, et si quae
sunt, Proshocollo Rationum, ibi inferi et per Comissariatum
revideri solent. Augeri autem Ecclesiae redditus nullo modo
queunt. Administratur Cassa per Oeconomicum Officialem et illa
penes Centuriam conservatur, redditus per V. D. Mstrum pecunia-
ri Libro Rationum inferibi, ac quotannis in Conventu Senio-
rali prouti quovis Mense itidem bis, terque Raones reddi
solent, influxus V. D. Mstri ad Cassalia nullus, cum requi-

dem clavim pra manibus habeat. ^{8^{vo}} Libri Celestia, exceptis An-
gendis Seilerianis Erlanga editis et Sermionibus Braschber-
gianis Tubinga impressis, nulli reperiuntur. Ast Matriculae
Baptifatorum, Copulatorum atque Sepultorum numero Tres,
Intimatorum uti et Currentalium, Conventuum Senioralium
Districtualium et Generalium inveniuntur numero Duo. In-
ventarium Verum Ecclesiasticarum, paroehialium, et Scholasticarum
sunt praesto in Vigiliis seu domo comunitatis recondita. 9.

Coemeterium extra possessionem situm, est circumdatum Palanchis
(Gull) (surdum) - area unum et semi Jugerum efficiens, per V. D. M. Stro-
m autum, usuat Docens puellarum ac gramen nefarie desal-
cat, quod Servitium & Aditui & Campanatoris praestee.

P. Celestia Filialis, Panzovia sine templo et Schola pro ca-
pessendis Sacris in matrem venire consuevit Festis diebus Pa-
schatos praestat Solutionem nullam praeter Symbolam in Nu-
mo Confessionali praestari solitam.

II. Regimen Politico-Oeconomicum Celestiae. Cum Celestia
haecce nullo gaudeat Inspectore, solet ea per Incolytum Re-
gimen moderari. Duo Aditui, Servitium sibi a V. D. M. Stro-
^{impositum} exacte, solentque praestant, nullum Salarium participan-
tes, seu a praestandis Robotis imunes declarati.

III. Quoad Statum Ecclesiae internum et moralem huc Celigi-
ofum attinet hisce respondetur. In frequentando Cultu divi-
no tam quotidiano quam et dominicali laudabilis, Diesque
dominica, ut Christianos oportet, sancte observantur. Liberi

utriusque Sexus in scholam diligenter mittuntur, immo ad
frequendam per Magistratum Politicum stricte, adhibitis
mediis coguntur. Felus libros Sacros devotiam alentes com-
parandi elucet exinde, quod fere nulla domus absque libro Concionum,
aut Bibliis aut N. Testamento reperitur. Mores boni, Vitia rara,
exceptis tribus partibus separate viventibus et duabus prolibus extra
matrimonium progenitis, exoptatissimus viget ordo. Si quae interdum
occurrant Vitia, eidem Rei per V.M. et Presbyterium obex poni, in-
culcatisque principibus salutaribus manifesti peccatores, quod rarum
in hac Ecclesia est Exemplum, per Jurisdictionem militarem ad
tramitem recti reducuntur. Superstitiones paucae sunt. Scholas
adjuvandi, benefaciendique, qui ipsorum opem implorant promptissi.
IV. Diographia Verbi Divini Ministri est sequens
De presenti Ecclesiae Moderatore Samuel Prányas, est Anno 1772
d. 19. Julii Neojoli in Libera-Regia ac Montana Civitate, Parente
Christiano Prányas Cive et electo Comunitatis Commembro atque
Aebeca nata Vesper, progenitus. Prima educationis Clementia usque
ad Grammaticam posuit in loco sua Nativitatis, tum Vossonezyi
Soproni usque Rhetoricam studuit, Posoni vero Cursum Philo-
sophico-Theologicum in patria terminavit sicque semet pro studiis
altioribus audiendis, ad externas contulit Oras, finitis Jena talibus
ad lares patrios reversus est. Post reditum Informatorem in
pluribus Nobilium aula, his-Prone apud Bossanyianos, Nemesho-
tolani apud Koptolanyianos - Tassini in Pesthensi Cottu apud
Földvárianos de Cadem & Bernáthfalva, ac ultimo Közép-Turii
in domo spectabilis defuncti Stephani Martony Praefecti Kóvariensis.

Hinc vocatus per Incl. Regimen hunc Theuto-Mannaticum ad
hanc Ecclesiam cum Salario ab Erario pendendo, quod postmodum
anno videlicet 1811 in mense Junio ipsi per Descriptum Excelsi
Consilii-Bellii ademptum fuit. Servit ab Anno 1803 in Ecclesia
Linguis loquitur quatuor, utpote Latina, Hungarica, Slavica
et Germanica, qua ultima Cultum divinum peragit.

A. Quod muneris Sacri Administrationem tangit est . . .

1. Minister interdum etiam non vocatus auditores suos visitare per-
git, pax inter eum & Ecclesianos hucdum interrupta ^{non} est. Sacros Ser-
mones ex toto quidem Charta non apponit, verum eos Continuo ex Tex-
tibus Evangelicis imutato ordine memoriter dicit, hortaturque Audi-
tores strenue a patrandis Vitiis tum in publico universim, tum coram
ad hunc Actum vocatis et adjuratis Testibus. Furta nulla, Scorta
nimium rara, Ebrietatis exempla interdum quidem sunt reperibilia,
quae tamen apud alteram praesentem Generationem cessare paulatim
videntur. 2.do Catechisationem instituit in Schola duabus horis ad id
per Superioritatem definitis per hebdomadam, publice vero in templo
inchoat eas Die Dominica prima post Festum Resurrectionis Eva-
ngelico geniti et eas claudit Festo Michaelis Archangeli. In his
Auctorem sequitur Catechismum Quinque Ecclesiarum pro Coetibus Evang.
Trans-Danubianis. Catechisationem frequentat Juventus Scholas.
tica diligentem pleno, adultior minori Numero. Catechumeni in-
stituantur auctore jam praeditato a D. Invocavit in Quadragesima
usque ad Festum Viridium, quo Festo soleniter confirmantur.
Neogami totam Catechesim ante inita sponsalia recitare solent.
3.º Cultus dominicus solet peragi Die Dominico mane audita hora
decima, qua compulsetur, duratque ad 11ma interdum etiam lon-
gius postmeridiam a Secunda ad tertiam hyeme cum precibus

Aestate adjecta Catechisatione. Quotidie servantur preces cum
Prelectionibus ex Rosenmüller's Libro (Entwurf einer christl.
sinn. Anweisung auf allen Tugenden des Jenseits, Leipzig 1802. Tem-
pore Adagesima Passio-Christi, secundum Joh. Adolph. Schlegel
editum Lipsiæ 1774. libellum; In liturgicis consuetus ordo
observatur, nec quidquam immutatur. 4.º Baptismata Casibus
extraordinariis exemptis - quod interdum noctu evenit, semper
in templo servantur, mox paucioribus, mox majori numero as-
sistentibus Septibus. Termini vero Sacram. D. Coenam administran-
di sunt quidem quatuor, sed Fideles non nisi Dominica Palma-
rum, Festo Vividum, F. Parasceve magno numero, immo morbidis
exceptis omnes fere ad eam accedunt. 5.º Morbidi rite providentur
per V. D. Mstrum, epulo Sacro, - Medico etiam utuntur. 6.º
Vaccinatio, quæ ab 1804 hæc in Ecclesia primum introducta
fuit, porro quoque viget, seu ante annos triginta de Suggesta
Sacro recommendata. 7.º Scholam Minister sæpe visitat. Con-
silia Docens accipit. 8.º Matrimonia post Trinam promulgati-
onem B. Patentium, ^{rege} cum formule jurisjurandi observanti-
ne, et cum Indulta Jurisdictionis militaris anno ætatis pro
masculis 20, pro foemellis 16 præfixo celebrantur. Qui discor-
des vivunt, in omnimode ad pacem perducuntur. 9.º Funera.
cum Juventute Scholastica utriusque Sexus, ritibus jam receptis
cum Cantu in domo inchoando, inter Cantum efferendo, mox
prece et Cantilena Corpus exanime inhumatur. Funera vero
cum Sermonibus, qui in templo servantur fere tertiam efficiunt
partem. Paucissima Funera, tantum absente V. D. Ministro
Docens puellarum Concomitantur. 10.º Matricula et Pro-
thocolia ducuntur diligentissime.

B. Character Moralis Ministeri. Vir iam senescens Doctri-
na admodum mediocris; orator ingrassissimus; secus pastor
fidelis.

C. Bibliotheca ejus modica subservit ejusdem Necessitati ac Usui-
D. Habitatio et Status Aedificiorum vilis, reparari amplius requirit, hocce
adhuc Anno, si tempus admiserit ex fundamento nova Parochia adif-
cabitur

E. Reditus Ministri Secundum primas Vocatoriales de anno 1803,
consistebant in parata 15^{fl} mensuræ, Stolaribus etquidem a Copula
1. Thalerns, a Baptismate 20 Xn, a funere cum Sermone 1 fl sine vel
cum Cantu 30 Xn. In fundis, tenet Sepionem Colonicalem constansum ex
20 Jugeribz ac 10 Jug. Falcastri. Occasione de valvata pecunie imuta,
tum est etiam Salarium V. D. Mtri. Unice hoi optandum est, ut aliquot
Orgas Lignorum Minister recipiat.

V. Schola. A. Rectores sunt duo, puerorum Tobias, puellarum Lucas
ambo Fetter, posterior Genitor prioris. a, Character prioris est et doctrina-
lis et moralis laudabilis in Classe sua Zelosus, domi pacificus, cum
V. D. Ministro et Ecclesia coharmonizat. b, In docenda Juventute sat fidelis
docet ante meridiem ab 8^{ve} usque 10^{ve}, pomeridii a 2de usque 4te et
Cantum et Loca S. pnbli Scholastico inculcat. Filo in Catechismo
utitur cum V. D. M. eodem, ac sensum Religionis et pietatis mentibus im-
primunt dictis biblicis. c, Objecta Institutionis et Methodum habet pre-
scripta d, Libris utitur, Catechesi Lutheri, Historia Biblica secun-
dum Hübnerum, et alius ad docendum necessariis.

B. Numerus Discipulorum de anno in annum major, qui a 6to
anno usque 13° Scholam frequentare obligantur, aperitur vero Schola
mense Novembri. Tentamina publica habentur, mense Aprili Vernalia,
autumnalia sub finem Septembris. Impedimenta in Scholam mittende Ju-
ventutis in militia, morbis exceptis, nulla sunt.

C. Aedificium Scholasticum a 5 annis ex fundamento novum est exadi-
ficatum, quod aedificium jam Reparatione indiget.

- D. Reditus Auditoris monstrabunt Contractus in copia authentica, Cantationes nulla - Didactica ex arte solvuntur.
- E. Fundatio pro Schola nulla
- F. Inspector est Director Scholarum Normalium.
- G. Libri Scholastici nulli
- H. Decani influxus in Scholas exiguus aut nullus.
- VI Obsecratio in Regia Universitate diplomatisata examinata et approbata, sobria, raro Baptisma peragit, gnara formula, solvitur ab Arario, et a puerperis 1/4 Cui percipit.
- VII Vespuliones non sunt, fodiuntur fovea per vicinos, qui Corpus ex. anque bajulant, observant Ordinem debitum.
- VIII Instituta pauperum nec Caspa existunt. Orphanorum Cura per Curatores s. Tutores, qui sunt in Ind. Regimine geritur.
- IX Sermo Eucharisticus post Messam servatur. Cucenid peragunt. Senatores Constituuntur per Politico-Militare gubernium. Famuli et Famulle Novo anno servitia mutant, quo tempore ipsis Officia inculcantur
- X Gravamina ex parte Ecclesiae ignorantur, ex parte V. S. Ministrorum nulla sunt. Auditoris nos latent.
- XI Abusus a, oberandi horis nocturnis est per Stationis Comen. Coantium prohibitus b. Bacchanalia ultimis diebus haberi solita lente cessant. c, de Balneatione feriis Paschatos in hacce Ecclesia nihil fitur, sed d, Commemorationes tempore Baptisma. tum laute sunt quidem, lege Confirmaria - Grundgesetz der Grängen Minn 1807 § 160 interdicta, sed hucdum in Vigore e, Sermones funebres infantibus ferme nunquam occurrunt. defuncti sarcophago lecto ad Coemeterium portari solent.

Samuel Daryap VDM
h. t. Con. Senior 1833

Sub ipso actu inspectionis constituta sunt sequentia:

t, Liber Matriculae presens, dum completus fuerit; ut matriculae, quae hucadusque iunctim uni libro inscribebantur, in posterum separatim duvantur.

2. Cognito ex senore Vocationalium, V. S. Ministrorum nulla signa ab Ecclesia percipere; Ecclesiani provocati ad aliquam praestacionem, post actum inspectionis, initis inter se consiliis, 4. orgias annue promiserunt.

Vertrag

Als nun unter zu Ende gesetzten Datto zwischen der Leuzenburger
Franzfelder Gemeinde und dem Herrn Prediger Samuel Manjass,
unbeschreiblich dessen Befolgung folgendermaßen abgehandelt worden ist:

1mo Verbindet sich die Gemeinde dem Herrn Prediger ein sondergültiges Quar-
-tierrechts Wall und Wäpfer zu geben und nicht bei Hof und Gerichten
Anzählung Recht zu geben. In dem Befehl
des Leuzenburger oder seiner Erben nicht Befehl Befolgung zu geben
Herrn Prediger selbst zu geben.

2do Dem Herrn Prediger bewilligt die Prediger Session auf eigene Unter-
-halt, und die Gemeinde verbindet sich denselben für die bis herige son-
-dergültige Bewilligung der Session und Einigung der Wäpfer um
das Äquivalent im Jahre jährlich zur Hand 8te Deger Gold
in Banco Zahl zu zahlen, oder 2te 20te Deger fünf Gold
20te in Zahlung zu zahlen oder sonst gangbaren Münze zahlen zu wollen,
mit dem Vorbehalt, dass die Gemeindeglieder - Gemeindeglieder - und Kleinrentner,
welche diesen Grund besitzen, nur die Hälfte davon zahlen sollen.

Diese Befolgung beginnt für den künftigen Oktober, die künftige Befolgung
beginnen soll die Gemeinde, wie bis her zu befolgen.

3to Zur Befolgung des gedachten Herrn Predigers hat sich die Gemeinde
für die, an dem ersten monatlich bezahlten 15te ab Banco, jährlich zur
Hand mit 1te 20te Deger für Gold 20te in Banco - oder fünfzehn in
Banco Zahl zu zahlen, und quartaliter bezahlen zu wollen.
Diese Gelder werden unter Aufsicht des Stations Commende durch den
Wortprediger mittels der Einkommens - Protocoll eingezogen - in Gemein-
Cassa in Empfang zu nehmen - und aus derselben dem Herrn Prediger
gegen dessen Quittung monatlich auszuhändigen.

4to Ein Wäpfer in dem die Angelegenheit, wenn der Herr Prediger zum
Wahl - oder Compagnie gehen wird, will die Gemeinde monatlich pres-
-tiren.

5to In Mallyubishu soll wir besinnlich beibehalten werden.
 6to Dieser Contract soll auf die Dauer, als Herr Prediger Samuel
 Manjase in diesem Eigenschaft in Franzfeld anwesend bleibt,
 seine verbindlichen Kraft behalten.
 7mo Wenn der Herr Prediger Samuel Manjase auf was immer
 für Ort von Franzfeld wegkommen sollte - so soll er unfehlbar
 sagen, für den Nachfolger in Falden nach der Pape-zucht bedien
 -ten zurück zu lassen.
 Ueberdies sollen unsere Besondere Verbindungen.
 Franzfeld den 28ten Febr. 1811.

Martin Berle
 Ort Oberhofen.

Samuel Manjase mp.
 Ort Pfaffenau.

Jacob Lömpel
 Mathias Singer.
 Knöpfenmänner.

Carl Morgenstern
 Ort Oberhofen.

Johannes Bessmer.
 Conrad Baumann.
 Mathias Meckler.
 Knöpfenmänner.

locum - nobis

Herr Holderen mp.
 Ort Pfaffenau.

Oetzwerk mp.
 Oberlinde.

Oberhofen Wirtshaus wird von Ort der Dienstverpflichtung
 Franz Regiment No 12. am 16ten Febr. 1811. am 16ten Febr. 1811.

Hordinerky mp.
 Oberhofen.

Meillard mp.
 Oberhofen.

Das Originale vollkommen zu beibehalten.
 Sigh: ut: Supra.

Carollin Ost.

Copie
Contract

zwischen der Französischen Gemeinde einerseits und dem Rector Espar
und Doyen des Collège Feller aus Frankfurt andererseits folgendermaßen
abgeschlossen worden ist.

Die Französisch-Gemeinde mit dem Rector Espar Lobias Feller hat am
November 1822 angefangen als obige Gemeinde Rector Espar
und Doyen des Collège Feller auf.

haben ursprünglich einander zwischen dem 1. März 1822
a. Ein monatliche Pensionen in dem vorstehenden Gemeinde Schulgebäude
zu bestanden in einem Wohnzimmer.

b. Fünftel hundert zwanzig Gulden in Conventions-Münze in
Monatlichen Raten aus der Gemeinde Casse gegen Empfang Quittung.

c. Alle Tage mit Ende October zehn Oka gemessene Weizen
und zehn Oka Gerste in zwei mal jährlich zu liefern und zu
bezahlen in Weizen.

d. Mit dem 1. November jedem Jahre sechs Rübden für den
Knecht Alexter Feller bezahlt zur Befriedigung der Schul und
Espar - Wohnung in Weizen zu verwenden.

e. Für das Regalgebühren bei Consultationen und bei Einsegnungen
nach vorstehendem Artikel von dem betreffenden Schulmeister
20. kr. gegen Vorlage der Weizen Wohnung zu bezahlen.

f. Für jedes der Schulgebäude fünf mal die betreffende Menge
Weizen aus der Casse alle Tage mit Ende October 10 - kr. gegen
die Quittung in Weizen Wohnung bezah zu bezahlen.

g. Abwechselnd die Gemeinde dem Rector Espar Lobias und dem
Meister Espar Lucas Feller zu ihrer eigenen Subsistenz
dem im Französisch besitzenden Hausbesitzer mit dem - wird beide
Espar seine Wohnung beziehen, und sich demselben über lassen werden.

h. In dem die Gemeinde, durch die Gemeinde Rector Espar Lobias
Feller sich in dem oben beschriebenen Sub Station Commune
einsetzen dem Artikel auf dem, die das obige Schulgebäude
zu verwenden, die Schulmeister nach der vorstehenden
von Espar, in allen Angelegenheiten und dem vorstehenden
besonderen Bestimmungen persönlich mit - alle auf dem die Regel
in der beschriebenen Weise mit allem Recht unterworfen, sich
selbst nach den punctierten Schulvorschriften beizufügen wie
auch bei jedem andern dem beschriebenen Schulmeister abzufol.
dem vorstehenden Artikel sich einfinden, und dies Geschehen
mit dem Regalgebühren zu bezahlen, überträgt nach dem obigen

No. 34091

Unter Vorbehalt wird in Folge dieser Convention General Commando
Anordnung vom 24ten März 1830. C. 514. vom 1. April
ausgegeben am 24ten April 1830.

von Schön m.p.
Haupt.

SS

von Istoric m.p.
Major Oberst

Im original Contract, welches zwischen den General Felder
General und den Ministerialen Felder besteht,
soll dasselbe gleichsam zu sein, nicht ferner
behalten. C. 514. vom 1. April 1830.

~~avertendurk~~

Michael Haupt

Anno 1836 die 7^a Mensis Junii praestata est visitatio Canonica in Ecclesia Mramorakensi per Reverendissimum Dominum Superadherentem Joannem Beberengi presentibus: Illustrissimo Domino Supremo Vigiliarum Magistro Schoene, Domino Centuria respectiva Castellae Capitane, Terriam et Locum tenente Daroczy, item Locumtenente Oeconomie Stancout; Venerabili Domino Mathia Ambroff, Ecclesiae Evang. Magnobuckerek P^ro-Ministro et Seniore Paratico, Samuele Bangatz, Ecclesiae Transfeld P^ro-Ministro et Conseniore Paratico; Venerabilibus item gradu ritus non unitorum Protopresbiteris Crocenis Prodragonic et sacerdote locali Mathia Prodragovich; item Admodum Reverendo Ecclesiae Romano-Catholicae Kabinensis Parocho &c &c.

Ecclesia Mramorak. A, Mater in Confiniis Militaribus nominatim in Regimine Theuto. Praesens sita originem cepit anno 1820 a quo tempore nullas vicissitudines subit. Primus ejus Minister fuit Samuel Grossmann qui lapsso triennio, quo facris profuit Ecclesiae validavit. Ei successit interimiter Dominus Joannes Schimegh qui tamen ob nimiam intemperantiam in potu denuo valedicere debuit. Hunc successus est 2 Octobr 1831 Dominus Petrus Kramer qui per $1\frac{1}{2}$ anni munere sacro functus Vocatorialis Ecclesiae Ludovicopolensis decessit. Hunc tandem successit 22 Oct 1833 Dominus Philippus Boltz qui jam tertium in annum sacra praestavit.

Numerus animarum efficit 406; masculini 208, foemini 198; confessionis capacium 259; parva conjugum evangelicorum 109, mixtorum nullam; nati 1835 36, mortui 20; copulati 4 parva; confirmati 10, pueri 6, puella 4.

Templo Ecclesiae caret. Oratorii statim primo anno ab origine Ecclesiae constructo longitudo efficit 8 orgias, latitudo 5. Sacra cathedra prout etiam altare lapideis sunt constructa. Baptisterium, chori, organum, epitaphia non praesistent. Censurae Ecclesiae: Crucifixus, calix, patella et candelabra s. orichalca reperuntur; prout et candelae caret Ecclesia; segmenta altaris album et nigrum; ferramenta pro hostiis praeferendis nulla sunt; librum Ecclesiae solummodo canticam possidet.

Reditus Ecclesiae colliguntur non nisi tintinabulo et offerentiis. Fundos Ecclesiae praeter locos Templo et Parochia destinatos nullos possidet quorum etiam usum tandem capit, donec tanti fuerit memorata edificia construere. Activum capitale habet Ecclesia 514 floos conventionalis, qui apud centuriam Deliblatin locata seare carent. Debita nulla sunt. Proventus Ecclesiae anni praesentis efficiunt 30 fl conventionalis, erogatio hucusque effl. Conv. in curia manserunt 514 fl. Reditus nulla alia ratione possunt augeri, quam si praesens pecunia in foenus dantur; dein si quilibet domus v. miniam particulam propriam redditum Ecclesiae offeret, ad quod tamen maximo studio hucusque vero moveri potuit, ob illam solummodo causam quia pecuniam nostram in ariter jaentium usum capere regimus. — Reditus administratio fit per centuriam, ubi etiam capsa conservatur. Reditus tintinabulo et offerentiis collectos inscribit, P^ro-Minister qui tamen mox sub fine mensis mox etiam finis capsa tradi dnt; ad erogationem nullum habet influxum. Pecuniarum librum rationum centuria ut habeat neque est, siquidem Incolta generali militari praefecto rationes quotannis reddi debent. Ecclesiam aliquo propter fundos v. capitalem nulla est hie.

Archivum Ecclesiae, libri Ecclesiae. — Documenta Ecclesiae nulla praesistent; matricula adeo unica cui in defectu peculiaris protocolli etiam intrinseca et censuales libere inscribi solent. Inventarium rerum Ecclesiasticarum, parochialium, scholasticarum est apud Centuriam. Coemeterium jacet extra pagum, circum circa quo est $\frac{3}{4}$ jugeri, in usum a duobus annis usum graminis hucusque Minister cepit.

III, Filialis est Albo: Ecclesia (Univ. lingua) tam templo quam schola dissipata quam Mramorakensis P^ro-Minister sumptibus curari facia coena administranda causa quotannis semel visitat. arina possunt epi circa 20.

II Regimen Ecclesiae politico oeconomicum. Inspector est Incolta Regimen Theuto. Danaticum — Coventus peculiaris non celebratur — Curator est Christophorus Pohlund confiniam; offi suo desungitur; salario caret

III Status Ecclesiae internus, moralis, religiosus. Zelus in frequentando cultu divinis dominicali laudandis, quotidianis hiemali tempore mediocri, estate raltus — dies dominicae nec laboribus nec fastibus profanantur — prave consuetudines a templo abstrahentes non reperuntur. Lectura et scriptura plurimi sunt quoniam libri diligenter in schola tam mittuntur. Libros sacros devotionem alentes praesertim biblia per omnes possident.

Mores universae Ecclae sunt probati - Matrimonium infelix nullum est - conjuges diffocati et separati viventes non dantur - Infans extra matrimonium natus est nullus - Vitus obca pona per P^roministrum mox paternis monitis, mox juventute - Esina Ecclae in carceribus, publicis ne tamen est. Superstitionis species prae magiam non dantur. Zelus beneficiendi Ecclae ob causas supra memoratas penitus deest.

IV. P^roministrum. Praesens P^rominister Philippus Böttz natus Francofurti die 24 Aprilis anni 1809, 13 aetatis anno adit Gymnasium Metoberingense, ubi usque philosophiam studia tractavit, consumtis ibidem 8 annis perrexit Saponium ubi per triennium studio philosophico et theologico operam navans vocatorialis Ecclae Mramontensis acceptavit, siquidem per Reverendissimum Arum Superintendentem Joannem His 24 Sept 1833 in P^roministrum consecratus est.

A. Muneri sacri administrationis. Auditores cum quibus pacifice vivit, diligenter solet inspicere sermones sacros alternando ex evangelio et epistolis textu plurimum scribens, memoriter dicit. - A vitas tam universae tam crassissimis detortatur. - Catechisationem inchoat die dominica 40^e quas juvenus tam scholastica quam adultior diligenter frequentare solent. auctorem sequitur Herderum Lutheri catechismam minorem explicantem. Eandem auctorem siquidem juvenus alio libro caret, sequitur Minister etiam in institutione catechumenorum quae praesque tempore quadragesimae inchoari et die Kirchum ubi solennis confirmatio praerogitur finiri solent. Nequam non inspicantur.

Cultus divinus die dominica mane praerogitur hoc modo: Praemisso cantu P^rominister pergit ad altare ubi suis precibus lectum evangelicum alternatim cum epistolis perlegit, praerogitur hic cantus continuatur, deinde cathedram ascendit, dicto sermone suis precibus dictaque benedictione descendit, tamque brevis cantus cultui divino finem imponit. Cultus divinus pomeridianus incipit a cantu et precibus ex cathedra dictis, cantu claudit. Quotidianus eque a cantu incipit, fundatur precibus et loca praeparantiora Novi Testamenti explicantur finitibus hic cantu clauditur. Juvenus sub cultu divino semel honeste gend. In luthurgicis sequitur Minister agenda Lindobonensia.

Sacramenta. Baptismus semper in templo administratur, compadres veniant mox plura mox pauciora para - Terminii sacra Coena administranda designati sunt tres: festum Nativitatis et resurrectionis Christi et festum Pentecostes, quolibet terminio semel celebrari solent, annue confitentis sunt 250.

Morbidorum provisio. Vocare solent Ministerum pro omnes, qui eos tamen etiam non vocatus adire solent; medicis in casu necessitatis utantur. Vaccinatio est in usu, cuius tamen commendatio ex cathedra eo minus necessaria est, quo magis per praescriptum Regimen urgeri solent.

Scholam Ministerum visitat quovis septimana mox semel mox pluribus, consilia docens accipit. Circa Matrimonia. Primum promulgatio diversis vicibus secundum benedictiones quas patentes prout etiam formula juris jurandi observatur; imatura aetate non copulantur.

Tunera hoc modo ducuntur: finito cantu in aula mortuus sub cantu ad locum sepulturae deportatur praerogitur ibidem precibus dictaque benedictione sub cantu inhumatur. Sermones mortui, non nisi adultioribus dici solent. Sepelliantur omnes per P^roministrum

Matriculae et protocolle accurate ducuntur.

- B. Character moralis P^roministri. Vir adhuc juvenis; opus habet uberiori doctrina; orator non malus, ceterum parvus.
- C. Bibliotheca P^roministri ex libris aliquibus theologico et classico etiam germanicis.
- D. Aedificio parochiali P^rominister contentus est.
- E. Reditus P^roministri in adnexis titulis vocatorialis authentici descriptis consistunt. Praesumptio debite et rite praeparari solent. - Ex redditibus nihil est disruptum.

V. Schola.

A. Rector scholae est Lucas Petter qui finitibus Metoberingii scholis grammaticis Schennitzium finitibus condidit et ibi finitibus Logica domus redue manus docentis suscepit. Character doctrinalis et moralis et laudandus; in schola severus ac diligens; domi pacificus, debitam reverentiam cum Ministerum reverentiam; cum Ecclae et P^roministro in pace et harmonia vivit.

In docenda gravitate fidelis est; horas institutioni 5 per diem distinctas negli-

gere non solum; jussu tempore inchoat, lectiones non interrumpit, cantum loaque
s. sacra classica docet; libello in catechesi eodem cum Ministris editus. sensum
religionis et pietatis seriorum animis infundere solet.

Objecta institutionis sunt: Catechismus Lutheri minor, hypochon biblica cau:
siones, lectura ex libro sic dicto lectoris, Novi Testamenti, psalmodia, grammatice
germanica, ortho: et Calligraphia, arithmetica species A simplices et composita et
regula de tri. Methodum in institutione Religionis sequitur Socraticam.

II. Numerus discipulorum efficitur 95 ex quibus 25 sunt graeci ritus non uniti, scholam
frequantant a 6 usque 12 aetatis annum. Apertus schola prima Novembris, Ter:
tamina publica habentur post festa parochator et mense Septembris.

III. Aedificium scholasticum non existit, quare in oratoria instituitur, Rector vero
conducto per Ecclesiam hospitio utitur.

IV. Reditus ejus in literis vocalioribus adnexis consistit.

V. Inspector scholae est Centuria, officio suo disjungitur examinibusque interest.

VI. Decani influxus in scholam is est ut quotannis semel eam visitet; feriam lectionis,
non praescribit.

VII. Obstetrica per Chirurgum instituta adjurata sobria baptisandi dum opus est gna:
ra; solutionem accipit ab Arano mense 5 fl conventionalis, arthas A orgias
ligni; tempore parus accipit 48 $\&$ Conventionalis.

VIII. Gravamina tam Ecclae quam Ministris et scholae Rectoris nulla sunt.

Abusus abrogandi. Nocturna festo natiuitatis Christi sacra et Dachaualia
ultimis tribus diebus haberi solita paulatim cessant. — Melneatio feris parochator
prouti etiam sermones funebres infantibus dicendi non obtinent locum. Funera
apud sarcophago non ducuntur. Comestiones tempore nuptiarum, baptis:
mi et funerum non sunt adeo profusa sed inextinguibilis videtur.

Philippus Colty
L. M. V. M. P. S.

Sub ijs actu institutionis constituta sunt sequentia:
Observato eo, Matricule inscribi Intimata
Currenatales esse, iniunctum est, ut peculiarem li:
brum, cui intimata inscribenda erant in eius $\frac{1}{3}$
parte, in $\frac{2}{3}$ vero Currenatales, Acta Conventuum ecc^{ae} ec:
clesia compararet.

Joannes Trebering
Montanus Superintendentes

Daniel Hoffmann
Ecclae Sotavatales
Minister & Actus Institu:
tionalis Notarius

Matthias Ambrosius
Ecclae A. C. Evang. M. S. S.
kerckienfis v. d. m. & h. i. S. m. S. S.

Joannes Major

Anno 1836 d. 8. Junii. peracta est Visitatio Canonica in Ecclesia Lu-
dowicofalwensi per Reverendissimum Dominum Superintendentem Joannem
Treberingy, presentibus: Illustriss. Supr. Sigil. Magistro a Schoene Capitulo
Cof. Res Novakovic, Seniore Martia Ambrosy, Seniore Samuele Banygy
Korano Seniorali Samuele Abaffy, Seniore Praes. Sirmienyi Joanne
Szeklo, ¹Ministro Praes. Kulpinensi Daniele Kolenyi etc. etc.

I. Ecclesia Ludowicofalwensis, vulgo Ladina dicta, constat
sola Matre. Ea

1. Inchyto Regimini Confinario Theuto. Manatico ingremiata, condi-
coepa est Anno 1806, anno tandem 1808. in eum statum. quo nunc consti-
tuitur perducta, colonis ex omnibus Hungariae partibus horum confluentibus.

2. Ab eo tempore sequentibus gaudet ¹Ministris:
Martino Hamaliar. a prima Origine ad Annum 1814, 20 Febr. Eo tum An-
balfalwam discedente, per integrum Annum ¹Ministro carebat, sicque ewo-
catus est Joannes Szeklo Capellanus Petrovarientium in Comitatu Machi-
ensi. Cui, postquam 1818. 12 Febr. Petrovarinum ewocatus fuisset, successit
Daniel Abaffy. Gymnasii Senioralis Verinienfis secundarius professor. Quo ad
Eclesiam Tol-Asadaerentem 1823 die 4 Febr. discedente, munus hoc capessivit
Carolus Dobry, eoque integris sex Annis fungebatur, usque dum Anno 1829
per Ecclesiam Stribelientem ewocatus locum vacet Joanni Jankowits Gym-
nasii Senioralis Verinienfis secundario tum temporis professori. Is Anno
1832, die 5 Oct. fatalis functus. Successorem nactus est Octium Kramar, Mramo-
rakentem per prius ¹Ministrum, qui a 4 Febr. Anni 1833 ad hoc usque tem-
pus munus saero fungitur.

3. Ecclesia hoc numerat sexus masculini 1259; sexus foemi-
nini 1266, adeoque in summa 2525. In his Confessionis capaces 1605;
paria Conjugum Ewangelicorum 542, et unum per mixtorum. Anno 1835
nati sunt pueri 63, puella 52, in summa 112. Mortui sexus masculini 32,
foeminini 38, in summa 70. Copulata paria 40. Confirmati pueri 32,
puella 31, in summa 63.

4. Templo hactenus carebat, cultusque Divinus in Cubili Scholasti-
co peragebatur. Novi templi fundamenta jacta sunt 15 Febr. 1834. Templum hoc
in longitudine 22 Orgiarum, in latitudine ^{ex ref.} 10 et in altitudine ^{s. ped.} 7 Orgiarum, cum fine
Anni 1837 s. Deus fauent, iustam formam assequetur.

5. Clenodia Ecclesiae sunt: Calix argenteus auro obductus parte superiora,
item calix stanneus pro usu morbidorum, uterque sine inscriptione; pias orea
una, hostias conseruandis inserviens; Cantharus stanneus unus, patina

aerea una, candelabra cuprea quatuor, cum emunctorio eidem cupreo; mantilia antiqua septem; paucum tegumentum Altaris; Alba una; feramenta pro hostiis pendendis duo, sine inscriptione annotum.

Libri usui templi dicati sunt: Agenda Schemnici 1798. — Cithara Sanctorum Antiqua, & Recentior Beth. 1828.

6. In lignis Campanis sunt Campanae duae, major Cent. 4. cum Inscriptio: Gott. Mich. Jos. Egardner in Temeswar. Sepulsa sub ministerio Caroli Joh. Curatoribus Paulo Kukutka & Joane Kovacs; Senatoribus Joane Sedreksky & Joane Powsolny 1806. Minor Cent. 1. Inscriptio: Gott. Mich. Jos. Egardner in Temeswar 1806.

a. Colliguntur quae ex ditinabulo & offerentiis, tam & benevolis oblationibus. pro templo struendo conferebant Ecclesiani: sicut, ita quidem, ut praeter fruges diversis temporibus diversa ratione collatas; a tempore facti fundamenti, omnis integro septem Colonis 40 fl. CM. per Decursum triam annorum deponere obligaretur. Duo Clavi solutionis asperitur quantitas Senatorum, ita ut opifices & Inquilini idem praestent cum media septem Colonis.

Fundi directe ad Ecclesiam spectantes nulli sunt, quemadmodum & censuales sine activa, sine passiva hactenus nulla fuisse.

Proventus Anni praeteriti effecerunt decem mille M. Erocatio bis mille adeoque remansit in cassa cum initio Anni currentis octo mille fl. CM.

b. Proventus hoc administrat Incl. Centuria, ita ut per eam tam redditus, quam & Erocatioes inferbantur, Casaque in Cancellaria Centuriae aseruebat. Rationes annue coram superiore foro Militari redduntur, P. M. Ministro parum ad Casatia influente.

8. Respectu Archivi tenendum, Ecclesiam praeter Matriculas duas, & Protocolum unum Intimatorum, quo in Parochia aseruantur, nulla scripta Documenta habere.

9. Coemeterium fossa circum, magnitudinis, unius circiter jugeri, ab origine Ecclesiae usui eius interuit, gramen hactenus possessione usuande.

II Regimen Ecclesiae politico Oeconomicum.

In spectore officio fungitur Incl. Regimen. Curatoris autem & Quidam, quae & integri praestiteri officium est, omnia quo salutem & Ordinem Ecclesiae conseruandam curare, quin tamen salario certo gaudeant.

III Status Ecclesiae internus.

Cultus Divino Dominicali interdunt, quantum angustia Oratorii admittit frequentissimi, quotidiano, cum alioquin Oratorum discentibus plenum sit, rarisimae, nec constat P. M. Ministro, cum sit res Conscientiae de contemptibus Cultus Divini. A modo prava, his partibus universitate consuetudo diebus Dominicis laboribus promiscue vacandi aboleri possit.

Et quia de lege pubes scholam imitare obligatur, Ecclesiani maxima ex parte lectura sunt gnari.

Matrimonia aperte infelicia paucissima sunt, et quantum ^{quod} Ministro innotuit unum tantum modo est per conjugum dissociationem viventium, nec est Infant anno elapso extra matrimonium natus. ^{quod} Minister solus est in eorum sermonibus suis ad vitam recti reducat, eumque non in castum laborare id quoque sit loco testimonii, et deum eius satis ampla Ecclesia nullot in carceribus publicis detineri. Nec tamen fieri potest ut omne superstitionis genus, radice alioquin profunde in animos plebis acta, eradicetur.

Zelus benefaciendi Ecclesiae vel inde apparet, templum amplum et splendidum ab eis sine ope peregrina propriis laboribus et sacrificiis.

II Ministerium

Modernus Ecclesiae ^{quod} Minister Petrus Kramar, natus 14 Marc. 1804 in Comitatu Hordhensi, possessione Csabrah-Warbock pater Daniel Kramar eodem dictae possessionis Schola docente. Postquam prima literarum studium domi sub ductu patris, tum linguam Hungaricam in possessione Berö, Latine didicisset; in Gymnasio Schemnicensi Grammatica, Humaniora et ad Campum Philosophiae spectantia studia excoluit, dein Soproniae Doctorii studii Theologici operam navavit. Finibus, quo in patria tractari solent Philosophicis et Theologicis studiis in Comitatu Trenchinensi Quos filius Spectabilis Dni Stephani Rosztolanyi per 4 annos a primis literarum iniciis ad Humaniora usque preparavit. Tum per Ecclesiam Militarem Memorakentem Lud. Legimini Theuto-Vanatico ingremiamam evocatus per Reverendissimum Dominum Josephi Tibiscanum Superintendentem die 5 Febr. 1831 Taboris Murensi sacro inductus est. Postquam dicta Ecclesia uno et dimidio anno profuisset, per Ecclesiam Evangelicam eoque Militarem Ludovicopolensem electus, ab anno 1833 die 4 Febr. in eadem ^{quod} Ministerii officio fungitur. Cultum Divinum peragere potest lingua Slavica et Germanica, poscente casu Necepsitatis et Hungarica.

Ante spectu Administrationis Murensi Sacri

1. Dum opus est adit auditores, vivit cum Ecclesia in pace, et sermones, quos memoriter dicit, partim elaborat ex integro, partim dilatata concipit dispositione, alternis vicibus iuxta textus Evangelicos et Epistolicos, urgent omni studio Regni Moralis extensionem, ita tamen ut textus suspirium imediate sequantur.

2. In Catechisationibus satis frequenter adini soliti, a prima usque ultimam Decam Trinitatis sequitur Catechesim Tolnensem. Quinq. Jul. 1820.

Catechumenos in principis Religionis Christianae instituit tempore Quadra-
gesimae, & eos confirmat festo Trinitatis

Neogami examinantur, formalis tamen eorum institutio in usu non est.

3. Cultum Divinum peragitur more consueto Diebus Dominicis
mane quidem habito sermone, postmeridie autem partim precibus tantum ad
Deum factis, partim adjuncta quoque Catechisatione. Diebus profectis post
decanatas duas Cantiones, precibus Devotio peragitur. Historiam Passionis
prelegit Dominica Palmarum & Festo Parasceve juxta Libellum Pasthimi
1630 excusum. In Liturgiis in hoc usui universaliter recepto, in eoque ela-
borat, ut presentibus praesertim modestiam in edibus sacris praeserret.

4. Sacramenta.

Baptismum administrat in templo, & urgente necessitate in edibus quoque
Parochialibus, quo tempore compares plures numero comparant.

Sacre Coenae administranda quatuor terminos observat, tumque
eam pro ratione rerum adjunctorum tribus, quatuorve vicibus administrat.
Ceterum Numerus Communicantium admodum variat.

5. Morbosos, qui tamen non lubenter medicis utuntur Tum voca-
tor vigilat.

6. Vaccinationem, alioquin legibus in Confiniis Militaribus
serio praescriptam publice commendare solet.

7. Scholam juxta leges in Confiniis Militaribus vigentem omni
Septimana vigilat, in eoque est, ut Docent Officiis satisfaciat.

8. Circa matrimonium strictam observat promulgationem. Et
cum citra indultum Jurisdictionis Militaris matrimonium nemini inire liceat,
nec potest in aetate Civitatis copulari. Coeterum hic alius in operandum est,
anne huic legi Inquilini quoque, Subinquilini & Servitores, alioquin ad Militiam
non pertinentes obnoxii esse debeant, nec re-

Conjuges discones, si auxilium apud se operant conciliare studeat.

9. Funera nemum confirmatorum precibus tantum & caris,
reliquorum sine discrimine habito sermone, & aevifica Rectoris Benedictione
ducuntur, praesente semper, nisi officiose abesse obligetur P. Ministro.

10. Matriculas & protocola juxta praescriptum ducit.

B. Character Moralij:

Vir bonus & idoneus; in munere fidelis; orator probabilis &
catecheta certe excellens.

C. Bibliothecam in quantum ad idudum & Res fami-
liaris admittunt locupletare studeat.

D. Habitatio tamen ejus, ante annos 29 ea tunc

confecta. Salis est misera, et non tantum omnimode reparationis indiga,
verum etiam ruinae proxima.

E. Sedibus V. G. Ministri in Folio sub i: adnexo Descript.
continentur, qui commodissime ita incassarentur, s: fruges, quo potiore
partem proventuum constituant, una per Superioritatem localem (Statius-Com.
mando:) praefixa die conspiciantur, ne V. G. Ministri perpetua exactione
Munus sacrum odiosum evadat.

Sedibus eadenus possent augeri, s: Stolaria, quae hactenus in Wa.
luta, et sic quoque in pensis minimis penduntur in posterum in Bona Moneta
solverentur, quod quidem in Confiniis Militaribus iustissimum esse vel inde
apparet. hic Monetam Argenteam Universalem, in Cassa Regiminis unicissima
et Vocationalis V. G. Ministri ita stabilitas esse, pensa haec Walubalia in Argen.
to pendenda venire, ut primum in Cassa Regia ea sola obtinebit.

Lesionem Parochialem ex toto cultivat Ecclesia.

I. Schola.

A. Rector Scholae Andreas Wodar Klesenerino Dargiesensis
Comitatu Trencinensi, patre ejusdem nominis, Notario Anno 1775, 15 Febr.
genitus, et per eundem ius, quae primum ad lecturam tam Latinam, quam
et Navicam scripturamque pertinerent instructus, supra dicta Eccl. Darge
censis Scholam publicam avit, in qua per decursum trium Annorum pri.
ma semina linguae Latinae Duce Donato jecit. Tandem Trencinensi in Gym.
nasio Seniorali tribus Annis exactis, in Gymnasio Schemnicensi per
Annos quinque, quae ad Syntaxin, Aethoricam et Philosophiam spectant ex.
cipiebat. Delictis Musis Schemnicensibus ad Modenses pro duobus,
et postea pro duobus Annis sese contulit pariter audita repe.
titerat, pariter in quibus adhuc hospes erat habitaturus.

Anno 1804, 5ta Aug. accepit Eccl.iam Ludivectoralem in Eccl.
Aug. Gongl. Vads. Ufalvensi, ~~Comitatu Vads. Vado-~~ Sismienf. ingremi.
ata, unde anno 1806, 18 Aug. a Petrovarenf. supra dicti Comitatus
Eccl.iam in Lectorem vocatus, decem Annis et aliquot Mensibus Eccl.iam ejus.
dem Scholae profuit; demum in Levitam Eccl.iae Banatico Mutjimenfis tunc
recens surgentis Anno 1816, 17ma Iulij desideratus, annuit, unde, ante de.
cursum duorum Annorum, tempore Canonice Vifitationis ab ipso Leve.
rendissimo Domino Superintendente Adamo Lovich eo permotus

ad Ecclesiam Germanicam Temesino-Lieblingensem semel conlatus. Hic novem Annos qua Scholae et Chori moderator exactus, Desiderio suo Matris, onis capto, aucta inopinata Anno 1871 mense M^o a Ludovicofalvensi Ecclesia Vocatione, eidem, fuit et hodie repetitum honorificis Vocationibus ad profens usque gratulatus. — — —

a., Diligentiam adhibet in instituenda pube Scholastica, domi quantum cognoscere licuit quiescenti. Foris pax est inter eum atque Ecclesiam, quemadmodum et inter eum et Verbi Divini Ministrum.

b. Scholam negligit rarissime, instituitque pubem horis per diem quinque. Ceterum in quantum Cantum et Loca Biblica Classica docet, pubes Scholastica coram manifestabil. In Catechisationibus utilis Catechismo Lutheri juxta editionem Hederianam.

c. Reliqua Institutionis objecta, quae catechetice tractantur, sunt: Historia Biblica, Institutio in Religione Christiana specialis, Arithmetica, Scriptura; ceterum Libri ad instituendum normaliter introducti nulli habentur.

B. Numerus Discipulorum ascendit prope ad 300 qui potissimum superato undecimo Octavi Anno Schola excedere solent. Initium Cursus Scholastici fit Mense Apr^{is}, tentamina vero habentur, vernalia quidem, primis post Pascha diebus praesidente Decano, quo tamen tentamina publice ignorantur; autumnalia autem ultimis Augusti aut primis Nov^{embris} diebus sub ductu Catholici Scholarum Directorij. Actum hunc verbis Evangelicorum manifeste contrarium esse apparet inde:

1., Evangelicos a jurisdictione Romane Catholica semel pro semper liberatos esse.

2., Curarium pro sustentandis Scholis Evangelicis nihil confere.

3., Abusum hunc illinc promanare, cum confidit Confinitis proter Romano Catholicos, et Praei Sicut non unitos nullius alterius Religionis affectu inveniuntur, duos electos fuisse Scholarum Directores Catholice, cum et Praei Sicut non unum, procedente tempore Evangelicos hinc illocatos et sensim numero auctos, respectu Scholarum Catholice Directorij obnoxios factos, perinde ac fit in Hungaria Evangelici Catholicis sub esse obligarentur, si quidem Regnum ante aliquot secula m^o Catholicis conflabat.

4., Objectionem, Directorem Romano Catholicum non influere ad Institutionem Scholarum respectu Religionis, nullius esse

momenti. Res vel Religio ex ipso Instituto, non constitueret precipuam
Maximam Salutis Publicae, cum tamen maxima pars institutionis in Scholis
nostris religionaria respiciat, vel est. Religionem salubriter inculcemus,
sine influxu Directorii Romano Catholici reliqua cognitionis objecta
proponere aut nolemus, aut nesciremus.

5. Objectionem respectu Relationum super Statu Scholasticae
Institutionis Supremo Loco Van. folitarum eque facile dilui posse. Quas haec
tenus Relationes Videl. Director, vel in posterum Decanus, modo ei tabellarij
Instituto exhibeatur. Inclito Regime alioquin tum quoque Superinspec.
tionem obtinenda, cum ei praeterea incumbat inuigilare, sedulone coloni
Confiniales liberos in Scholam mittant.

6. Verum esse quidem in Confiniis negotia tam publica
quam et privata legibus Austriacis conformiter administrari, neque tamen
id ad negotia Religionis, qua cum Schola arctissime nexu juncta sunt, est,
tendi posse. Evangelici in Confiniis Militaribus Banaticis viventes, consti.
tuunt partem Venerabilis Superintendentiae Morlanae, quod proinde rei con.
venientius, quam ut legibus hujus Superintendentiae regantur; cum secus
eos Ven. Confessorio Venerarij subesse oporteret.

7. Aedificium Scholasticum pariter ex ludo est confectum,
classisque continet unam, hactenus Cultui quoque Divino inferuentem.

8. Aedibus Scholae Doctum in Folio sub // continentur.
Didacta penduntur per res. W. W. a singulo Discente, quod annuente
Ecclesia comodissime in fixum salarium mutaretur. Hac modalitate et Carba.
diones aboleri deberent.

9. Taxa pro Schola fundatio: nulla.

10. Inspector Scholae Incl. Regimen.

11. Libri Scholastici qui praescripti essent: nulli.

12. Decani influxus in Scholas Militares est exiguus, cum illa
per abusum Jurisdictioni Catholicae subsint, nec a Decano vel Senioratu,
verum a Catholico Directore pendeat, cui munus Doctum conferatur. W. J.
tal tamen Scholas annue semel.

13. Obstetrices sunt tres, neque tamen per Chirurgum
instituto, est. Curatae et baptisandi gnara. Solutio earum constat in

in 21. 4r. W. W. uno quadrante frugum Metata post, & pane uno a quovis parit.

VII Vespillonos nulli, foves tamen ad justam profunditatem serialim foriundus.

VIII Instituta pauperum, item pro sublevandis Widuabus & Ministrorum & Audi. Scriptorum hactenus nulla fere.

IX. In annuis Devotionibus habetur sermo Eucharisticus post missam. Festum Reformationis non nisi seculare celebratur. Encoenia autem, cum templo careret Ecclesia, ad hoc tempus nullae habebantur. Magistratus autem cum fil. militari, more militari extra templum adjiciendi solet.

Familias ejus Officia, quemadmodum in sedibus sacri ferunt incalcani solent.

X. Gravamina.

Ex parte P. Ministri Gravaminis loco id non nisi, quod omnes omnino Militares Ecclesias Evangelicas concernit commemorandum venit: P. Ministros cum evocentur ad formativa pacta cum suis Ecclesiis incunda obligari, quo in nonnullis Ecclesiis quidem ad tempus vitae, in aliis tamen ad certum tantum & Determinatum Annorum numerum extenduntur, in utroque vero casu dignitati muneris sacri penitus repugnant. Vocatores autem sine extradate, & per concernens forum militare stipulate, uti pactorum gaudere debent. A. Catholici Parochi - Graeci Sacerdotes non uniti Sacerdotes non participant cum Ecclesiis; cur proinde id onus in Evangelicos P. Ministros devolvi debeat?

XI. Abusus.

Festa Machi & hic profuse celebrantur.

Comensationes omnes limites parsimoniae excedentes tempore praesentium nuptiarum, baptismi & funerum instituantur.

Et maledictis nimium indulgetur.

Datum Ludovico-polae 27. Maj 1556

Script. Gel. Kramar
Ecl. Ludovico-polavensis P. M.
h. t. Decanus.

Sub actu ipso fixationis, quod constuendum, notandum et observandum
fuisse, repertum nihil.

Joannes Sebesinij
Montanus Silesiense.

Robortus
Major

^{no} Matthias Ambrosij
Ecclesia Evang. M. Silesiense
V.D.M. & h. t. Baranij Senior.

Novakowich
Episcopus

Schwaufgaut

Joannes Petellij
Ecclesia Aug. C. Petrovacensis
V.D.M.

Daniel Hoffij
Ecclesia Sorabica
V. D. M. & Actus
fixationis Semicollegie
Notarius

Daniel Kolenij
V. D. M. A. C. Kulpin

/

Copia proventuum D. Ministri Ludovicofalvensis juxta eidem
datas Vocatorias.

Die Gemeinde wäset sich verbindlich Herrn H. Pfarren nachstehenden Bene-
ficien ohne allen Widerwillen, und ohne jeden Anstand alle Jahre unterthan zu wollen:

Die Herr H. Pfarren gesörig eine ganze Aufsichtigkeit Grun und wäset lathen
in 24 Joch Acker und 10 Joch Wiesenfeld bestat, folgender massen zu bearbeiten:

a, Das Ackerfeld zur Winterfrucht zu besten, die Lathen zu stürzen, dann
mit dem Saamen, wäset die lathen der Herr Pfarren selbst zu geben sat anzubau-
en, und zu reggen. Dann die frucht zu pfunden, oder abzumähen, in Garten zu bin-
den, dann in laubd üblischen Mandeln aufzuhelfen, auf diese ins Pfarren Hoff
einzuführen.

b, Das Ackerfeld zur Sommerfrucht aufzurathen, und oben mit dem er-
forderlichen Saamen der Herr Pfarren anzubauen, die Sommerfrucht, wäset in Gerste, Ha-
ber, oder in Hirs bestat, sat von der Gemeinde nach dem die Winterfrucht bearbeitet, auf
in der Pfarren Hoff eingeführt zu werden. Was die Unterhaltung der Winter und Sommer-
frucht anbelangt, sind sat der Herr Pfarren, so wie das Anweiden und Aufbewahren
zu besorgen.

c, Das Grab am Wiesenfeld, eine halbe Dinst Falt mit Mosen an-
gebaut werden sollte ist auf Kosten der Gemeinde abzumähen, aufzuhelfen und ins
Pfarren Hoff einzuführen.

d, Das zur Kürtung Acker bestinte Sommerfeld, wird durch die Ge-
meinde gepackert, mit dem Saamen der Herr Pfarren angebaut, auf seine eignen
Untkosten gesäen, durch die Gemeinde aber gezoehen, und ins Pfarren Hoff eingeführt.

e, Zur Falt der Herr Pfarren das Wiesenfeld aufzurathen und anbauen
sollte, so sat er das Aufzurathen und Anbauen auf eignen Untkosten besorgen zu lassen.
Die auf dem Wiesenfeld angebauten Sommer oder Winterfrucht aber, wird wie oben an-
gefühet durch die Gemeinde gesäet oder abgemähet, in Garten gebunden und in
Mandeln aufzuhelfen, dann ins Pfarren Hoff eingeführt, durch Herr Pfarren wird aber
dessen Unterhaltung Anweiden und Aufbewahrung besorgt.

Das auf dem Wiesenfeld durch den Herr Pfarren angebauten und besäet Kü-
rtung, wird durch die Gemeinde gezoehen und ins Pfarren Hoff eingeführt.

f, Nach jeder ganzen Aufsichtigkeit sat die Gemeinde, und eigentlich
jedes Haus der Herr Pfarren einen ganzen, jeden besäet oder unbesäet zu
wofür aber, dann jeder wofürschickte Kunst einen halben Stadbürger = Maß zu gut
gerainigte Halbschnitt oder Weizen längstens bis Ende Oct. eines jeden Jahres ins

ins Pfarrhof, und zwar ein jedes Gräber, Fünftens eine Kunst, das ich betrie-
bende Fruchtquantum selbst rasch zu erforschen und im vollen Maße abzu-
liefern.

G, Hat ein Spanner dem H. Pfarren jährlich 4 Klafter fester Traufholz
allenthalben zum Sept. ins Pfarrhof zu liefern.

H, Für jede Handfaltung hat dem H. Pfarren jährlich einmal, gewöhnlich
im Winter oder im Herbst ein Häufel nebst zehn halben Ecken Wein, nach der Fassung
im Monat zu geben, und zwar nur ab dann wenn ein Weingarten gepflanzt und von
einem elementar Wetter befreit worden.

I, Für jede Begräbnis mit Predigt sind dem H. Pfarren Dreißig - für jede
ohne die Predigt Zwanzig - dem von jeder Copulation Zwanzig schenken - und für jede Colla-
tion eine Viertel für die Einsegnung der Weisheiten Zwanzig im St. in der Inmaste-
gen Courfender W. W. zu bezahlen, und zwar so lange Winnes Wäpfung in dem
Staats Casen angenommen wird. Ist ein Winnes Wäpfung ein, und wird selbe in dem
Staats Casen nicht angenommen, so sollen vorhergesetzte Taxen in klingender Münze voll-
ständig bezahlt werden.

K, Von dem an jährigen Lehen Königen, dem an neuen Geist- Oftern- und
Pfingst Tagen eingekommenen Opfer Geldern und Naturalien, gesonnen zwey Thaler dem H. Pfarren,
die dritte Thaler aber dem National Lehrer.

L, Für den Wohnung für den H. Pfarren überläßt ein Spanner, die Inmaste-
bestehende Spanner Wohnung, sammt allen in der selben Wohnung verfahrenen Arbeiten,
bauen.

Ludwigsdorf. 27. Me.
576

Peter Kramer
Peter Kramer

/ / /

Das Gemeindeforwand Andreas Wodan,

ist mit der Ludwigsdorfer Augst. Conf. Gemeinde, im Jahre 1827, — überein-
stimmig geworden, daß für ihn, für seine, Kirchen- Besul und Lese- Ein-
ste folgendes Beneficien besteht, als:

1. Ann Ein unangetheiltes Quartier in dem Gemein Besulgebäude, be-
stehend aus ein Zimmer, ein Kamin, ein Küch, Stall- und Besulgebäude Hof,
und Garten.

2. Ann Von jedem Besulgebäude jährlich 20 Kr. w. w. oder 8 Kr. Bogen auf Ansetzen
in Conventions Münz.

3. Ann Von jedem Stundebuche Session Gemein, jährlich, halben Konventionen
Matzen Frucht und von jedem Jahresbuch oder Kunst, ein Konventionen fünf, halbtal
Konventionen Matzen Halbkorn.

4. Ann Jährlich 2, Bogen (zwei) Klaffen für den Sonnensolte im Monate No-
vember in Natura gratis beizustellen.

5. Ann Jährlich zwei Cantationen.

6. Ann Für jede Lese mit Konigt 18 Kr. Bogen auf Ansetzen Konventionen, fünf
mit Matzen einen Gulden, und für einen mit Konigt 9 Kr. Bogen einen Kon-
ventionen M. M. 7. Ann Jährlich sechs Pfund Inbilsten, und mit Ansetz einen Kon-
ventionen Besulgebäude ein Handel.

8. Ann Das Gemein soll den Session Gemein, mit dem Gemein,
das die Gemein die Acten Gemein, nach dem Wunsch des Lesers vollkommen be-
arbeiten, die Matzen persönlich abmessen, mit einem Not alle notwendig sind auch An-
beiten bestimmen, wozu jedoch der Lesener den Dramen zu geben, und das Austreten
den Fruchte selbst zu besorgen hat.

9. Ann Das Besulgebäude nebst Hof und Garten persönlich anzuzäumen
und in gutem Stand zu erhalten, soll die Sache der Gemein sein.

10. Ann Von dem Dienstgebäude soll der Lesener den 6ten April zu fallen, und

11. Ann Soll die Gemein dem Lesener jährlich zwey Konventionen
Matzen Frucht, in der Lesener zu geben hat, zu unmaßlich haben.

Sigl. Ludwigsdorf, am 28ten März, 1826.

Andreas Wodan,
Gemeindeforwand.

Annis 1806, die 9. Junii peracta est visitatio Canonica, in Ecclesia A. C. Ev. Istvanfalva
 per Reverendissimum Superintendentem Joannem Heberingyi, presentibus:
 Venerabili Dno Mathia Ambrosi Ecclae Evang. Magno-
 seasherek & Ministro et Seniore Banatico, Daniele Ha-
 ffy Ecclae Aug. Conf. Toraradacz & Ministro et Seniorali
 Notario Banatico, Petro Kramar Ecclae Aug. Conf.
 Ludovicofalvensis & Ministro & Decano Districtus
 Militaris, Gustavo Heberingyi Theologico Studio
 orque Candidato.

I. Ecclesia constati

A. Mater Istvanfalva, Possessio ad Spectabilem Dominum Antonium
 Damaschyn de Nemesh Spectante.

1. Origo Ecclesiae. Ecclesia est nova, quae 1829 initium habuit.

2. Vicissitudines nullas subivit.

3. Numerus animarum sexus masculi 272 foeminae 264. = 536
 Confessionis copaeus 568. parva
 conjugum Evangelicorum 151. Mixtoeum - Anno 1805 nati 50, mortui respulati 11.
 confirmati pueri 16, puella 5.

4. Templum non datur tantum oratorium, quod etiam Scholam representat, cu-
 jus longitudo 5, latitudo autem 0. orgiarum.

5. Aenodia Ecclesiae: Calid^{Stareny}, mantilia 0, tegumenta aequa 0.

6. Campana unius centenarii, anno 1828 fusa.

7. Reditus Ecclesiae:

a. Ex tintinabulo, offertoriis et oblationibus, qui reditus sunt insignes.

b. Administratio redituum fit per Curatores, qui omni anno perceptioes et erogationes
 summas exponere, et ea omnibus rationes dare obligantur, qui reditus per
 V. D. M. inscribuntur. Anno praeterito perceptio 67 Rfl. 12 kr. erogatio Rfl. 48 kr. 10.

8. Libri Ecclesiae:

a. Documenta nulla.

b. Matriculae sunt triplices: natorum, mortuorum et Copulatorum

c. Protocolli tantum unus.

d. Coemeterium ab initio Ecclesiae est in usu, cujus area circiter 62 orgiarum, et
 iunctum, cujus graminis nemo usum capit.

B. Filiali Sandorfalva, quae est rite, per Bluvium. Reverendum Dominum Marti-
 num Hamahar Coe. Seniores Banaticum adfiliata, quae hucum neque Scho-
 lam neque Doctorem habuit, tantum in certa domo Cultus Divinus per
 Cothurnarium absoluebatur, sed nunc jam Scholam adficiam, et Doctorem habere
 voluit, Sagra Domini Coena quater per annum Administratur. Numerus animarum inestis pro-
 pter continuae mutationes auditus
 circiter 300.

II. Regimen Ecclesiae

Inspector Ecclesiae V. D. Minister cum Curatore, qui vocatur Martinus Dudas,
 qui nullum habet salarium.

III.

Zelus in cultu Dei non deest, neque manifesti contumaces cultus Divini publici
 inveniuntur. Lectura autem et Scripturae multi sunt ignari.

Quod vero attinet liberos, longe melius discerent, si Scholam et formalem Doctorem
 haberent. Biblia, cum sint misere pauci possident.

Mores in genere mali non sunt, neque vigent manifesta vitia in Ecclesia, de qua
 mihi constaret, nullique nunc in publicis coevisibus sunt, non obstante tamen eo
 quia omnes sunt peccatores, licet non manifesti, ad poenitentiam agenda duuntur.
 Superstitiones, de quibus mihi constaret, in Ecclesia nostra non dantur.

Zelus Ecclesiae benefaciendi non deest, si vices Ecclesiarum admittentur.

IV. V. D. Ministerium:

Stephanus Jesztrebingi, Rankeni, in Comitatu Abaujvariensi, patre Samuele Jesztrebingi V. D. Ministro, matre vero Anna Seeserinyi progenitus. Annus propter defectum baptismi caponi recte non potest. A teneris in Collegio perissiensis studuit, ibique studia non tantum humaniora verum etiam Theologica terminavit. Terminatis studiis, in pluribus Aulis Informatorem, ultimam apud Spectabilem Dominum Ludovicum Lohay de Eadem, Comitatus Zolienois Iudicem Nobiliorem egit, a quo in Ecclesiam Orsoviensem pro Cooperatore evocatus, per Reverendissimum Dominum Lovik Neosolii 1819 ordinatus est.

Caetero in Ecclesia Orsoviensi duobus annis, Theologum per Reverendissimum comae datus, abiit, ibique spatio 8 annorum in Danatu V. D. Ministerium gessit, unde Istvanfalvam in Comitatum Torontaliensem, ubi hucum V. D. Ministerium agit, evocatus est. Collet linguas patriae. Coluit etiam linguas orientales. Muneris Saevi Administrato

1. Visital suos Auditores requirente necessitate etiam non vocatus, vivitque in pace et concordia V. D. M. cum suis Auditoribus.

Sermo Sacros jam nunc per catensum non scribit, sed memoriter, et communiter ea verbis Evangelicis dicit.

2. Cathedris Dominicae Trinitatis excoatur, et ad ultimam tractatur, pro qua non satis diligenter convenire solent.

3. Rogami saepe in Doctrina Jesu Christi instituntur.

4. Cultus Divinus die Domini mane cum cantu sermone et aliis quae sunt in usu ritibus, peragitur. Post meridiem autem cum precibus absolvitur.

Tempore vero Quadragesima cum praedicatione de passione Servatoris, celebratur. Liturgia juxta Agenda retentiora peraguntur.

4. Sacramenta:

Baptismus semper in Oratorio, cum Templum non datur, administratur.

Compatium communiter duo parva ad sunt.

Sana Domini Coena quatuor vicibus administratur per annum, et sunt circiter 600 confite

5. Morbosos V. D. M. etiam non vocatus, videndo necessitatem visitare et ad mortem praeparare solet. Vaccinatio est in usu, quae omni anno per Chirurgum peragitur.

6. Scholam V. D. M. saepe visitare, consiliaque Docti suppeditare non praetermittit.

7. Omnes matrimonium inire cupientes, juxta D. potestales tribus distinctis vicibus promulgat.

8. Funera vel cum sermone funebri, vel cum cantu praesente V. D. Ministro absolvuntur.

9. Matriculae triplices Protocollo et Rationes ducuntur.

10. Character Moralis V. D. Ministri. Vir summe mediocri doctrina,

sed vite exemplaris ac fexus in officio fidelis. Catecheta miserabilis; orator, qualis sine solida eruditione theologica esse potest.

C. Bibliotheca constat variis libris: latinis, hungaricis et slavicus, inter quos plura in Theologia inveniuntur. Sermorum curricula completa non sunt.

D. Habitationis caetera, quae duobus tantum constat cubiculis.

E. Auditus V. D. Ministri juxta Vocatorias litteras:

Promissae quidem praestantur, sed non semper juxta tempore.

Agri Parochiales et prata curantur per Ecclesianos, juxta Vocatorias litteras.

V. Schola non est et haec raptore neque Rector Schola esse potest. Est tantum Campanator, qui viros etiam Cantoris et Doctis in casu necessitatis supplet. Habet quae Campanator a singula domo quadravertem tritici, quae Cantor a funere 15 et a discipulo quae Doctis saepe 15 sr. Domum autem habet propriam.

Numerus Discipulorum hoc anno 02, sed longe major invehiretur si esset formalis Doctis.

Discipuli a festo Michaelis ad festum Georgii, quo tempore tentamen in praesentia D. D. Decani absolvitur. Fundatio pro Schola non datur. Libri Doctis, vel discipulis usui non sunt.

Formales Obstetrices et Puerperas non dantur. Abusus abrogandi ^{nullo} proponuntur.

Istvanfalva die 8 Junii 1806.

Stephanus Jesztrebingi
Ecc. Evng. Istvanfalvensis
V. D. M.

Sub ipso actu visitationis computata sunt sequentia

1. Ad querelam ecclesiarum, qui Klopotino Iffvanyfal-
vam commigravere, quod Dominium eius terreste
campanam ecclesie ibidem detinuerit; Reverendissimus
Dominus causam hanc per localem V. Ministorum ad Senio-
ratum Banatici presidium sine ulteriori qd. Inlitum Do-
minium Camerale pertractationis relegari ordinavit.
2. In defectu fundi pro Schola edificio, respectum Dominium
terrestre requirendum venire, ut fundum talem affig-
re dignaretur. Quod etiam factum est.
3. Ordinavit Reverendissimus D. Superintendens, ut Sermones
alternatim ex evangelij et epistolis in posterum di-
cantur.

4. Institutio publicis scholasticis in religione die Mercurij
& Sabbati, 2. horis ante meridiem habenda V. Ministro
imposita est duce Catechesei Herderi

Joannes Seberingius
Montanus Superintendens

Matthias Ambrosius
Ecclesie M. Breeskerchensis
Evangelicae & Conf. v. d. m.
V. l. t. Senior Banaticus

Daniel Hoffmannus
Eccle. Foraradachensis V. d. m.
& Actus Visitationalis
Notarius

Petr. Hramar
Eccle. Ludovici Galwenfis Ewang. Aug.
Conf. v. d. m. Decanus Militaris

Voľator

1 Kterizto my Cyrkvy haducické Dbyroatele Dvoqeti hodneho
 a včeneho pana Stepana Gedtrebiny, za fveho slova Džajho
 kazatele a dnyj pastire gednomislne povolavame, a nasledugicy dochodky
 2 dati prisne se zavazugeme;
 3 odkazdeho paru manželsvi dobre oštencho, a dobre odmuraneho gednu mgetu
 4 žita, ageden zlati, k tomu gerta misto oracy zemi cela Cyrkva blil žita,
 5 pd seie mniz gest 15 retyi ktere orati zasgati obrabati adovesti.
 6 čtyri sgaji drevva dati ydovesti.
 7 zahradu zorat aopravat.
 8 odpobrabu gedenzlati zlazanim abezkayni 10 kroyi.
 9 od sobarpu gedenzlati a odvacky klinovnik agine drobne vcey.
 10 od krstu offera a vacky deset kroyi.
 11 navirocite slavnosti offera vzdicky vpravni svatek
 Natvi krale kolida.
 pribitek fcesky vodobrem poradku drzat.
 odkazdeho numeru gedno kura.
 Kdyz potreba Cyrkveni vyhledavati bude prilezitosť dati se zavazugeme.
 Psano vhaducicy dne 29 marca Roku 1829.

Duro dilamee kurator.
 Andreas yvanic
 Andreas mokran.
 Adam vestek
 Martin kavura
 Jano chury.
 ymiostatni vskickni Dbyroatele.
 Ant Damaorkm D. P.
 Mart Hamaliar Consenior
 Gabriel Machula Senior

Temesbökény (Buttyin)

Anno 1836 die 10^a Junii peracta est Visitatio canonica in Ecclesia Cv: Aug: Conf: Add: Buttyinensi per Reverendissimum Dominum Superintendentem Joannem Keberinyi presentibus: Spectabili Do: Michaële Kayser qua Eccle: Buttyin: Inspectore, Reverendissimis Vni: Daniele Haffy, Eccl: Szebradály, V. D. Ministro & Seniorali Notario, Petro Kramár, Eccl: Ludovicofalvi, V. D. M. & Decano & Stephano Jestrébényi, Eccl: Gvángyalvási, V. D. Ministro, Andea Wodár Schola Ludovicofalventi, Rectori, vicari

I. Ecclesia Buttyinensis est in clivito Comitatus Temesiensi ingremiata.

A. Mater eadem

1. Originem trahit ab Anno 1814 estque iuris Illustrissimorum L. Baronum Hiller de Buttyin.

2. Primus Ludirector eiusdem qui simulac vices Levitæ supplebat fuit Andreas Vodár; hic duobus annis munere docenti defungebatur: eidem ad Lieblingensem Ecclesiam in schola moderatorem evocato, successit Anno 1818. primus V. D. Minister Josephus Nagy, qui postquam duobus dumtaxat annis in prefata Ecclesia sacris praefuisset, ad Tolonos in Praeconem sacrum evocatus est. Hunc in munere sacro excepit Carolus Vagner V. D. Minister tum temporis Mokrensis, remque sacram in supra nominata Ecclesia rite administrabat usque ad supremum vitæ momentum. anni 1834 diei 8° Martii. Huic successit tertius V. D. Minister Georgius Kmettyi qui spatio sequi alterius anni divina cura bat. ^{ab 22da Martii a. 1835. Ecclesia administratur per V. D. Ministrum His-Schemlakiensem Josephum Vodár.} In-
terea temporis schola docentium munia obibant Alexander Pár, Joannes Felicides, Joannes Valentinyi, Martinus Valerinyi, Michaël Gvankay et Paulus Darulya

3. Animas numerat, 714. mares 391. foeminae 323. confessionis capaces 472. parva conjugum Evangelicorum 159. 4. mixta; anno 1835. nati sunt 39. denati 41, copulata 13. parva, confirmati 19. pueri, et 8. puella.

4. Oratorium longum 9. Latum vero 5. orgiarum anno 1817 excitatum arundine est tectum. Organum, epitaphia, majorisque momenti inscriptiones, una cum baptisterio in eodem non reperuntur: interne solummodo sacra cathedra et altare coloribus illuminatum videre licet

5. Ctenodia Ecclesiae sunt: calix orichalceus cum spatella et pyxi de ejusdem metalli, cantharus stanneus, quatuor candelabra duo lignea et duo orichalcea, 6. mantilia, 3. sericea et 3. gossypniacea, duo tegumenta altaris et duo cathedra, una alba, unum ferramentum pro hostiis pin-
sendis reparationis indiguum Anno 1821. fabricatum; Agenda flavica anni ~~1827~~ 1734⁴ et liber precum Palumbinyi.

6. Campanam unam 80 librarum anno 1818. fusam habet.

7. Reditus Ecclesie.

a., Sollicantur ex tintinnabulo, offertoriis tempore feriarum anni, versariorum, oblationibus benevolis occasione baptismorum et exequiarum. Proventus preteriti anni erant 190. fl. 12. sz val. et erogatio 181 fl. 32 sz val. manserunt igitur pro anno currente in Ecclesia arario 8 fl. 40. sz val.

b. Administratio reddituum Ecclesie fit per loci Curatorem, Cassa conservatur in edificio parochiali, clavis autem apud Curatorem, sed proventus et erogationes peculiari rationum libro inferuntur per V. D. Ministrum. Preterito anno rationes non sunt redditae in conventu. Efficiacia V. D. Ministri ad Cassalia in eo consistit quod absq. ejus inscriptio, ne nec percipi nec erogari quidpiam possit.

8. Archivum Ecclesie.

a., Documentis antiquitatis non gaudet.

b., Matriculae sunt tres, baptisatorum, defunctorum et copulatorum uno tamen volumine comprehenduntur.

c., Duo tomi Protocollorem currentalium sunt preesto.

d., Inventarium rerum Ecclesiasticarum habetur concinatum collectumque per V. D. Ministrum Kmettyi.

e., Sœmeterium est extra possessionem fossa cinctum, aream 2400. orgiarum comprehendit, graminis ejus nemo usum capit, specusque solentur ab eo arectur.

B. Filiales Ecclesias nullas habet.

II., Regimen Ecclesie potestio oeconomicum.

Inspector Ecclesie est nunc temporis Spectabilis Dominus Michael Hajsker Fiscalis Honorum Jelyti Domini Comitum Bethlem nec non Tabulae Judicariae Jelyti Cottus Semesiensis et sepsor, degit Verschetrini. Restaurari non solet: juribus Ecclesie solenter invigilat. Rationes quidem hoc anno revidit, sed ob perplexitatem earum, non subscripsit.

Conventus Ecclesiastici celebrari solent, aut in oratorio aut vero in edificio parochiali. Curator nunc temporis est Joannes Stephaneck, instructione provivus, salarium nullum habet, sed ab oneribus communitatis immunis est. Chedituus unus, cujus officium est Curatori auxiliares manus prebere, solutionem nullam habet. Presbyterium constat sex membris, cujus est, consultare de negotiis ecclesiasticis urgente necessitate.

III. Status Ecclesie, internus, moralis, religiosus.

Diebus dominicis templum diligenter frequentatur, pro festis vero ob innumera oeconomicis, negotia negligentius. Dies dominici nullis laboribus saltibus sub cultu divino profanantur, nec pravis ullis consuetudinibus frequen-

frequentatio cultus divini publici impeditur. Manifesti et notorii contem-
ptores cultus divini praesertim vero sacra Domini coena hucadusque detec-
ti non sunt. Plerique sunt lecturae et scripturae quare pauci ejusdem
imperiti. Hyeme praesens scholastica diligenter mittitur ad institu-
tionem, aestate vero ob diversos labores agriculturalum, ab diversos labores
ab eadem abstrahitur. Zelus libros sacros comparandi major esset, si
locupletiores Ecclesiani forent. Pauciores habent biblia, plures N. Testa-
menta tantum. Palmaria vitia hactenus observata non sunt. Duo infelicia
matrimonia anno nuperime elapso deprehensa sunt: nempe Andreæ Palik, quam
adultera uxor deseruit, et qui jam dudum ad Gelytum comitatum causa divortii
faciendi recursum fecit, alter est Suthka Andreæ, adulter, deserta uxore
profugit, attemen interceptus, publica custodia Semesvarini detinetur. Li-
beri nulli extra matrimonium anno praeterito nati sunt. Vitii obstacula
ponuntur per V. D. Ministrum et presbyterium partim amice monendo,
partim graviter corripiendo, partim etiam puniendo. Cum nulli manifes-
ti notique peccatores hactenus in Ecclesia observati fuerint, ideo nec ullis ad-
miniculis opus erat eosdem ad frugem reducendi. Ex sinu Ecclesiae nemo
detinetur publica custodia. ^{exemplum praesens allato casu.} Superstitionis species nullae sunt hucadusque
observatae. Nonnulli offerendo et testamenta condendo Ecclesiam adjuvant
plures tamen ob inopiam rei familiaris Ecclesiae benefaciendo pares
non sunt.

IV. Verbi divini Ministerium.

Inde a 22° Martii a. c. Ecclesia V. D. Ministro caret, vicibus
ejusdem defungitur ab eo tempore Josephus Vodár vicini Evangelii
ei coetus His. Schemlakienfis V. D. Minister. — Aedificium pa-
rochiale, scandulis tectum continet 4. conclavia. Reditus V. D. Mi-
nistri secundum litteras vocatorias ex adnexa huic protocollo
copia cognosci possunt.

V. Schola

A. Ludi-Rector, est Paulus Darulya ad 1804. die 24 Januarii
Sklabin in Inclyto lotu Turstriensi, patre Joanne Darulya pcellione,
et matre Eva Lidyasko prognatus, in Rakos-Hereptur vero apud Pesta-
nos educatus est: postquam ibidem triviales scholas absolvisset, artium
liberalium, studiorumque humaniorum tractandorum causa, contulit se ad
Gymnasium Mexö-Berényiense, studuitque ibidem 8. annis sub pie
defuncto Clarissimo Domino Professore Adamo Benta. Hinc absolutis
studiis rhetoricis et poeticiis rite evocatus est in Levitam a succrescenti-
tum temporis Evangelico coetu in praedio Lukiny inde post bjenium una
cum universis Ecclesianis ad urbariales vacantes terras Vukovam profes-
tus est. Hinc ubi q. et medio anno levitico munere defunctus esset, ab Ecclesia
Plettyinensi in schola moderatorem evocatus est, in qua inde a 1° Decembris
anni 1834 usque ad hodiernum diem docentis munia obit.

a. Quod characterem ejus doctrinalem adinet, suo muneri ap-
tus vita vero integritate comitate et humanitate cuicunque commenda-

bilis est. Nexum debitum cum V. D. Ministro semper reverentis tam cum eodem quam etiam cum Ecclesia hucusque in pace vixit.

b., Assiduus in docenda juventute horas institutionis negligere non solet. Plus quam 5. horis qualibet die docet, nec lectiones interrumpere solet. Docet autem loca Scripturae sacrae classica. Catechesim sequitur Herderi. Verum sensum religionis et pietatis infundere intendit intenerorum animos eosque cum N. Testamento ducit ad familiaritatem.

c., Reliqua institutionis objecta sunt, abacus pythagoricus, arithmetica, lectura, scriptura, Geographia, catechesis minor Lutheri etc.

d., Libris in docendo utitur, catechesi Herderi, historiis biblicis Hybneri, Palkovitsii Geographia Hungarica.

B., Numerus discipulorum adfertur ad 50. qui scholam frequentare solent a prima Septembris usque ad finem Maji. Schola aperitur prima Septembris. Tentamina publica solent celebrari septimana post dominicam Quasi modo geniti. Hyeme ob defectum necessarii vestitus, aestate vero ob copiam laborum agrariorum multi scholares ab institutione abstrahi solent.

C., Aedificium scholasticum ex integro excitandum esset, nam nec classis juventutis capax, nec hospitium pro docente commodum habetur.

D., Reditum scholae Docentis copia authentica nunc exhiberi nequit, siquidem litterae Vocatoriales adhuc praeterito anno ad A. Rev. Dominum Banyasik tum temporis Decanum, causa subscriptionis submissa, hucusque apud eum exhaerent. Didactra solvuntur, sed qua ratione in fixum honorarium mutari possent non constat. Cantationes non sunt in usu.

E. Fundatio pro schola nulla datur.

F., Inspector separatus scholae pariter non habetur.

G. Libris scholasticis usui ~~docentis~~ et discipulorum intervenientibus provisum est ~~Ecclesia~~ inveniuntur.

H. In praesentia Decani solent celebrari Examina scholastica, anno iisdem ob negotia muneris sacra interesse non potuit, eadem tamen habita sunt praesentibus Excellentissima Domina Baronissa Hitler, ejusdem Perillustri Domino Provisore Joanne Lupp, item Perillustri Dno Notario loci Georgio Lalahaj nec non V. D. Ministro Kiss-Schemlakeniense Josepho Vodar.

VI. Obstetrice una gaudet Ecclesia, eademque adjurata vitae sobria nequaquam tamen per chirurgum instituta, baptisandi indultum non habet solutio ejus id grossi valuit: et unum libum parvis.

VII. Vespiliones nulli habentur, verum cognati et amici demortui foveas ordine debito et sat profundas secundum praescriptum fodunt.

VIII, Instituta pauperum in Ecclesia. Cassa pauperum nulla datur: orphanorum vero curam gerunt duo Curatores electi. Præterea nec chorales nec nec domicilia pro viduabus V. D. Ministrorum et scholæ docentium in præfata Ecclesia existunt.

IX Annua devotiones. Ad has pertinent sermo eucharisticus post missam: Festum S. Stephani primi regis Hungarici in Hungaria, 20 Aug. Festa vero reformationis et encoeniorum celebrari non solent. Iudex et magistratus Communitatis solet cum allocutione in templo adjurari. Famulatio officia ejus in catechisationibus data opera inculcantur.

X. Gravamina.

- a. Ex parte Ecclesie nulla
- b. " parte V. D. Ministri nulla
- c. " " " Ludi rectoris nulla

XI. Abusus abrogandi proponuntur..

- a. Nocturna festo Natalitiorum sacra Jesu Xpi non sunt in usu
- b. Nec bachanalia ultimis tribus diebus haberi solent.
- c. Balneatio feris Paschatis huc ad usque usu venit et abroganda erit
- d. Somnifationes profusa tempore baptismi, introductionis querperæ et fuperum non instituantur
- e. Nonnunquam etiam sermones funebres infantibus dicuntur, funera aperto sarcophago non ducuntur. Ad hæc sic dictæ valedictiones etiam abrogandæ essent, siquidem iisdem institutio quibus Scholasticis nimium impeditur.

Signatum in oppido Buttyin die 5 Junii 856

per Josephum Wodár
V. D. Ministrum his-Schola-
tikiensem et Administrato-
rem Buttyinensem.

Sub ijs acta ipsationis constituta sunt sequentia:
1. De pena S. Stephani privilegii Hungarici constitutum est, ut, siquidem omnes H. Superintendentes representacionem fecere usque dum bona Resolutio emanaverit in sensu articuli 26 omni 1851. ead. modum reliquorum festorum cath. celebretur.

- 2, Festum Reformationis celebrandum circa 31. Octob.
 Semper die Dominica
- 3, Protocolli vocui $\frac{2}{3}$ pro Currentibus, $\frac{1}{3}$ vero pro
 vqno-gratiosis Intimatis definita sunt
- 4, Dulcatis festo Paschatos in postemum penitus
 cesset, inpositum est.

Joannes Seberingii
 Mortuus Superintendens.

Pet. Kramar
 Militarij Decanus

Daniel Buffy
 Ecl^o Toronad^o
 & Actus S^ostitutionalis
 Notarius

Notatio. Infelix pastor hujus Ecclesie mente motus amoveri
 debuit, nimirum Georgius Kmethy. Interim ante
 ipsam inspectionem Ecclesie evocaverat jam Pier:
 brunnerum Nagy-^o Miklosiensem V^o Ministerum:
 Kramar

Dauchodly roinj Mlawa Wójtyho kazatele Cyrkwy Cw. Aug:
Wyznanj Muttyinšte gšau nasledugjey:

1. Młodnu w Łarskem przybytku hospodu spolu ze zahradu a s kapusnicy.
2. Celu Desoru, zemy z tridecietich y dwuch lancu zalezegjey. Sterau Cyrkew powinna gestit z orat, ya sgat, ale s Jana Sararowym Demenem yrebyť a do Dworu Łarskeho zamgest. s toho ze pole Wrodu
3. Gudentajdy Cyrkewnyktur Łar, pow meryey aneb Kyli Presspurškey pszenice a geden glaty w bankach zaplatiti.
4. Cyrkew šest dajy drewa na oheň da, a do Łarskeho przybytku přivezge
5. Třj ofery w Prynjch dnach na Wjroente dlawnosti gmenowite na Wanoce Wlku Droc a Turjce drjeti se budu, s kterych ofer obyčegna třetj částka Witelu štoly přinalezeti bude
6. Za Krst a Wecery Łane dobročina Łane ofera s ofery pat z Wecery Łane šest obyčegna částka přinalezj z. Rektorowj.
7. Třj swazeny šestonedelky sb.Łz na bankach
8. Do sobastu spolu y s swazenym Knewsti geden glaty na bankach s obyčegnym Swadebnym darem.
9. Do pohrebu s Łazanym št. Wójtyho geden glaty V.V. bez Łazanj t.g. 30.Łz.
10. Do gdenohy každeho Domu gdeno kura.
11. Jan Łarar na try Krále koledu spolu y s Witelem domowne wcinj a obyčegnu třetj částku z. Witelu odwzda.
12. Do Mlina na potreby z. Łararowe gito zamgest.

Sig. in oppido Buttyia die 10. Junii 1536.

Copia

Pali Damhya Doventis Eccle. Ev. Aug Conf Vocatoriales sic fontent

- i. Lingua quinquaginta quinque Metras Tritici
2. Aquolibet pari 24 M^{v} V. G.
3. Aquolibet discipulo 20 M^{v} VV
4. Lignorum Orgyas duas
5. Straminis una orgya
6. In molam necessarium frumentum ducendum
7. Tres collectiones seu offertoria quarum duae partes P. D. M et tertia Doventis
8. Collata Sessu Epiphaniid cum V. D. M pro instituta et ejus tertia Doventi numerabitur
9. ~~Nummus~~ Nummus confessionalis sextus.
10. Hospitio domatim libera instituta
11. Tres catenas prati quas laborare ecclesiani ex toto tenentur
12. Ab P. D. M Dominio unum Jugerum terra ubi etiam ecclesiani tenentur arare
13. Hortus et Canabesum Doventis, Ecclesiani tenentur arare
14. Pro vesibus occasione Funerum dicendis unum florennum valutatem, cum cantu autem - - - - - 12. M^{v}

Anno 1836 die 11 Junii peracta est Visitatio canonica in Ecclesia Ev. Aug. Conf. Huius
Schemlakenfi per Reverendissimum Dominum Superintendentem Joannem Seberinyi presentibus
Spectabili Domino Alexandro Goergey Honorum Confiliarum Au-
diti Caroli BidolInspectore Plenipotentis, Daniele Hoffy
Ecclae Sótáradáék V. D. Ministro et Seniorali Notario, Petro
Kramár Ecclae Ludovicofalovenfi V. D. Ministro et Militari
Decano, et N. Benedek Spectabili Comitatus Dni Fisca-
lis Temesiensij hencolorum Prefecto - - -

I Ecclesia Huius-Schemlakenfis in Incl. Comitatu Temesiensi sita.

A. Mater: Kis-Schemlak.

1. Originem ducit ab anno 1806 estque iuris Spectabilis Domini Joannis Ortoits
de Nagy et Huius-Schemlak Domini Terrestris nec non Incl. Cottus Temesiensis ordinarii Fiscalis.
2. Usque ad annum 1834 mensem Aprilim affiliata fuit Ecclesiae vicinis Puttyim
fi, consueque docentium munere defungebantur in eadem Joannes Hofmann, Henricus Ohlhausen,
Ferdinandus Gerner, Joannes Helling et Jacobus Imrich, curam vero eiusdem spirituales gerebant
duo V. D. Ministri Puttyimenses L. L. D. D. Josephus Nagy et Carolus Wagner. Post
longiorem annorum senem maturescens in matrem anno 1834 nata est proprium animarum
curatorem infra scriptum V. D. Ministrum.
3. Animas numerat 366, mares 178, sexus sequioris 188, confessionis capaces 254
paria coniugum evangelicorum numerat 86, et duo mixta. Proxime evolutis anno 1835
nati sunt in supra nominata Ecclesia 24, diem obierunt supremum 32, paria 12
solemniter matrimonii initiata, unus vero puer et duae puella confirmatae sunt.
4. Oratorium $6\frac{1}{2}$ longum, 3 vero et $\frac{1}{2}$ organarum latum anno 1818 tuum conspexit.
Tectum est arundine, unam ianuam et quatuor fenestras habet. Organon pneumaticum,
epitaphia, inscriptiones et baptisterium in eodem non reperiuntur, interne edignam aram, sa-
cram cathedram et scanra e trabibus fabricata observare licet.
5. Ceterodis Ecclesiae adnumerantur: calix stanneus cum patella eiusdem metalli,
catharus stanneus, cuprea vel potius orichalcea quatuor candelabra, tria mantilia,
tria legumenta albans, tria cathedra et Agenda Viennensis.
6. Turrim publiciam anno praeterito 1835 excitavit in qua duae campanae conspici-
untur, quarum major 110 pondi minor vero 45 librarum gravis, ambae anno praeterito
prod.
7. Reditus Ecclesiae

a. Colliguntur ea tintinnabulo oblationibus et offertoriis tempore finiarum anniver-
sariarum, ex proventu communitatis et ex determinatis taxis recenter in possessionem
advenientium. Patronatus nullus, nullaque conspicio frumenti habetur. Fundos
stabiles et perpetuos non habet, hinc usque quidem quotannis aliquot ingera fru-
menti infeminata sunt, attamen his per adventuros colonos vacantibus agris, occu-
patis, ararium templi hoc quoque beneficio privabitur. Sordem activam Ecclesia non
possidet, ipsa tenetur 127 florenis valutatis. — Proventus anni praeteriti erant
442 florenis valut. erogationes vero 609 fl 41.2r relict. in arario nihil patuit manifest.
siquidem Ecclesia 167 flis et 50. denis valut. plus erogavit quam percipit: eo hoc alienum

anno corrente solvitur et delibitur. Reditus Ecclesie augetur si 20 vel 30 iugera e parochia
Communitatis quotannis subarantur et inferentur.

b, Proventus Ecclesie administrantur per Curatorem loci. Cistula cum arario in
edificio parochiali, clavis vero apud Curatorem conservatur. Perceptions et erogationes
inferit V. D. Minister Judici, quia ob ingentes diversi generis expensas necesse potuit pecuniam
liber compactis rationum procurari. Rationes Ecclesie quotannis in conventu
subferuntur. Influxus V. D. Ministri in Cassalia in eo consistit, quod absque eius
inscriptione nec percipitur nec elocatur quidpiam. Ecclesia est in nulla lite propter
fundos vel capitalia.

8., Archivum Ecclesie, libri Ecclesie.

A., Necam pro conservandis protocolis nullam habet, nec documenta antiquitatis
ulla deprehendit.

B., Matriculas separatim compactas habet tres, scilicet Baptizatorum,
Copulatores et Defunctorum.

C., Protocollum currentalium unum et unum Memorabilium Ecclesie.

d., Inventario rerum Ecclesiasticarum, parochialium et scholasticarum per
eque non glandet.

e., Coemeterium serobe seu fossa cinctum aream circiter 6400 $\square$ orgiarum
complectitur ab a^o 1806 usibus inferit, graminis nempe usum capit, nec pecori
introitus patet.

f., Filiales ad Hic-Schemlak spectantes sunt duae. Fures in Comitatu Krassovien-
si cum circiter 22 familiis Hungarorum Ev. Aug. Conf: et Königsgnad pariter
in Inel. Cottii Krassovien- si cum 38 familiis Bohemorum reformatorem, utraque
proxime etas hyeme exordia cepit, proinde nec oratoria, nec scholas, nec
scholarum moderatores hucadusque habent. Ob majorem loci distantiam V. D.
Minister non est par tam in Ecclesia matre quam etiam in filialibus eiusdem
divina absolvens, nullum salarium ab iisdem desiderat, si vero Schemlakinum con-
parent illis et cultus divinus et sacramenta administrantur.

II., Regimen Ecclesie politico-oeconomicum.

Cum semper hinc ab incunabilis, succrescentis novelli huius coetus, paternam
curam gereret Inclitum Dominium, in Inspektionis hucadusque penes Illud
remansit. Conventus ecclesiastici celebrantur in oratorio, iussibus Ecclesie
in vigilat Spectabilis Dominus Terrestis. Rationes exigere et revidere solet
Decanus sed praeterito anno ob negotia murens, id fecisse requirit.

Nunc est Curator Ecclesie Joannes Emich, necessaria instructione provfus
salarium nullum habet sed a laboribus et onibus communitatis immunitus est.
Reditui ob paucitatem incolarum et laborum ecclesiasticorum nulli dantur.

Presbyteri dumtaxat duo ab Ecclesia electi sunt quorum est urgente neces-
sitate Curatori auxilio adesse.

III., Status Ecclesie, internus, moralis, religiosus.

Templum diebus dominicis diligenter frequentatur. Dies festi et dominici
nec laboribus, nec saltibus sub cultu divino nec ullis perversis consuetudinibus profanantur.

Manifesti contemptores cultus divini publici speciebus sacre Domini Coens hactenus inter Ecclesianos non sunt observati. Menique auditorum sunt lectura et scriptura quae paucissimi imperti. Tempore hyberno mittuntur diligenter libri in scholam, aestivo vero ob urgentia oeconomia negotia ab institutione abstrahuntur. In procurandis comparandisque libris sacris sunt zelosi, plerique namque habent Biblia pauciores N. Testamentum tantum. Quod mores Ecclesia adtinet hucusque nulla dominantia vitia vel flagitia detecta sunt: unum tantum matrimonium hoc anno infelix deprehensum, disjuncti et separatim nulli coniuges vivunt, extra matrimonium anno praeterito nullus infans natus. Ob ea vitia ponitur per V. D. Ministrum et presbyterium partim hortando, partim poenas miritando, partim re ipsa puniendo. Cum hactenus nulli manifesti et noti peccatores in sinu Ecclesia observati sint, cum ob fixam nec admittendis opus erat quempiam ad frugem reducere. Ecclesianorum nemo est in publico ergastulo, nec quodpiam superstitionis genus in Ecclesia hucusque detectum est. Zelus benefaciendi Ecclesia per oblationes vel in testamentis condendis adesse, si modo potentiores essent Ecclesiani, sed plerique adhuc paupertate et miseria premuntur.

IV, Verbi divini Ministerium:

V. D. Minister est Josephus Wodar Bats-Ujfalva a^o 1806 patre Andrea Wodar ciate schola moderatore sui temporis matre vero Anna Gubitsch prognatus. Absolutis domi trivialibus, ad gymnasium Merö-Beremense causa tractandorum studiorum se contulit, postquam ibi decem annis artibus liberalibus, studiis philosophicis et theologicis sub pie defuncto Claris. D. Professore Adamo Berka, operam navisset, Neosolium ad praesens memoria Reverendissimum Dominum Superintendentem Adamum Lovich pro subeunda censura candidatica profectus est. Anno 1832 continuandorum theologicorum studiorum ergo Viennam petiit, unde post decursum unius anni rediit in informatorem Spusabili Domino Ostorits de Nagy et Hris-Schemlak commendatus, eiusdem herulos spatii dimidui anni instituebat et simul quiescis diebus dominicis Ecclesiam Hris-Schemlakensem, sui temporis docente et V. D. Ministro orbatam cultu divino providebat. Ab eadem tandem in V. D. Ministrum evocatus et pro ordinibus sacris accipiendis 4 Octobris 1834. Schemlak ad Reverendissimum Dominum Superintendentem Joannem Reberinyi emissus est. Quamvis est ser, nempe latine, germanice, magyarice, slavice, illyricae et valachicae linguarum. Tuncitur munere sacro a 1 Novemb. anni 1834 usque ad hodiernum diem in praefata Ecclesia.

A. Muneris sacri administratio.

1. Auditores visitare solet et pax rigebat hactenus inter illum et Ecclesiam. Sermones sacros scribit sed ob laborum copiam e duplici officio manantium memoria eodem mandare requirit. Cum inveteratus mos in hac Ecclesia obtineat ex evangelicis dubitabat pericopis sermones dicendi, epistolicas vero ab ara prelegendi, ordo hic hucadusque retentus est. Quandoquidem finis et scopus muneris pastoralis consistit in propaganda et conservanda moralitate et pietate in genere humano, hinc patet argumentum sermonum V. D. Ministrum maxime versari circa emendandos mores sua cura concreditorum auditorum.

2. Catechisationes praterito anno omnibus diebus dominicis post meridiem instituebantur, hoc anno vero a 1ma Maji usque Dominicam primam Adventus quolibet die dominico post meridiem instituantur et instituentur. Catechisationes sequitur Vellein V. D. Ministrum Felkens, catechesim. Juventus scholastica est diligentior in frequentandis catechisationibus quam adultior.

3. Catechumeni instituuntur tempore quadragesimae. Obiectum institutionis maxime versatur circa doctrinam de sacramentis praesertim de sacramento altaris. Neophyti confirmantur festo Vindictam quia nequam ante inrita sponsalia solent praevie examinari e doctrina religionis Christianae, ea propter institutio eorumdem exmitti solet per eos illas, qui in principis fidei Christianae bene versati observantur.

4. Cultus divinus diebus dominicis matutinus solet X hora incitari. Si hymnus longior est decantantur 5 vel 6 versus ex eodem, si brevior totus canitur, tum Pastor ab ara precas fundit et textum epistolicum prelegit, deinde vel alter hymnus intonatur, vel prioris reliquum canitur, quo finito sermo sacer e cathedra peroratur, quem precas longioris oratio Domini excipit, tum post decantatum unum versiculum, preces et benedictio ab ara sequuntur. postremo cantus cultui divino finem imponit. —

Die Domini post meridiem a primo campanae pulsu usque ad secundum per unam horam juventus adultior instituitur et exercetur in lectura, cantu et anthemica, post compulsum campanarum, praemisso cantu unius hymni catechisationes instituuntur. Diebus profestis mane hora 8va unus canitur hymnus matutinus, preces matutinae e suggestu sacro

C., Bibliotheca V. D. Ministri constat circiter 120 tomis, sermonum
curricula quoque inde ab initio sui muneris usque ad hodiernam diem
habet.

D., Habitatio. Aedificium parochiale ad formam latini L. constru-
tum et scandulis tectum, continet tria conclavia, culinam et urune
penarium seu cellam promptuaniam. Stabulum et praeus summo opere sunt
necessaria.

E., Peditus V. D. Ministri secundum litteras vocatorias huic pro-
socollo adneas videre licet. Praestanda plerique praestant, nihil tamen
cuius tamen nonnulli pauperioris sortis etiam restare solent. Huic malo
solummodo patientia V. D. Ministri medebitur. Ex redbibus nihil ar-
bitrarie descriptum. Pensionem parochialem exacta messe et tituratio-
ne communitas colit. Foenum defalcas et convehit peraque communi-
tas.

V., Schola:

^{St.}
A. Vices moderatoris scholae supplet supra nominatus V. D. Minister

b., Juventus instituitur 5 horis per diem tribus ante et duabus
post meridiem.

c., Objecta institutionis sunt: lectura, scriptura arithmetica, historia
biblica et cantus, memoria mandantur: assignata loca est S. cate-
chesis Lutheri minor, homoclecta precum, sacri hymni, abacus
Pythagoricus etc.

d., Libris in docendo utitur sequentibus: Bibliis, N. Testamentis
Catechesi Lutheri, Catechesi Leileri et libris elementaribus.

B., Numerus scholarium ad 68. Schola aperitur
semper cum prima Septembris, sed discipuli convenire solent tantum
initio Octobris et frequentare solent usque finem Maji. Examina
celebrantur mense Aprilis. Aestate propter labores agrestes hye-
me vero propter defectum necessariam amictus nonnulli non mittuntur
ad institutionem scholasticam.

C., Aedificium scholasticum. Juventus instituitur in oratorio
quia nulla separata classis praesto est. Habitatio scholae do-
centis constat uno cubili et cubina: tectum cosel reparandum
et aula melius emenda.

D., Peditus scholae Rectoris. V. D. Minister pro scholastica in-
stitutione a quolibet scholani obtinet annue 10 grossos ^{ww} et duo
ingera prati, quae per communitatem defalcantur.

E., Fundatione schola nulla gaudet.

F., Nec separatim inspectorem qui eius examinihus interesset, habet.

G., Tam docens quam etiam discantes necessarij libris prouisi sunt.

H., Decanus Rev. D. Wilhelmus Harner V. D. Minister Temesvarensis propter muneris facii negotia hoc anno scholam visitare et eius examinihus interesse requirit.

VI. Obstetricem solummodo unam habet Ecclesia, qua licet non sit examinata et per chirurgum instituta, attamen rite suo fungitur officio intaminataque vultu integritate commendata sub prioribus Puttinensium V. D. Ministris iureiurando ad munus obstricta non est. A qualibet puerpera percipit 25 grossos valutales et unum librum panis. Baptizandi scopia eidem non est data.

VII., Sepulchra intertenendo par non est communitas: foras ordine debito, sed profundas secundum prescriptum fodiunt cognati vel amici defuncti.

VIII., Instituta pauperum in Ecclesia. Nec instituta pauperum nec easdem sustentationi eorum inservientem habemus. Pecunia orphanorum Incl. Dominium Terrestre curam gerit, utque fors elocata annum censum ferat fester invigilat. Choralista nulli, nec domicilia pro viduas V. D. Ministrorum et schola doctium, nec fundationes quapiam pro illis preste sunt.

IX., Annua devotiones. His adnumeratur, sermo eucharisticus post messem, festo encoeniorum die 1 Novemb. qualibet anno haberi solitus. Festum S. Stephani primi Christi Regis Hungarorum die 20 Augusti intimati Abtisp. mi Loci consecratum. Festum reformationis celebrari non solet. — Cum hactenus nec Incl. Dominium nec Comitatus iudicum et magistratum communitatis per V. D. Ministrum adiurari desideraret, ideo articulus hic ab eodem non est susceptus. Famulatio solent eius officia in catechisationibus diebus dominicis data opera inculcari.

X., Gravamina

a., Ex parte Ecclesia nulla

b., V. D. Ministri nulla

c., Ludirectoris nulla.

XI., Abusus abrogandi proponuntur.

Ex abusibus in schemate visitationis canonicis memoratis nullus in Ecclesia nostra dominatur: nam nec nocturna festo natalitiorum Iava Jesu Christi celebrari, nec Bacchanalia ultimis tribus diebus cum scandalis haberi, nec balneationes feriis Paschatis

institui, nec profusa commiserationes occasione baptismi, introductionis
puerorum funerum etc. haberi, nec sermones infantibus dici nec
aperto sarcophago funera duci solent.

Datum Hirschmühlakini die 2 Junii anno 1836.

Scriptis Josephus Wocher
Ecd. Ev. Schemlakenfis V. D. Min.

Sub ipso actu visitationis constituta sunt sequentia: scilicet.

1. Minavit D. Superintendens, ut sermones sacri quolibet an-
no alternatim ex rexitibus evangelicis et epistolis dicantur.
2. Aeterni Catechesis in scholam inducenda commendabatur.
3. Cantio non lacretur, sed ex integro propter contextum
decantetur, Reverendissimus D. Superintendens ordinavit
4. Festum Reformationis dominica ante vel post 31. Octobris
distinctim et non cum entenuit et eucharistia post messem
celebretur.
5. In locum antiqui libri cantionum, ex recentioribus commen-
datus est vel Peshiensis vel Dalsiensis cantionum liber.

Joannes Steberingius
Montanus Superintendens

Daniel Abaffy
Eccl. Ev. Schemlakenfis
W. M. et Actus Spirituales
Notarius

Peter Kramar
Militari Decanus

Vocatur

- Die Antrozweifeln Glinde der frang. Augs. Conf. Gemeinde von Klein-Schemlak vorzuzinsen nichtkennig istem Dalkogon, welches sowohl die Kirche und Gottesdienst als die Schule mit reformirtem Unterricht gesorgt werden, gütlich folgendes zu leisten:
1. Die Pfarr-Session abzunehmen das Abmaßen und Ausarbeiten gütlich zu bestreiten.
  2. Von jedem Ehepaar einen Gulden Conv. M. und einen Preuß. Mark einen Markten.
  3. Die Klaffen festes Schulsold samt der Zusätze.
  4. Für die Begräbnis mit einem Leinwandstück einen Gulden Conv. Münze oder fünf Preuß. 30 Kr. Conv. M.
  5. Für die Taufe zwanzig Kr. Conv. M.
  6. Für eine Copulation einen Gulden Conv. M.
  7. Von jedem Confirmirenden Kinde 30 Kr. Conv. M.
  8. Von einem juglichen Schulkinde fünfzig Kreuzer. w. w.
  9. So viel zu zahlen wie viel für die Hausbedürfnisse nötig sein wird.

Anno 1836 die 12 Junii peracta est Constitutio canonica in Ecclesia Lieblingensi
 per Reverendissimum Dominum Joannem Treberinij Districtus
 Montani Superintendentem, presentibus: Spectabilibus Dñj Jose-
 pho Miler Inl. Cossas Semest. Judice Nobilium, Ludovico
 item Klaniczay secessi Domino in Folia Reverendj Dñj
 Daniele Maffy Ecclae Sotradacensis P. Ministro et Semi-
 orali Notario, Petro Kramar Ecclae Ludovicofalvensis
 P. Ministro et Miksan Deiano, Josepho Wollat Ecclae
 Kist-Schemlakensis P. Ministro, A. Galgon Theologiae
 Candidato, Penit. D. Theophilo Kovaj h. l. Poony olah-Leta-
 mura Dux. Notario, etc.

7° Ecclesia constat

A. Matre Liebling pago in Inclito Comitatu Semesensi sito, ad fundum Politi-
 co Religionalem pertinente.

1. Origo ejus, haec repetenda est ab anno 1786 et 1787. quibus Annis beata Me-
 moria Josephi II° patentibus vocati advenerunt incolae, ab arario domos, praesun-
 turalia, picora dono accipientes ex diversis partibus Germaniae

2. Vicissitudines praesertim ab ultima Inspectione memorabiliores nulla.

P. Minister primus ab Origine Ecclesiae hucum usque factus operatur Joanes Herman
 3. Numerus Animarum 2320. seu masculini 1107. feminini 1213. infirmitatis
 capaces 1357. Paria conjugum Evangelicorum 428, mixtorum cum Reformatis 40, cum Ro-
 mano Catholicis 11. Nati anni 1825, 141. mortui, 76. copulati paria 28. Confirmati 83 ut pote
 27 pueri & 46 puella.

4. Templum aedificatum est annis 1821, 1822, et 1823, quo anno etiam die 19 Octobris
 consecratum; longitudo ejus interna 20 Org. latitudo 8 Org. tegmen habet concameratum 10 co-
 lumnis incumbens. Chori sunt duo, in utroque latere, et in fine sub turri, Organo constante 6
 mutationibus, et Inventuti schalasticis inversiens. Altare lateribus aedificatum, pictum orna-
 tumque Pone Orantem Salvatorem in horto Gethsemane significant. Sacra cathedra lignea
 albo colore obducta, et variis in auro ornata decorata. Baptisterium ligneum patina
 cuprea provisum. Sella sunt commoda et diligenter confecta. Epitaphia inscriptionesque nulla.
 Exterior forma templi est juxta leges Architecturae sat diligenter aedificata, totumque aedifi-
 cium tegulis tectum.

5. Vasa templi sunt 2 Calices ^{argentei} marginati et inaurati cum totidem patellis
 peraque inauratis et duo pisces pro conservandis hostiis. Mantilia sunt 8 ex quibus duo
 sericea. Tegumenta altaris sunt alba 4. nigrum unum, et unum holosericeum rubri coloris
 auro limbatum atque cirris aureis ornatum, a tabernario locali Joanne Schelk dono obla-
 tum; tot, talia, atque sic ornata sunt tegumenta 5. cathedra. Candelabra sunt 4. nigra polita
 lignea. Crucifixum itidem nigrum ligneum atque inauratum. Pro pinsendis hostiis fera-
 mentum unum, unumque feramentum pro vis excindendis. Duo quoque pannici Canthari-
 mentum unum, unumque feramentum pro vis excindendis, retinetque praeter eodem

6. Turris est anno 1823 cupro tecta, conductore provisum, retinetque praeter eodem
 anno 1050 florenis comparato horologio. Quatuor Campanae, Una ab Arario 64 librarum
 Reliquae ab Ecclesia comparatae, una anno 1804, 274 librarum, altera anno 1823, 184 libra-
 rum, tertia 1829. 382 librarum.

7. Reditus Ecclesiae a. ex tintinabulo b. ex 4 offertoriis. c. ex benevolis oblatio-
 nibus. d. ex piis legatis, et e. ex interusu. Fundi Ecclesiastici sunt nulli, sicuti nec actio ca-
 pitalia, sed nonnulla adhuc debita praesertim propter tegumentum turris facta. Proventus
 anni 1825, 8090 fl. 55 ^{10/12} rogatio 7806 fl. 44 ^{10/12} (adeoque mansit in casa pro anno 1826, 284 fl. 11 ^{10/12})

Administratio reddituum fit per Curatores Ecclesie, Rudi Rectori Ecclesia, proventus et exitum separatim connotante, et ipsis Curatoribus suis separatim libellos proventus et exituum habentibus. Rota Ecclesie est apud Edictorem Civitatem. Rationes quolibet anno circa festum primi Adventus in concantu publico, congregatisque Ecclesianis redduntur.

8. Documenta literaria nulla. Libri Ecclesiastici. a. Matrica natorum copulatores et mortuorum ab anno 1787 scribi incipit, ab Arario accepta. b. Protocolum scribendis Curatoribus senioralibus et Superintendentalibus Intimatisque Consiliis inseriens eque ab Arario. c. Protocolum unum reddituum alium erogationum

9. Cometeria sunt duo, fossa cincta, quorum unum in una parte pagi, nimirum versus Orientem, alterum in altera parte versus Occasum, singulum continens 22,000 quadrata orgias. Usus Graminis capit Ecclesia, pecusque quam possibile arcetur

D. Filiales nulla

II^{do} Regimen Ecclesie politico Economicum

Inspector Ecclesie nullus.

Curator Jacobus Schoenk jam in tertium annum, assiduus remque Ecclesiasticam sedulo promovens, salarium nullum habet.

Aedituus Engelbertus Loch, officium ejus constat in portatione tintinabuli per choros, et purgatione templi, salarium quoque nullum habet

Presbiterium constitutum ex 24 viris, quibus praest. P. D. Minister, Iudex, Jurati et Curator, Officia eorum sunt, incigare in templo super iuventutem ordinem et salutem Ecclesie promoveri et Conventibus interesse.

III^{to} Status Ecclesie internus moralis Religiosus

In majoribus Ecclesiis nunquam desunt et tales qui malis moribus imbuti, attamen in hac Ecclesia huc dum usque pauci.

Ecclesiani tam cultum diuinum quotidianum quam Dominicalem diligenter frequentant, dies Dominici laboribus non profanantur, contemptores qd. S. Domini Cona nulli inveniuntur

Scriptura plurimum, lectura vero omnes gnari.

Libri permixti, circumstantius diligenter mittuntur in Scholam

Libros sacros et devotionem valentes plurimi habent, Bibliisque singula familia non raro et ternis exemplaribus provisae

Vitia crasiora non reperiuntur

Matrimonia infelicia non frequenter occurrunt.

Infantes spurii anno praeterito nati, nulli.

Manifesti notique peccatores nullo tempore reperti.

Felus benefaciendi semper adfuit tum pro Ecclesia, tum etiam pro Scholis.

IV V. D. Ministerium

P. D. Minister est Joannes Herrmann, qui anno 1787 Posonio missus, et per Administrationem vocatus huc venerat, studuit in Transilvania Disptricui et Posonii, linguam callet Latinam Germanicam Walachicam et postulante necessitate Hungaricam

A. Muneris sacri administratio

1. A prima Origine Ecclesie inter P. D. Ministrum et Ecclesiam usque ad hodiernam diem familiaritas et amor viget. Conciones scribit, de fidelitate erga Magistratum et terrae principem saepius dicit, monetque tam Uniuersos quam etiam crasiores peccatores

2. Catechisationes a die dominica Quasimodogeniti, usque ad 1. Novembris singula diebus post meridiem iuxta Doctrinam D. Sclerui peragit. Catechumeni a festo Epiphaniae usque Paschalis diebus singula die erudiantur, et die Parasceves solenniter confirmati, ad usum S. D. Cona eadem die admittuntur

3. Cultus publicus quotidianus cum precibus, cantu, et praedicatione pensiva et uermio per totum annum peragitur. Dominicalis autem mane quidem decantatione duarum Cantionum, et dicendo sermone post meridiem vero, cantu precibusque, et praedictis Dominicis Catechisatione absoluitur

4. Sacramenta. Baptisma: illud in Templo inter celebrandum cultum publicum, quotidianum
sive Dominicalem administratur presentibus compatribus duobus. Sacra D. Coena quatuor terminis praesentibus
sive, singula vice tribus Dominicis administratur, die Sabathi precedente Dominicam Confessio peragitur.

5. Morbos diligentem visitat, et providet, Medio vero Ecclesia caret.

6. Vaccinatio est in usu nec commendatione de cathedra indiget

7. Scholam sedulo visitat, quoties necessitas ex postulat et officium concedit, doctoresque semper consilia
data libenti animo perficere student

8. In Matrimonialibus patentes Josephinas observat, et alia Intimata Regia

9. Funera praeter casum praescriptum ante 48 horas non ducit, Confessionis non capax, cum precibus
cantu et admonitione, capax vero cum sermone funebri in templo ducendo. Ex postulante necessitate propter colli-
sionem ducit et Levita more praefato funera.

10. Matriculae conscientiose solus scribit.

B. Character Moralis P. D. Ministri.

Vir senecio sat adhuc vivax, brevi quinquagesimum annum in
munere expleturus; orator non videbatur fuisse infelix, catecheta
iusto loquacior; fidem in officio probavit luculenter.

C. Bibliothecam officii P. D. Ministri praenecessariam habet, Curriculumque sermonum a
pluribus annis

D. Habitatio constat e 4 cubilibus pro P. D. Ministro ejusque familia una vero pro famulatio et
culina ex lateribus structa et tegulis tecta. Necessarium adhuc est, cellarium, camera asecularis, et Currucl

E. Reditus P. D. Ministri sub A.

Debita P. D. Ministri omnia hucdum rite ac justo tempore praestata sunt. tantum hoc optatur ut Eccle-
sia culturam Sepionis Parochialis pro meliori Subsistentia Ministri ex suis curaret.

V. Schola

A. Praetores Schola. 1. Josephus Herrmann, natus Sieblinga in Hotta Temesensi, vocatus ve-
nit ex Ecclesia Vadkertensi in Seniorata Pesthano sita, ubi aequo per 7 annos schola praerat Anno 1828.
studuit in Gymnasio M. Berengyensi, ubi testante Testimonio, terminatis cum laude studiis humanioribus
per tres annos cum diligentia studia philosophica juridica et theologica audivit. Anno 1828 die 22 Octob.
propter saepius occurrentem necessitatem, per Clarissimum Reverendum D. n. Gabrielem Stachala tunc Tem-
poris Seniores, in presentia plurimum P. D. Ministrorum examinatus et Levita oratus.

2. David Greisinger Sepusienis ex Coronali Urbe Felka natus studuit M. S.
Koltzini et in Gyco Kesmarkiensi, ubi terminatis studiis humanioribus teste testimonio per 4 annos
diligenter tractavit theologica philosophica et juridica studia. Anno 1829 vocatus in scholam pu-
ellarum venit.

a. Character eorum Moralis bonus, in schola sunt seduli, domi familiares, cum P. D. Minis-
tro et Ecclesianis vivunt in pace et harmonia

b. In docenda juventute sunt fideles, horas praescriptas ut pote mane 3. post meridiem 2
accurate observant, eas nec negligunt nec in terrumpunt, apud docent cantum, loca Scripturae Classica
et pro Catechisatione uterque eodem quo P. D. Minister in Catechisationibus, utitur Eibello D. Seileri. Porro
sensum Religionis et pietatis in tenerorum animos infundere, et ad familiaritatem cum Bibliis
ducere student.

c. Objecta Doctrina: lectura scriptura, arithmetica, Catechesis, historia Biblica, Historia
Naturalis, Geographia, et quaedam ex Physica

d. Libri quibus in docendo utuntur: Biblia, Catechesis Lutheri, Doctrina Seileri, Hübner
Raff Historia Naturalis &c.

B. Numerus discipulorum, pueri 220. puella 214. in summa 437. frequentare solent in
Scholam sicut usque ad minimum ad 12 saepius et ad 14 annum, quibus annis confirmati Scholam frequen-
tam relinquunt. Schola semper aperitur 1 Septembris, et clauditur festo Joannis Baptistae. Examina pub-
lica post festum Paschatis celebrantur, Impedimentum tantum non missio in Scholam applicatio eorum
ad labores diversos oeconomiae

C. Aedificium Scholasticum nec sat amplum commodumque de novo fruendum est. Habi-
tatio Docentis Josephi Herrmann ante 7 annos constructum constat duobus cubilibus, cubina, camera,
stabulo, et nonnullis minoribus stabulis. Docentis David Greisinger habitatio, antiqua, constat uno
cubili, culina, camera et stabulo. summa necessitas haud sufficiens.

D. Reditus Rectorum sub B & C. Conqueruntur Rectorum quod eorum salariam, respectu
tam copiosae juventutis Scholasticae, tantaeque cum eis laboribus, sit nimis exiguum, Rogantque demisse

Salarium eorum in posterum in Conventionali Moneta, sic uti et in Vocationalibus promissum, esse solum
constituendum. Didactum nullam nec in eius locum fixum honorarium.

E. Fundationes pro Schola nulla.

F. Separatus Scholae Inspector praeter V.D. Ministrum localem nullus.

G. Libri scholastici praeter Bibliothecam usui Docentium in serventibus nulli.

H. Decanus Examinibus publicis praest, diligentes laudat, parentesque admonet.

VI. Obstetricae sunt duae examinatae, ad jurata sobria & dum opus est baptizandignae,
salarium fixum nullum habent.

VII. Vespillones nulli, sed fossae per amicos et vicinos foduntur ordine rito, iustaque
profunditatis.

VIII. Infirmitas pauperum nulla, si qui vero reperiuntur in Ecclesia. Felus beneficiorum
absque monitione vel rogatione ad est. Domicilia pro Viduabus V.D. Ministrorum et Scholae
centium, quia huc dum nondum casus necessitatis earum incedit nulla sunt.

IX. Annuae Devotiones ut pote: Sermo Eucharisticus post Messam, festum Reforma-
tionis, Encoenia habentur. Iudex et Magistratus in facie Domini iuramentum
Cakoo.

X. Gravamina

1. Ex parte Ecclesiae

2. Ex parte V.D. Ministri

3. Ex Directorum

XI. Abusus superstitiones exstantiones nulla

Datum Lieblingae die 12. Junii 1836.

Joannes Herrmann
V.D. Minister.

Subijso actu inspirationis constitutum est
ut Catechismus Herderi in utraque Scholam puerorum et puellarum in-
catur.

Joannes Liebering
Montanus Superintendentes

Behr Kramer
Militari Decanus.

Josephus Wodärm
V.D. Minister Ecclesiae
Vici Schenklaken.

Daniel Abaffy, Eula Forradach, V.D. Minister
et Actus Inspirationis Notarius

quia. A.

Contract.

Wahlfur unferne zu Ende gesetzten Datum gewissem Ansehens,
hiesiger Gemeinde Liebling und Herrn Johann Johann
Hannemann wie folgt, Carl Wesslöb Königl. k. k. Administra-
tions Anordnung des 20ten Febr. et profl. 5ten Octob. 1797. N° 7409.
auf eine unbestimmte Zeit, beschloßen und fest gesetzt worden, und zwar:

1. Vorzuehlt die Gemeinde dem Herrn Johann jährlich in
beiderm Galen incl. Deputat, und Bearbeitung seiner Pflanz
280 fl. & Tage Zwanzig Hundert Achtzig Gulden All- & in vier quar-
taligen Raten, ohne einen Anstand, gegen die anzugehellenen
bedenken Quittung gesörig zu verabfolgen.

2. Vorzuehlt sich die Gemeinde dem Herrn Johann Acht
Klafter Holz, von wo immer die Herr Johann solches anlangen
wird, von Seiten der Gemeinde ohnegültlich bey zu führen

3. Wird beschloßen obgedachte 280 fl. & mit Gült der
Ortsgewichte, wozu der Erwerb Mater gesörig einzubringen zu lassen,
und dem Herrn Johann in vierm Quartalen & Quartalen,
nämlich den letzten Jänner, letzten April, letzten July,
und den letzten October, je gleichem Jahres ordentlich verab-
zu reichen

Ubrigens soll dieser Contract, welcher in Triplo angesetzt
fest geschlossen worden, und zur unfernen Gedächtniß, nicht
nur bey beiden Contractanten, eigenständig unterschrieben,
und besiegelt, sondern auch die nöthigen Zeugnisse, so
wohl von dem löblichen Comitab, als auch von dem löblichen

Königlich Sackoer Cämmerl Contambt, im Namen der Gem.
 Jureffacht geforsamst erbeten wird.
 To gnyssen zu Siblingen am 24 Octob 1797.

Joannes Herrmann
 (L.S.) A.C. V.D. Minister P.
 Contrahens.

(L.S.)

Antonius Nitzschmann
 Johann Mabon G.
 Wilhelm Müllig G.
 Ludwig Sauer G.
 Johann Zirk
 Jakob Morall
 Karl Erdinger
 Georg Schmehl
 Johann Eybner
 Michael Lahn
 Andreas Tschy
 Philipp Nötger
 Carl Groß
 Paul Gärtner
 Ludwig Sauer
 Peter Goltzberg
 Jakob Pörf
 Im Namen der ganzen
 Gemeinde

(L.S.) Coram me Antonio Fissero, Notus Temesiensis V. Judicum

(L.S.) Coram me Georgio Androvich, ejusdem Notus Temesiensis Juratore.

Coram

(L.S.) Circa Conig Sackoer Caal Contambt

Jos: de Ennsenthal
 Contaminist

Anton Johann Rujmann
 Gegenpartey.

Contract

Wohlfahr an hiesige zu Ende geschickten Zug, gewisse dazumal Lieblingen
Ond: Konstantin mit unterzeichneten Briefen = Gutsbesitzer, im Namen
der ganzen Gemeinde dieses Ortes, dann auch Ortes gewisse dem Brief
hiesige hiesigen Joseph Therrmann folgendenmaßen verabredet und geschickten
worden ist. Als:

1. Der Herr Wohlfahr, soll der Tag 5 Rindern Vieh, nebst diesen
Viehern, Viehweiden und Viehweiden, überführt die in diesem löblichen
norate bestanden Viehweiden zu halten.

2. Nach dem die Gemeinde Liebling, Oberwäldten hiesigen Wohlfahr
Joseph Therrmann, gegewonnen bestanden soll, so verweist und verbindet
sich die Gemeinde, demselben

a. Hundert Gulden Währing, dann aber wenn die Conventions Müntz
im Umlaufe seyn wird, Hundert Gulden in lauffender Müntze Alljährig
und zwar in Vierteljährigen Raten zu zahlen.

b. Höchstendert Pfund hiesiger Maßgen gewinnigen Ocker Weizen

c. Dreyzig hiesiger Maßgen Entrent in Ocker

d. Fünf Ocker faßes Brennholz alljährlich zu verabreichen

e. Für besten Viehweiden, ein halbes Joch per 800 Quadrat Ocker Exant =
Garten. Jeom Joch jehes per 16000 Quadrat Ocker Weizen Exant =
maß zum häuslichen Bedarf das Einmalen. Und auch auf einen
oder zwey Tag, die nöthige Holz zu besorgen

f. Dann ist auch die Stole für eine Copulation 30 $\frac{1}{2}$ w. w.

g. Für eine Einse mit Frucht . . . . . 30 $\frac{1}{2}$ w. w.

h. Für eine Einse ohne Frucht . . . . . 20 $\frac{1}{2}$ w. w.

Und dieses mit Ansehung, wird gewisse besten Wohlfahrer vor.
Ort, damit so einen als der andere bekommt.

B. Hat die Gemeinde dann hiesigen Wohlfahrer ein Jahr
hier im Umlaufe eines Viertel Joches zu bestellen, und
dieselbe auf eigene Kosten in guten Stand zu erhalten.

Diese Obige Ansehungungen zum klief zu halten verpflichtet sich
die Gemeinde hiermit. Sig Liebling den 4ten Juny 1827

(L. S.)

Bestand auch Ocker
Jakob Pfäfer O
Jakob Gmütz O

(E.S.) Coram me
Joanne Herrmanny
th. C. V. D. Ministro.
Scripsit Pismalyta
Civison Patro.

Presentem Contractum cum apprea-
tione omnis generis felicitatis, subscribit
Lublinga die 16ta Apr. 828.

Carolus Wagner

(E.S.) Tractus Temesensis h. t.
Decanus.

Georg Christing G
Andreas Groll
Pater Gottsfall
Carl Cairn
Jakob Loif
Martin cloth
Daniel Groll
Valentin Groll
Konrad Lindinger
Pater Groll
Andreas Müller

0.

Copia.

Contract.

Wohler ansehn zu seyn verordneten Rath, zwischen dem
 Einblinger. Rath. Dorsthausen, und unterzeichneten, Raths.
 Geschworen, im Namen der ganzen Gemeinde eines
 Theils, dem andern Theils zwischen dem Raths. Rathen, Herrn
 David Greisiger, folgendenmassen verabredet, und geschlossen
 worden ist: Als:

1er Der Herr Raths Rathen, hat sich Kayser E. Münden Raths,
 nebst seinen Raths Rathen, Raths Rathen, und Raths Rathen, über,
 hängt, die in diesem löblichen Seniorate bestehenden Raths Rathen
 zu halten

2er Was dem die Gemeinde Einblinger, oberwähnten Herrn Raths Rathen
 David Greisiger, zugewandt, bewilligt hat, so verweist, und
 verbindt sich die Gemeinde demselben.

a Hundert Gulden Wiener Mässung, dann aber, wenn die Conven.
 tions Münze im Umlauf seyn wird, Hundert Gulden in
 lauffender Münze alljährlich, und zwar in Vierteljährigen
 Raten zu zahlen.

b Neiß minder Fünfzig Frankfurter Mark zu gewinnenden Harz Markten

c Fünfzig Frankfurter Markten Rübensch in Könnern.

d Fünf Markten farbes Laubholz, ebenfalls alljährlich zu verabreichen.

e. Für besterren Subsistenz ein salbtes Joch per 800 Quadrat Rheyden
 Acker. Garten, zwey Joch, junkel per 1600 Quadrat Rheyden Wiesen Junkel.
 In demselben zum Landbesitz Bedarf das Finnenessen. Und auch auf einen
 oder zwey Joch, die nöthigen Juch zu besorgen, und verabsoluten.

f. Dann ist auch die Mola für eine Copulation - - - - - 30 Mr. W. W.

g. Für eine Leise, mit Landgut - - - - - 30 Mr. W. W.

h. Für eine Leise ohne Landgut - - - - - 20 Mr. W. W.

Und dieses mit Berücksichtigung, wird zwischen beyden Dofen - Einsparn verabschiedet
 Damit, so einm, als der andere bekommt.

3tes Gut die Gemeinde den Herrn Inspar ein Grundstück, im Weyden,
 zu einem Viertel Joch zu bestellen, und dasselbe, auch einen Hofen im
 guten Stand, zu erhalten.

Diese obige Verordnungen zum Besten zu halten, verpflichtend sich die
 Gemeinde sammt.

Summa verpflichtend sich der David Greisiger Dofen - Einspar, die ersten bey Joch
 sich zu verabschieden, wenn es zu über minderen Länd, das er, und, in diesen
 ersten Joch verabschieden müssen das Anse. Gut. 60 fl. W. W. zu verabschieden.

Signat. Liebling den 20ten October 1829.

Coram me

Georgio Spetka Notz

David Greisiger contrahi-
 cender Dofen - Einspar

(L.S.)

- Kasper Job. Orth Weyden
- Jacob Gwinz Gf.
- Jacob Gwinz Weyden Weyden
- Georg Linden.
- Danzel Kinnz
- Jacob Gwinz
- Jacob Klein
- Christian Ulrich
- Georg Lindner
- Philipp Arnold.
- Konrad Lindner.

Contractum hunc, cum sincera adpreccatione
 felicissimi Successus subscribit
 Butyrin die 18. Febr
 Anno 1830.

(L.S.)

Carolus Wagner
 h. t. Decanus.

Coram me.
 Joanne Herrmann.

(L.S.)

A. C. S. D. Miniflo.

Anno 1836 t 13 Junij peracta est Visitatio Canonica in Senioratu Danatico in Ecclesia novella Vukoviensi per Reverendissimum Dominum Superintendentem Montanum Joannem Keberini presentibus Admodum D. Daniele Haffij Notario Seniorali Danatico, Ad. V. D. Joane Herman V. D. Liplingensi & Patu Oquestri Berillustri S. Andrea Turaga Rationista Hli & Nagy Koveres, Berillustri S. Emérico Rozinschij Spano Draginensi, Berillustri S. Francisco Nisnyanskij Notario Vermestensi, Berillustri S. Josepho Siglosa, rj Notario Valachensi Rom. Cat. bo. S. Francisco Gyenyur Spano Slavoviensi & A. B. Reverendo S. Nicolaj Popovits Jarcho Valachorum Vukoviensi ac:

hic! Ecclesia

1. Mater Vukova, quae quae Mater originem suam coepit in Illo Dominio Politico Fundationali Nagy-Koveres i. Dec. 1836 per Joannem Szalmoschij, volente sic Plur. V. D. Kimon Seniori Dehes-Danatico, auctente Ad. V. D. Joane Herman V. D. Liplingensi et Berillustri S. Kovats Stamoriensi Notario, postulante sic Comunitate Ev. A. B. destituta suo V. D. N. hic
2. Ante sacris nullus operabatur V. D. N. Leuita Darulya Paulus; et V. D. N. Jepsa binyi Jepsis dim V. D. N. eam bis in ano visitare solebat, prior docebat, 200. Animas sibi concreditas, in schola proprio ore edificata. Hanc Nume- rum trimarum V. D. N. notabiliter auarit, quae et Vestitionem et 44. Fundos Inquilinarios tenent, efficientes N. integrum 350. ex quibus 84 Parva copulata, 4 Vidui, 18 Vidua, Confitentis 24, Non conf 108. Viri 180. Foeminae 104. Ex his Nobites 15. Offices 4. Vukovam incolunt, 4. Pueri, 6. Sen- les Baptisati a per V. D. N. Szalmoschij 5. Viri et 1. Foemina simul 6. mortui et sepulti inveniuntur. — Vici;
3. Templum nullum habent. Schola solum cultui diuino dedicantur, Hic sacra Cathedra at in Gymnasio esse solet, cuius pars anterior Altaris figuram, posterior Cathedram ostendit, in qua effigies Iesu Christi in Char- ta picta a Carolina et Euprosina Szalmoschij suspensa donecque con- tus. Baptisterium hic nullum, Organum nullum, Epitaphia nulla, Idem nul- la, Inscriptionibus variis hic locus cultui diuino distinctus profus caret, sed
4. Et benedia valde pauca Novella habet. Gloriatur tamen Calice & Linco 8. A donatis a Dno Nisnyanskij empto, cum patella oblonga a Matre sua donata, ciboria et pices nulla, cantharum egleba i. patinae nul- la, Candelabra nulla. 3. Mapas, et 2. Mantilia elegit huedum donata V. D. N. Alba t. Ferum pro feramento ad vota V. D. N. spectabilem S. Geor- gium Salteman donatum; Libros 6. tomos hanc unum Amalfo Gius S. Pauli, Iustus Carolus Gabriel Temesvariensis Cui et S. Ferstris in Carobote Ecclesia Vukoviensi donavit.
5. Campana ex 4. columnis ligneis ascribis tectum in fundo Oratorii ab Illo D. minio donato, ubi Campana 1894. G. W. ex benedola oblatione auditorum suspensa conitus.
6. Quod redditus Ecclesiae concernit, hi a. Colliquantur ex 4. offertoriis parum Cass inferentibus. A Neo Conis V. D. N. Nisnyensi competens frumentum Ecclesiae in redditus Cass convertit, hujus gratia V. D. N. cogitur scribere.
7. Fundos habet 2. duorum Jugerum alterum pro Schola, alterum pro Ora- torio edificando cum Parochia, ab Illo S. donator. Cemeteriumque in Tu- geri extra pagum separatim a Valachis metis circumdatum Capitalia tum in ore parato, tum in frumento plura inuenire licet sub cura Oratorii inter auditores dispersa.
8. Anno Superiori Orator Paulus Plech ex debitis et Oblationibus percepit 22. 7. 40. Itaque pro Novo Oratore Georgio Haffij in parato ore pro 1836 relinquit in Cass 35. 4. 32. N.

Ad hoc idem Curator ex elemosinis pro edificando Oratorio et Odibus Parochiis
 percipere debuisse
 percipit vero

parator 203. R. 15. N.
 152. R. 40. N.

Itaque apud priores Deputatos 16 R. 6. N.
 Apud D. Spanum stotitis quodblatum 7 R. -
 Apud posteriores Deputatos 27 R. 34. N. quogrederi habet
 incuna 50. R. 40. N. Valutari

In frumento donato per Ecclesiam Rittbergensem habet Curator Metrop. Posoniensis
 O. Pratici puri, pro Odibus Parochiis et Oratorio in Schola deposito. Spe ea, cum to,
 ta Ecclesia et imprimis P. S. M. fretus, quod vigilantissimus Bogel Reverendissimus
 D. Superintendens in integra Superintendencia Montana Ruperi Charitativam
 per P. S. M. Skalmojedij cum adnexo deputato colligendi gratiose concedere digna-
 bitur, vel ideo, quia spem maximam in P. S. M. Ecclesia collocat, & Quia nullus Rusticus
 ire consentit nec tempus habet, quia & apud H. jam Deputatos multa injusta,
 multa falsa Ecclesia invenit.

Reditus Ecclesia per institutionem tintinabuli, et a pulsu Campanae funebri augeri possent,
 atque inarendatione fundorum Modiatorum Viti Dominii.

Cassa administratur per Curatorem, 3° Juratos, apud Curatorem Cassa deposita habetur
 qui inscribit proventus, exitusque omnes, itaque influxus P. S. M. ad Cassalia nul-
 lus, cum Doctore tamen Schola in Conventu particulari sub mutatione Curato-
 ris revidere solet.

Si Archivum et Libri Ecclesia quarentur per Reverendissimum D. Superintendentem in Novella
 a. Documenta nulla antiqua
 b. Matricula Natorum et Mortuorum ab Anno 1820. Lubinensium et Vukoviensium hic
 ceperunt in 4to cui P. S. M. ab Anno 1832 in Medium Copulatos quogre inferibit.
 c. Protocolum Ord. hucdum n. fuerat, privatam Ecclesia habebatur, Publicum compo-
 nitur.
 d. Inventarium nullum, de Cemeterio inter Funda Ecclesia dictum.

B. Filiales Venerabilis Senioratus omnes Circumjacentes Skalmojedia providendas inpos-
 fuit, sed quia excepta Gradisniensi, quorum omnes Evangelicos P. S. M. nominatus adu-
 nec p. m. ferventi solvit; et quia Mater Ecclesia quae sola Pastorem solvit, administ-
 rationem admittens non vult; Gradisniensi tempore Visitationis 4. servire in ano
 concessit; Vukoviensi Minister proemio secuto nullo servire recusit 16. reliquis
 quae sunt; 2.

i. Dragichina in Dominio Nagy Kovars 1/2 hora Vukova remota, quorum omnes Evangelicos Incolas adu-
 ad Sessiones P. S. M. Animas continet Nobiles nullas Rusticas 100.

2. Nagy Kovars	1/2 hora Vukova	-	-	10
3. Lurias in eodem Dominio	1/2	-	-	8
4. Dragjeft	3. hor.	-	-	3
5. Nitelkafalva	1/2 hor.	-	-	13
6. Jermes	3. hor.	4	-	-
7. Blazova in fto D. Ambrozy et Gyurdy	1/2 hor.	4	-	4
8. Topolovetz in fto D. Camery	2 hor.	4	-	4
9. Juss Jets in fto D. John	5	3.	-	96
10. Lukaratz	5	1.	-	10
11. Seinerseg in fto D. Jyankians	4	-	-	10
12. Saldur in fto D. Bawoni Seratty	4	-	-	18
13. Nagyanradios in fto D. Camery	4	-	4	-
14. Saldote in fto D. Caroli Gabriel	5	-	-	-
15. Lugos Opidium	6 hor.	20.	opifices	100.
16. Ferdinandberg in D. Georg Salteman	6 Stationes Vukova	10	Metalli ffo	40. stant huc
17. Rusberg	7. Stationes	4	Metalli f.	10. Saxones
18. Klarensebes in Conf. Militaribus.	5. Stationes numerus ignorata	-	Saxonum	-

qui Capellano Seniorali n. contenti
 sitaque filios 18 cum Matre Vukova
 considerentur, et in i. famam addantur, continet Ecclesia Vukoviensi
 Omnes simul cum Nobilibus sunt Animas Vukoviens. & A. C. constituta
 quae animas 8. habet - 15. Rusticos et Opifices 350
 continet Ecclesia Vukoviensi 21. Nobiles Rusticas 205. itaque
 550

Cultus Divinus 4. singulo Anno in filiali Dragana cum administratione S. D. Coenae in festo Purificationis 1. Feb. 2. Festo Annuntiationis Virg. Martii vel festo Viridijum & festo Petri & Pauli et 4. festo Conceptionis; 8. Dec per Reverendissimum & tempore Visitationis anuente Matre et filia concessus, ordinatus, alia providenda inposita Vudovici Ministra.

II. Regimen quod attinet Ecclesie Politice Economicum; hic Inspector berillistri D. Franciscus Nijman, Joh. Vermeijens Notarius per Reverendissimum & confirmatus. Conventus in Schola celebratur, sub presidio V. D. M. Curatoris et Curatis. Adhuc nulli, Episcopatum Vrijan nominati faciuntur.

III. Statum Ecclesie integrum, Moralem et Religiosum quod attinet. Hic zelus in frequentando cultu diuino, diebus Dominicis nec quotidianis profanatus, labores nulli peraguntur; saltus nunquam admittitur, nec abstrahit a cultu diuino, nec a Sacramentis, auditio & pulsu estate 9. hora, hyeme id. cateratim Oratorium intant, in pulchra pace sedentes & expectant, eunt per medium Oratorium stando salutant. Fere omnes bene legere, pauci scribere norunt. V. Biblia plura Exemplaria. Festi. menti apud paucos reperiantur, ex quibus diligentissime instituantur. Nonnulli, ex quibus diligentissime instituantur. Nonnulli, ex quibus diligentissime instituantur.

IV. V. D. M. Succincta Diographia. Quas callet linguas? a quo tempore fungitur munere sacro a quo in hac Ecclesia quirit dignissimus Presul? Respondet obsequentissimus servus V. D. M. Joanes Skalmsky, Petre Joane Skalmsky de Skalms, Matre Nobili Susana Strich de Benedekfalva Benedekfalva in filio Cella Liptovienfi 1. Jan. 1786 natus; hinc qua puer post Eperisium, Rosnaris et Posonii quatenus didatas Theologiae ubi educatus fuisse 1. Jan. 1812. per Reverendissimum D. Dami- elem Koudy Posonii per Reverendissimum eundem in Trenchinensem Seniore, tem Capellanum electus, ordinatus qui postquam magno cum emolumento pluribus Ecclesiis sua proficit opera, invidis causa infelix, ultimo a 1. Dec 1832 ad Vudovienfem abi nunquam Ecclesia fuerat, sapienter per Maximum V. D. M. non Seniore commendatus venit, ab eodemque tempore in 4. jam anam hoc et Circumjacentes providet Evangelica gratis. Hic

i. Auditores suos nisi necessitate postulante adire solet. Vermones S. non scribit, Dispositione contentus memoriter dicit, et Tertibus S. i. alteris ex Epistolici concionatus, ex quibus ab omnibus vitii dehortatur suos. Ut vero suo potestiter scopo

2. Catechisationes a Teris Pentecostes, quae festum Michaelis diebus Dominicis profertibus Auditoribus instituitur solet, et Catechisi Hederi & Pallovicii, post institutionem et orationibus terminatis velos domum dimittit.

Singulo 2. Anno tempore Quadragesimae 12. superantes Anos de 2. Sacramentis Evangelicis docere solet, post festo Parasceves breui Catechisatione habitata teniter quae docuit, confirmat, et Oris ad sacrum Epulum admittere nor, festo Parasceves fere omnes Auditores S. D. Coena providere solet. Teris Paschator simili 4. linguis advenas providet. Imo nec Neogamos, raris, praesertim si negligenter Catechisationes tractarunt, sine institutione necessaria de Matre, monio Copulare confavit. Si vero cultum divinum quis cognoscere vellet, hic

3. In Ecclesia Vudovienfi Novella, more apud C. A. B. Slavos introducto, uti expertus e Reverendissimus D. Superintendens, celebratur religiosissima. Tempore Quadragesimae Meditationes Rambachii perleguntur, explicantur. Passionales Meditationes

4. Sacramenta semper in loco summi Supremo dicato abluantur, aegroti domi providentur.
5. Morbosorum provisio in Matre frequentissima, in filialibus rara magna distantia causa.
6. Vaccinatio semper ex Cathedra commendata rite observatur.

7. Schola Visitatio frequentissima, repetitio Religionis per V.D.N. non rara
 8. Matrimonia secundum benignas Resolutiones C.L. Formula Jurisjurandi offerata confirmantur
 9. Funera cum V.D. Senioribus dicenda, junioribus cum Cantu solum ducuntur
 10. Matricula recte ducta, Protocollis memorabilia aponuntur, per V.D.N. cujus Character Mon-

li R. S. Superintendenti describendus relinquitur, sub litera
 B. Character moralis, scientificus et pastoralis. Homo hic iudicatus, rudis
 et scelestus, ex multis pulsus. Nunc etiam tempore inspectionis ejici
 meruit, sed demum maturescat, quum pauper ecclesie aliquandiu cum tolerare velit.

C. Pro Bibliothecam V.D.N. exundatione huius perisse ostendit, quibusdam prorsum esse dicit.
 D. Maximum tamen odium causat id, quod V.D.N. proprium in schola Scholasticis habitantibus
 E. Reditus V.D.N. secundum literas Vocatoribus valde pauci, ea. R. W. 192 Cubuli Frumenti cum
 Gradusiniensis S. Metri Tritici, ostendent cum Stolis rarissimis, modum vivendi honeste in-

possibilem, quas tamen symbolas accuratissime exolvunt, huius aliter ex promissis, labores vernales
 denegant, propria manu ex Vocatorialibus erant, ausi.
 Pauci, hi tamen reditus, ut V.D.N. dignius vivat facillime augeri possent, et quidem
 1. Si Neo Coloni ad solvendum V.D.N. non ad Cassam Desq. perducerentur.
 2. Si Sessio ejecti Populi Valachorum 100 prout Dominium promittit in Num. V.D.N. inscriberentur
 3. Si ex Abdiatura huius Domini pro seibus anno singulo V.D.N. aliquod Fugera inarendarentur
 4. Sique in Promontorio ekilas ad minus 2. Fugera vitibus implantanda, Ministro et Docti

ad melius vivendum assignarentur. His superatis
 Ad Scholasticam hic
 A. Rector Scholae Jacobus ~~Harich~~ Dolferus Germanus, ex Syntaxi Levita huius Sembladiensis
 factus, in locum Pauli Sarulya Anno 1835. i. An. ad Valovienses promotus, qui
 a. Majores profectus quam expectabantur in omnibus ostendit. Cum V.D.N. et Ecclesia in pace vivit.
 b. Fidelis in docendo, exiguus in Cantu, 6 honi per diem docet, Catechesi i. cum V.D.N. utitur.
 c. Docet Catechesim minorem S.M.A. librum Canticum, Hymnos sacros, Geographiam, Arith-

metica, libro destitutus; V.D.N. Catechesi ex editione Balchoviciana et Geographia Partolo-
 B. Discipulas ad 36 habere solet, a 1. Sept. ad 1. May Scholam frequentantes, quo tempore
 sub presidio S. Decani Examine absoluto, Scholastica Juventus rusticis laboribus occupatur
 C. Docet in Schola, habitat in Schola, in separato Cubili suo, ne profanetur pars posterior
 Cultui divino consecrata

D. Reditus pauci, laboribus adquati, tot et Cubuli Tritici, quod Sessioes, tot et quod Inqui-
 lini Valoviensem E. incolunt, qui 1. Orgiam lignorum; 15 R. a Funere cum Cantu, 46
 cum Valodictione, 30 R. ab omni Scholastico Docti solvant. Ex tribus Effertoriis V.D.N.
 et Docti habet, Ex Numo Confessionali 6, ex Colada Festo Epiphaniae 3, Hon-
 tum extraneum medii, intraneum merli Fugeri in usus suos convertit, sine
 Inspectore, sine libri Scholastici vivit, Didactis rite solvendi non gloriatur.

Offetria Catharina Sijas Vidua rite sua agit. i. Panem, 30 R. et Tritici salarium habet
 VIII. Leprosiones in Novella nulli, Confanguei 1us Orgis profundam foveam exanqui fodiunt
 IX. Instituta Pauperum nulla; casa horum nulla. Orphanorum Tutor solum S. tevestrale, in specie
 vero Curator Ecclesie ab Anno 1836 constitutus.

X. Annuas devotiones Valoviensis quoque observat, Festum Reformationis R. S. Superintendens 31 Oct
 vel sequenti Dominica celebrandum inposuit.
 XI. Alma in pace dum Ecclesia cum V.D.N. et Docti vivat nulla gravamina Ecclesia, nulla
 Minister, nulla Docti producit, et qua Ecclesia sub finem visitationis produxit,
 hoc inficis Auditoribus injustas Martinus Varga maximus seductor proprio
 Calamo aponere ausus, soluta Visitazione deprecatus, integer Populus errorem agnovit.

XII. Omnia illicita, quae in Novella invenit 1us in eadem Minister, magnis cum laboribus
 sustulit feliciter, et quia ima paupertate parvo Salario promittitur, et tamen
 16. cum Matre providere officii sui ducit pagos atque Opida, Etine est dedecet
 tamen poplite flexo Reverendissimum S. Superintendentem rogat, velit misero
 auxiliares porrigere manus, vel hiece in loca, vel per promotionem ad Navos
 Sembladienses, vel Pitvarosienses, inuis comendatus expertis gratis favoribusque

Inclita Superintendentis Montana
 die 13. Junij 1836.
 Joannes Szalmosky
 ex Ecclesia Valoviensis a. C. ab Anno 1832.
 V. D. N. Minister

Sub ipso actu visitationis constituta sunt sequentia:

1mo In ipso officio V. Ministeri exigere, ut Sermones sacros
precedente accurata premeditatione, in posterum ex inte-
gro diligenter scribat.

2do Ut Catechesis Lutheri secundum explicationem Herdeni
tam in scholam quam etiam in templum inducatur

3^{io} Quae festa regnicolana seu Mariana iniunctum est ut
salia in festo Regis & Regis - Gratiasorum Intimatorum semper
die dominica procedente ex cathedra sacra populo nota reddantur

4to Quae preces matutinas quotidianas determinatum est ut
quinque diebus septimanarum habeantur; die vero Sabbathi ve-
spertinis cultus divinus adferretur, poscente ita ecclesia.

5to Porrecta querela Ecclesie Tukovienjij scripta exhibita con-
tra V. Ministerium suam Joannem Szalmovskij

punctum 1. Quoad neccednos, qui post factum inier V. Ministerium
et ecclesiam, invitationem vocatoriam ad possessionem venerunt, et a V. D.
Ministro ad solutionem aequalem cum antecessoribus incolij provo-
cantur, constitutum est, velit V. Minister prudenter renouibus

punctum 2. quod cum pluribus, nominatim cum Dominis in die
cordis vivat, cum posteriori propter libellos supplices contra idem
scriptos: iniunctum est, ut consilio sano adit auditoribus, sed libello

punctum 3. quod cultum dei Solis divinum pomeridianam so-
re negligat, uti ipse agnovit, quia in filia Dragachina catechizat
inverim: constitutum est, ut filia transigat cum matre ecclesia
quoad solutionem tam ecclesie quam eius pastoris mandandam

De qua re Dragachinenses exaudiri saperuerunt, pro H. servitij
divinij sibi annue definitis diebus mercedat vivici sibi ab illis sibi
ri solitis, huncce 5. posonienses mercedat vivici sibi ab illis sibi

latus habere: constitutum est per Reverendiss. D. Superintendentem
ut servitia illa divina non diebus dominicis, sed festo purificatio-
nis Mand 2, Festo annuntiationis Mand 3, Die Petri et

Pauli 4, Festo conceptionis Mand 5, et id quidem erga ma-
triam cum matre ecclesia solutionem; ab exteriis vero i.
e. extra ecclesiam matrem & filiales habitantibus Luplam

Stolam percipiat.

Subscriptio Alar V. D. Senioris, Scimonis senioris.
i. Tiszteltetés, Szalmosföldi János V. D. fel tötteleken, ki nevezeték, a teljes Lapon
meg jegyzett Vukovai Eklezia Lelki Pástorának - az az, ha ő eklezia
dóttal egy, vjeli magát, mint illik igaz Lelki Pástorhoz; ha ő eklezia
hajával, Officiálan Jánostól, és Felfüggetve bebeszélben elni, és az
utóbbiak pontosságra engedelmességét fog, egy ártatlan rendszer Lelki
Pástorának be fog igaztatni, addig is pedig, a Lelki Pástor hivataltát
felfüggetve, jött Polytassa, és a teljes fielest házi fogja Szalmosföldön
Feb. 21. Napján 1833. Scimon Samuel ~~Senior~~ Episcopus.

Subscriptio Eo miud a fent nevezett Lelki Pástor Szalmosföldi János eddig is
jő vjeltte magát, leg alább dene, semmi parak, be nem nyugtatott, az az
ő házi hivataltát mind Vukovai Lelki Pástor megvesztették -
egy, hogy a Vukova Királyságban lévő Evangélikusok (Angolai Vallású
Követség) is providencia által, Szalmosföldön d. 16. Sept. 1835 Scimon Samuel
Episcopus, és több Jellek Varmegyei Tábla Társa.

Mladnj Muži!

Kvintil Syn. Ldžy vyupil Darulya Pavla, ale potessil se w Synobě že geg nevyupil
 hospodin, ale přze wysocē waženého Muže Kravkay Michalya významo přvedenij
 gšau nam 2 Mužove, z kterich pro milau Wlast šiterného w Německem grozeného
 w Whestem wyswiceného, w Materinštem vtleho wnmoliti sme sy Tebe milij Muži Ya
 ne Jakub Imrich přesvěcenij gšauce, že Cyrkwy z Obey gšpšestny we Mladnjch
 Laziejch zbehly biti mužeš;
 Swata pominnost Lwa bude a nepřednegši.

1. Dítly nasse werne a wprimne wzamosti Wžozi, w ysani, w počtowani a co Lobe štadly kazatel
 naš předpisse, zwlaste w Whercine omiciti, by taš štada Wlast wernymi a opatrnymi
 zapotřena byla Mladnjem. Tu Ldžy wkonas
2. Wwonem hlasu š službam Wžoziom pomšednjm y Medelnjm Syn do Domu Wžoziho gšpšobun
 yonaukati budeš, a tu y tam yřkladnjm zrusobem šreřkianu předchazeti ne
 přestaneš, nezamytajce yritom radu kazatle předřkameného. Ya w šeku šat Lwan
 nernawenu službu nie mjce špozadawani. nemaš gašo
3. Quartil swobodnj z gedneg chizi zalezegici wnemij Syn bydlet, ale y wnom dítly wyna
 wcomati budeš; domu Wžoziomu pri nem polož a čistotu zachowas; Zahradu pri
 nem a okolo neho sam sobe bez nasse práce šuzitku obratis; Druhu šat šul
 Ingera Wenšonnj od nas šzoranj a šdomu dowozenj od Cyrkwi špamo šadati mj,
 ti budeš, šřtatnj pracj sam sobe wkonas.
4. Šd šazdeho šesjasse škilu — — — } žito
 1/2 šesjasse 1/2 — — — }
 želiare 1/4 neb mitonijš } od njnj we Mutowneg šjdliejch na den 1. Nov.
5. Dwa lance žeme šřz Tebe šupene bud špodzimku, bud na Jar Cyrkew zaore, za
 šeže, zabranj, a domu doweže, gine práce Tebe zanechawa.
6. Šd šazdeho šitete 10 šrossi šainu do ššoli chodiciho šibuge, y šurino žimorony.
7. Šd šohrebu ze špenem 5 šrossi, z Wersšma 15 šrossi šainonijch zaplati.
8. Šd školodj š šralowce tretij šřl šan šarar odowzda.
9. Jednu šgaju drewa na šuchini Cyrkew žmilosti Syn šarawa.
 gineho nie, šrom lasty, a wprimnosti Tebe offerujce, we wšřm Mladnj
 a wprimnosti od Tebe ošřkawagice, a Tebe šožednjnj šd. wnyšřugjce od 1. Novem.
 bra 1894. Tebe za šweho ščitele yřigimagic
 toto ysani od šeba wydana 20 Oct 1894.

Cyrkew Evangelicka H. W. Mutownsta a gmenow
 Dušel Matyas Curator
 Paulus Juris
 Plech Paulus
 Gallo Janos Richtar.

Signatum per me Joann. Kalmosky
 de Kalmos Ecclesie Co. Aug. Conf.
 Wukowicis V. D. M.

Notator des Jacobs Amrichs, Schul-Lehrer von Witten
seit dem 1. November 1899.

Anno 1836, die 16 Junii, peracta est Visitatio Canonica in Ecclesia Temesvarienſi ^{Evangelica uniusque Confessionis unitae} per Venerabilis Superintendentis Montani Dominum Superintendentem, Reverendissimum Dominum Joannem Scheberingy presentibus: Illustissimo D. L. S. Mauritio Boyneburg Generali Praefecto Spatabilibus Dnibus: Ludovico Ambroz Temes. Vicario & Seniori Inspectoribus, Joane Medvacky de eadem & Josepho Boros localibus Inspectoribus, Joanne Albrecht Camerali Actuario, Ezechio Meffke Hottu Temes. Judicum, Dionysio Meffke ejusdem Hottu Assessore & Seniori Fiscali, Plumum Rev. D. Matthia Ambrosy Eccl. Evang. Magn. Decret. VDMro ex Seniore Banatico, Daniele Abaffy Eccl. Tharadacz VDMro ex Seniori Notario Joane Herman Eccl. Liebling VDMro, Joanne & Josepho Kultety nec non Godofredo Schwirzfeld Senioratey Dacienſi VDMro, Clauſimio Carolo Karner & Joane Fint Theologiae Candidatis, item Godofredo Feldinger Eccl. Curatore, Theophilo Falt ejusdem perceptore, Carolo Korb etc

I. Ecclesia Temesvarienſis.

A. Mater Temesvarinum

1. Recens hae ecclesia, in libera regiaeque civitate Temesvar sita, inde ab anno 1745 usque ad annum 1824 per Adm. H. D. Joan. Herrman, VDMro Lieblingy genſem facris provisa, tum vero in matrem ecclesiam erecta est.
2. Primus eius VDMro erat modernus pl. V. Dn. Senior Bekſienſis, Janu. elia Simon, quem anno 1830 Karvasinum discedentem in hodiernum fungens Vilhelmu Karner excepit.
3. Animarum numerus ecclesia haec 486; masculini generis sunt 345, foemini 141; confessionis capaces sunt 328. Coniugum evangelicorum paria reperiuntur 62, mixtorum 66. - Anno clauso 1835 nati sunt 35, eorundem pueri 25, puellae 10; copulatae sunt 6 paria; mortui 45, quorum 34 masculini & 11 foemini generis erant; confirmati sunt 8, pueri 3, puellae 3.
4. Templo nondum exstructo intervenit pro cultu divino & facris functionibus tenendis oratorium 7 orgias longum & 5 orgias latum, quod anno 1832 exstructum & 4to Novembris illius anni consecratum est. In eius medio elevatio exstat cathedra facra lignea; pro altari intervenit mensula lignea; baptisterii penes altare locati basis aquae lignea, patina cuprea & tegumentum ex aurichaleo confectum est. Organum cathedrae facrae e regione situm sat magnum & aptum est. Sellis provisum est oratorium 16 longioribus & 4 brevioribus, item aliquot scamnis. In parietibus pendunt tabulae lignae item e lapide fissili pro numeris cantilenarum inscribendis, nec non insigne ecclesiae benefactoris pie defuncti Joannis a Revierky.
5. Ctenodia ecclesiae haec sunt: maior calix argenteus pondere 39 feni. unciarum; patella maior argentea, auro obducta pondere 7 1/2 feni.

Matriculae sunt 3; pro baptisatis, copulatis & mortuis.

Protocollo pariter tria; unum pro Intimatis & Currentalibus; unum pro localibus conventibus & unum pro historia ecclesiae.

Inventarium rerum ecclesiasticarum in archivo asservatur.

8. Coemeteria a tempore existentia habet ecclesia 4, unum pro arce, duo pro suburbis & unum pro pago Melhala. - Excepto ultimo reliqua cineta sunt, fossa in omnibus circiter 3 pedes profunda & lata. pecus non raro intrat. Usus graminis capit 12 Mst.

P. Filiales nulli; sunt tamen aut integri familiae aut singuli evangelici in vicinis pagis degentes, qui pro cultu divino ad matrem ecclesiam veniunt.

II Regimen Ecclesiae.

Inspector est Spect. Dr. Joanes Medvedsky de Eadem; atque spect. Dr. Josephus Boros de Miskolca & pap.

Utterque Drorum Inspectorum juxta superintendentalem instructionem & proprium erga religionem conspicuum ardorem juribus & commodis ecclesiae sincere invigilat, strictaque exigit ac revidet rationes. Conventus aestate in templo celebratur, hieme soles v. d. m. per suam habitationem pro eo celebrando offerre.

Curator ecclesiae est Generosus Dr. Jodofredus Feldinger, qui sine instructione & absque lucro salutem ecclesiae curam condigne habet.

Aditus est Carolus Kaiser, qui praeter servitia tempore cultuum divinarum, funerum, conventuum aut quacunque alia occasione praestanda, purgationem & munditiam domus parochialis, oratorii, omniumque ecclesiae appertinentiarum rerum in officio habet; pro quibus oneribus libero fructus quateris & jure pro singulo funere 24 arar. convest. atque pro schola calefactione 2 ff. conv. est. petendi.

Presbyterium constat 12 electis membris, quorum officia essent, in omnibus conventibus praesto esse & operam dare, ut eorundem conclusionum effectui dentur; quod tamen exiguo & nunquam pleno numero comparant.

III Status ecclesiae internus, moralis, religiosus.

Zelus in frequentando cultu divo dominicali non est non exaltandus. Cultus quotidiano solummodo juvenum scholastica & saepe illius tantum minima pars interesse solet.

Lecturae ignaras vix, sed scripturae plures reperire licebit.

Liberi ab aliquo tantum tempore diligentius mittuntur ad scholam, sunt tamen & nunc, qui eos potius ad Catholicorum, quam ad nostrum institutum scholasticum mittunt.

Zelus libros sacros, imprimis biblia comparandi non desisset, sed plurimorum circumstantia domestica ex una ex altera vero parte defectu paratorum biblicorum aliorumque librorum sacrorum evangelicorum magnum eorundem comparationis sunt impedimentum.

Ut vitis in oculos cadentibus Deus optimus sum universam ecclesiam, cum singula eius membra clementissime succum custodivit.

In felicia matrimonia nulla.

Anno proxime elapse unica puella extra matrimonium nata est.

In carceribus publicis nec unius e finu ecclesie captivus tenetur.

A superstitionis quacunque specie - sint Deo laudes - liberi & vacui sunt animi ecclesianorum.

Zelum, ecclesie sum in testamentis condendis, sum per oblationes bene faciendi & scholam adjuvandi verbis laudare superfluum esset, cum mo-

derius ecclesie status in comparatione illius annorum superiorum multo felicior, sit clare & luculenter zelum illum cunctis ob oculos sistat.

IV. Verbi Divini Ministerium.

Modernus V. D. P. est Vilhelmus Karner, natus ano 1804 in villa regieque civitate Soproniensi, ubi ab ano 1813 ininterrupte usque ad anam 1825

illuc ibidem existens gymnasium frequentavit; finito cursu scholastico, quam exiit ad oras externas tum temporis prohibitus fuerit, Vindobonam profectus est, ubi proter Cos. reg. institutum theologicum etiam inspi-

subum polytechnicum in omni frequentavit. Transactis hic annis duobus & dimidio nobilem familiam Haleritiam in Banatu possessionem ad oras hanc qua herulorum informator - quum nimiam

proclivitatem ad juventutem educandam & informandam, & non infelicem proximam jam a pluribus inde annis in illa instituenda & ducenda habuerit-

comitatus est. Factis in novo hoc situ, novis non inutilibus experientis post duos annos & dimidium e sphera illa in longe digniorem & momentosiorem locatus est. Ano quippe 1830 a Deo & inclita

ac venerabili hec ecclesia dignus census est, qui Coetus huic sacro in nomine Servatoris nostri Jesu Christi verbum & gratiam Dei nuntiet & viam salutis eum doceat. Lingua, quas bene loquitur,

sunt germanica, hungarica & latina, sed etiam in aliis linguis, ut in gallica, italica & slavica, licet non bene versatus, tamen non ex toto peregrinus.

non ex toto peregrinus.

A. Ministerii sacri administratio.

1. Auditores visitare inter amoenissima sua negotia numerat V. D. P. quod non fieret, nisi inter ipsum & ecclesiam pax esset & harmonia.

Sermones sacros scribere, memoriter dicere, & semper novum textum, sed pro more hic introducto non evangelicum vel episcopale, eligere nunquam intermittit. Argumentum sermonis mox adhortatio ad aliquam virtutem, mox dehortatio ab aliquo vitio constituit.

2. Catechisationem instituit quovis die Jovis per integrum annum, in templo quovis die Domini postmeridie mensibus Junio usque Septem-

brim, juxta Henderi Catechismum & Vitaronifungu qui Quis plus sit.

Scholasticas catechisationes atque diligenter frequentat juvenus, dominicales minus zelose; adultior vero plane non capit partem in eis.

Catechumeni tempore quadragesimali per ipsum V. D. P. instituantur

sum

tum in articulis fidei s. credendis, tum in officiis hominum
erga Deum, erga se ipsos & erga alios.

Confirmatio die parasceves soles haberi.

Neogamas instituiere - licet bonum foret - non est in usu.

3. Diebus Domini & festis incipit cultus divinus matutinus hora
decima cum cantilena matutina, tum accedit V. D. M. ad altare, ut
corda fidelium ad Numen supremum dirigat & epistolam do-
minicalem proleget, facto hoc & finita altera cantilena pro-
legitur ~~etiam~~ altari evangelium dominicale, tum demum finita
tertia cantilena sermo facer sumit initium. Finis sermone,
precibus ad Deum supis & cantu unius aut duorum versuum
demum orat ~~etiam~~ altari V. D. M. & benedicit ecclesie. Postmeri-
diem incipit cultus hora 3 cum cantilena, qua finita sermo ha-
betur uno ano ex epistolis, altero ex evangelij dominicalibus, ex-
ceptis illis mensibus, ubi catechizatio habetur. Quod attinet hi-
storiam passionis, soles illa quovis tertio ano tempore quadragesimali
pro testu antemeridiano sermonis Junii; pro testu pomeridiano ser-
monis vero omni ano in ordine quatuor evangelistarum. In titu-
gicis arbitrarie nihil mutatur.
4. Sacramenta. Baptismus plerumque in templo, rarissime in
domibus administratur, presentibus compatriibus non uno, non
pluribus. Pro sacra Domini Coena 4 sunt destinati termini,
utpote: festum paschalis, qua occasione quater; festum penteco-
stes, qua occasione bis; festum ^{Christi} natalitatis, qua occasione pariter
bis & festum esichactij procedens dies Domini, ubi semel admini-
stratur epulam sacrum. Confitentij anue 500 assumi possunt.
5. Morbidorum provisio. Opera medicij omnes utuntur, V. D. M. tamen non
nisi in sumo periculo vocari curant, is tamen & antea, si modo
morbum alicuius respiciat, cum adine conspexit.
6. Vaccinatio ita est in usu, ut commendatione non egeat.
7. Scholam bis, ter, aut pluries per septimanam visitat V. D. M.,
cum videat semet lato excipi animo & a Docente & a juventute
discere.
8. Circa matrimonia. Trina promulgatio - nisi quis ab ea suo loco di-
spensetur - & formula iurijurandi in copulatione, item statij maturi-
tas strictè observari soles. Conjugum in discordia viventium concilia-
tio - momentosum illud animi curatoris officium - non negligitur &
quoties hucdum tentata fuerat, non nisi cum fructu suscepta est.
9. Funera hoc modo decuntur. Cadaver plerumque exponitur sub porta
domus, antequam V. D. M. cum Docente, aliquot pueris & aditus com-
paret; tum iam adstantibus his obtinent cantus & preces,

si sermo dicendus est, quod non raro accidit, ille ante preces habetur, post quas iterum unus versus cantatur & ad coemeterium movetur, ubi pariter cantus & preces obtinent. Sive VDMstro aut Vicario, in casu illius aegritudinis vel necessarii absentis non fiunt sepulturae. 10. Matricula non solum ac protocolle & rationes accurate ducuntur.

B. Character moralis VDMstri. Vir hic juvenis est eximius; prudens, zelosus, modestus; orator vere christianus, pius; vitae integerrima; dandum quod lingua Slavica ignarus, auditoribus Slavici imprimis vultibus sufficientem operam pastoralem prestare nequeat. Scientiam suam auget.

C. Bibliotheca eius non pretiosa aut splendida, sed opibus accommodata constat ex aliquot classicis Romanorum & Germanorum, ex libris theologiacis, historicis, geographicis & medicinalibus.

~~Sermonum curricula hoc modo habentur. A Dominica Adventus usque Trinitatis pentecostes agitur de attributis Dei & Dei Salvatoris Jesu Christi. De eorum gratia & amore erga genus humanum, de opere salvifico Scriptoris nostri & de officio eius erga Deum & Jesum Christum emanantibus. A Trinitatis usque ad tempus adventus agitur de iis, quae nobis in diversis vitae situationibus et concessionibus cum aliis observanda & scite necessaria sunt.~~

D. Habitatio VDMstri constat e tribus cubilibus & 4to pro famula, e culina parva & pincerna. Aedes parochiales in optimo sunt statu.

E. Reclitij VDMstri ex sub p. adnexis vocatorialibus sunt conspicui.

Quae in iis promittuntur, debite prestantur & justo tempore.

Ad occasionem med vacationis 12 orgy & lignorum focalium, 30 metretel posonienses tritici puri, item offertoria novi anni & secundi diei Jesu paschatos, pentecostes & nativitatij Jesu decerpta sunt.

V. Schola.

A. Rector scholae est Rev. Dny Carolus Luhl, qui ano 1805 Wresini in Moravia natus, ad 1814 Cosentinum pro scholis frequentandis profectus est, transactis hic annis 4, in civitate Silesia Teschen, postmodum Nagy Hönöjini continuavit studia, quae in Debretinensi illustri collegio ad 1828 finivit. Ab ad hoc usque 1831 egit Rectorum in oppido Solt. Tum in patriam rediens ordinatus & in vicarium parentis sui, scilicet Ven. Dni Lemovis Luhl, evocatus est. Ad denique 1834 a Venerabili Superintendentia Trans Sibiscana H. C. ad hanc provinciam missus est.

- prout is in schola assiduis & discipulorum curam gerens, sic domi modestus & sedulus est. Cum VDMstro & ecclesia in optima vivit harmonia.
- Institutionis horas negligere ipsum, nec inimicus posset dicere. Nam

VIII. Instituta pauperum, orphanorum aut viduarum nulla sunt.

IX. Annua devotiones.

Sermo eucharisticus solet mense Octobri haberi; festum Reformationis non celebratur; enednia 1^a Decembris Adventus habentur; famulatio sapienter sed non peculiariter determinato aliquo die, commendantur eius officia.

X. Lavamina ex parte ecclesie uti,

ex parte V. D. M. nulli,
ex parte professoris illa, quod minores habeat proventus, quam qui ipsi promissi sunt.

XI. Abusus abrogandi nulli.

Datum Temesvarini die 16° Junii 1836

Scriptis Vilhelmy Karner
eccle. Temesvarinensi evang. utriusq.
conf. unita ord. V. D. M. p.

Sub ijs actu vifiationis contenta sunt sequentia

1° Ex lectione protocolli vifiationalis eveniente eo, Duumvirorum de eccle. hac insigniter mentorum Spectabilium quippe supra cit. Joannis Albrecht & Joh. Semess Tabula Judicia assessoris & Joannis Szanto plurimum Dnorum Fiscalij & Tab. Judicia assessorij, qua Inspectorum ecclesie ab incurabili anni 1825 usque 1835, mentionem nullam factam esse; eorundem honorificam memoriam, uti iustum et pium est, ad posteritas, presentibus tabulis transmitti

2° Reformationis festum post vel ante 31. Octobris die dominice celebrandum venire.

3° Spectabilis Dn. Substitutus Vice Comes Temesvariensis et Semorali Inspector Panaticus Ludovicus Ambrosy de Sedem, intra vifiationis actum Notario Semorali & Actus vifiationalis, protocollo inferendos commisit annue solvendos, quamdiu Temesvarini delictis, ciatis Ecclesie V. D. M. Ministro Wilhelmo Karner 20, Schole vero Docenti Reverendo Carolo Lukl 18 florenos conventionalis moneta, ad eorum personas reprimendo: pro qua beneficiarum Reverendissimi Dn. Superintendens una cum presentibus Spectatissimo Benefactorum egit gratias

Joannes Seberinij
Monachus Superintendens.

Matthias Ambrosy, Eccl. Evang.
M. B. eskirchen. v. d. M. & h. t. Banar. Senior.
Daniel Hoffmann
Actus vifiationalis & Semorali
Notarius.

f. Vocator für den hochwirdlichen H. Candidaten Wilhelm Karner.

Hochwirdlichen Herrn Candidat!

Sie sind in der Hülle bei der vornehmsten evangelischen Gemeinde in der Confession zu Tannbach, ist durch den Abgang des Hochwirdlichen Herrn Samuel Simon und der Karvaser Pfarrer in Verbindung gekommen etc.

Sie sind von dem hochwirdlichen, verbunden sind Sie verpflichtet zu sein die vornehmsten evangel. Gemeinde d. d. H. Conf. Herrn ... einen hohen Geist von demselben Herrn in Conv. H. in ... zu folgen, in einer unabhängigen, Herrn ...

Auf demselben überläßt die Gemeinde Herrn ... die ... in ...

Sie sollen ... in so lange kein zweiter Kandidat ...

- a. von einer ... fünf ...
- b. von einer ...
- c. von einer ...
- d. von einer Copulation ...
- e. für die ...

... in ...

Aus dem am 25 Juli 1830 in der kön. ...

(L.S.)

Jos. v. Boros, Fiscal, Carl Korb

Jos. ...

Jos. Albrecht, ...

Vili ...

Mag. ...

Textus sacri & dispositiones sermonum occasione Synodi
nis canonica in Incl. ac Ven. Seniorata Panatico
per Reverendissimum Dnūm Superintendentem Joannem
Szeberiny in futurum succedere in qualibet ecclesia
dictorum:

I, In Sotavadact: Textus sacri: 2. Corinth. I, 20

Propositio: Gato za našij casu o Superintendencij neb
Biskupijj cirke naše namyšenjujij smjšteti naše
a čeré geš gejuj gesto & nam?

Part 1. Gato o naš smjšteti naše?

Part 2. Čeré gejuj gesto & nam? loc. I Dm.

II, Magnobeskeretini Textus s: 2. Corinth. IV, 5. 6.

Propositio: Nekünk keresztény Lelkianisóknak Liskuss
predikálni kötelességünk

Part 1. Mit képen Liskuss predikálni?

Part 2. Miért az nekünk kötelességünk? loc. I Dm.

III, Antalfalva Textus s: Rom. II, 6-12

Propositio O mteobecné hřistnosti lidkě

Part 1. Gato rakomau Smatyj Pawel Apostol mypřijge?

Part 2. Co odtud pro nás mypřijmá a nasleduje? Candid. Simegh.

IV, Francfelde Textus s: Johani IV, 2. 3.

Propositio: Von der Arbeitung Gottes

Part 1. Auf Gottesdienst

Part 2. Wozu der Arbeitung loc. I Dm.

V, In Memorak Textus s: Rom. 2, 6-18

Propositio: Der Gedanke, wie die Worte so die Ver-
waltung v ist wichtig. Inu an zeigt nur

1, Laß nicht loben fürwahr mir nie freijungst, sondern
für die freijungst frei

2, Laß nicht loben mit dem zerküßigen in der zu-
wünschen Verkündung der

3, Laß mir nie zuvertrauen Verwaltung für nicht den Wert
zu romanische haben

4, Laß mir zufragen sollen, ob unsere Worte nicht
Verwaltung in der freijungst nicht sein können.

5, weil wir uns bei ihm durch zahlreichere Gebete
zur Heiligung unserm Leben auffordern. loc. VDM.

VII, Ludovicopolae Textus s: 2. Corinth. 5, 20.

Propositio: Každodenně máme na svém polepsení
pracovati

P. 1. poněmáhá každodenně do rozličného pokúšení
přicházíme

P. 2. každodenně skutečně žijeme loc. VDM.

VIII, Jsványfalva Textus s: Johánij 4, 23. 24.

Propositio: Platná jest modlitba v duchu a v pravdě

P. 1. tuto pravdu dokážeme

P. 2. k nastému navšení obrátíme loc. VDM.

VIII, In Butyin Textus s: Rom. 1, 16

Propositio: Vznešenost náboženství křesťanského

P. 1. pravda tato důvodně dokázána

P. 2. k mravnímu vzdělání obrácena. Schemlakenjij
VDM. qua Administrat.
101.

X., In Sisschemlak Textus s: Johánij XV, 12-14.

Propositio Wie in christlichen Leben genau ihn nach-
zuempfangen sein müssen? Ein muß

1, aufrichtig

2, allgummin

3, glücklich sein localis VDMinister

XI, In Liebling Textus s: Johánis VIII, 12.

Propositio: Von ihm für den Gott für unser Ziel

oder: Von ihm selbstständig mit Gott

Part 1. Von dem Aufnahmepunkt

Part 2. Von dem Geist

Part 3. Von dem Allgumminspunkt loci VDM.

XI, In Sukosa Textus s: Johánis IV, 23. 24.

Propositio: O modlitbě

Part 1. která jest pravá modlitba

Part 2. jako se modlití máme loci VDM.

XIII, Temessvarini Textus S: Iohannis 14, 1-6
Propositio Hin komt man zum Vater

Pars 1. Inu man lrbt in Gmib yulbt set

Pars 2. Inu man sinu Lufu fin Wapfuit fell

Pars 3. Inu man su sinu Dmibus im uubom
Unligkeit ylaubt - locus VDM.

Extradatum per me Danielem Abaffia
Eccl^e Sotaradach Ministrum
Senioralem & Visitationis Canonicum
per suprafatum V. Senioratum Notarium

